

2

Katalog elementów

Cisterscapes -

cysterskie krajobrazy łączące Europę

Inwentaryzacja krajobrazu kulturowego

Krajobraz klasztoru łekneńsko-wągrowieckiego

Inwentaryzacja krajobrazu kulturowego klasztoru łekneńsko-wągrowieckiego w ramach projektu „Cisterscapes – cysterskie krajobrazy łączące Europę".

Opracowanie wykonano na zlecenie Muzeum Regionalnego w Wągrowcu
Koordynator projektu: Małgorzata Kranc-Rybczyńska

Wsparcie finansowe i organizacyjne:

Gmina Wągrowiec
ul. Cysterska 22
62-100 Wągrowiec

Miasto Wągrowiec
ul. Kościuszki 15a
62-100 Wągrowiec

Opracowanie:

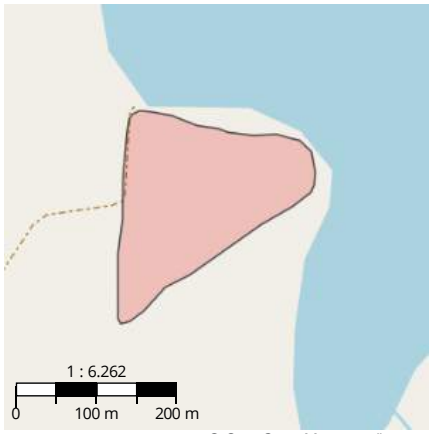
dr Mikołaj Kostyrko
Marcin Krzepkowski (zdjęcia lotnicze)
Marcin Moeglich (tekst)
Tomasz Podzerek (zdjęcia dokumentacyjne)

Wągrowiec, 31. 11. 2020 r.

Klasztor cystersów w Łeknie, tzw. Klasztorek

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 28.04.2020 — ID: 34

Gmina/miasto:	Tarnowo Pałuckie
Cistercian Landscape:	miejsce założenia klasztoru
Condition:	zniszczony
Obszar funkcjonalny:	Miejscowość
Rodzaj elementu:	miejscowość ważna z historycznego punktu widzenia (założenie klasztoru)
Okres czasu decydujący (przybliżony):	Średniowiecze
Okres czasu decydujący (dokładny):	Średniowiecze (1050-1300)
Status ochrony:	zabytek chroniony prawem
użytkowanie:	kopalny

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Półwysep przy zachodnim brzegu Jeziora Łekneńskiego. Miejsce lokalizacji najstarszego klasztoru cystersów w Polsce. Obecnie stanowisko archeologiczne.
Analiza kulturowo-historyczna:	We wczesnym średniowieczu na półwyspie istniał gród obronny. Na początku XI w. w grodzie zbudowano romańską rotundę, co miało związek z wczesnym etapem chrystianizacji. W połowie XII w. właścicielem grodu był Zbylut z rodu Pałuków, który podarował to miejsce zakonowi cystersów. Na miejscu rotundy zbudowano niewielkie oratorium, które w późniejszym okresie zostało rozbudowane do pełnowymiarowego kościoła halowego. Ślady innych zabudowań klasztornych odkryte zostały w trakcie badań archeologicznych. W 2. połowie XIV wieku doszło do katastrofy budowlanej, w wyniku której kościół klasztorny przestał istnieć, co skłoniło cystersów do podjęcia decyzji o translokacji klasztoru do Wągrowca. Na miejscu dawnego klasztoru założony został cmentarz i zbudowano kaplicę cmentarną, która przetrwała do XVI/XVII w. Od tego czasu miejsce pozostawało opuszczone, zachowując wśród ludności nazwę Klasztorek.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Miejsce związane z najwcześniejszą znaną chrześcijańską świątynią w północnej Wielkopolsce (X/XI w.) oraz fundacją najstarszego klasztoru cystersów w Polsce (1153 r.). Walorem jest również otoczenie - krajobraz charakterystyczny dla działalności cystersów (pola uprawne i łąki, jezioro).
Opcje ochrony i opieki:	Utrzymanie ścisłego nadzoru konserwatorskiego. Wyłączenie terenu z upraw i adaptacja na użytek turystyki kulturowej oraz na cele edukacyjne.

Literatura: WYRWA Andrzej M., Opactwo cysterskie Łekno-Wągrowiec (1153-1835/36). Zarys dziejów, Wągrowiec-Poznań 1998.
WYRWA Andrzej M., Dokument fundacyjny Zbyluta dla klasztoru cystersów w Łeknie z 1153 roku, Poznań-Gniezno 2016.
WYRWA Andrzej M., Translokacja opactwa cystersów z Łekna do Wągrowca. Inicjator, czas i przyczyny translokacji w świetle źródeł pisanych, archeologicznych i podań. Próba naświetlenia problemu, w: Translokacja opactwa z Łekna do Wągrowca, Wągrowiec 1998, s. 13-42.
ŚLIWIŃSKI Józef, Latyfundium opactwa cystersów w Łeknie: zarys dziejów od połowy XII do końca XIV wieku, Olsztyn 1995.
HOCKENBECK Heinrich, Beiträge zur Geschichte des Klosters und der Stadt Wongrowitz, Leipzig 1879-1883, t. 1 – 3.
DEPDOLLA Wilhelm, Geschichte des Klosters Lekno-Wongrowitz, Lekno 1917.

Źródła archiwalne: Kronika Wągrowiecka z XVI/XVII w. (odpis), zbiory Muzeum Regionalnego w Wągrowcu.
Mapy:
D. Gilly, Karte von Südpreussen, kart N 14431, blatt XI [1793 r.].
Urmesstichblatt, Bande IX, blatt 6 [1830 r.].

Przekaz ustny: *nie określono*

Źródła online: https://repozytorium.amu.edu.pl/bitstream/10593/10072/1/Klasztor%20-%20%C5%81ekno%20W%C4%85growiec.pdf

© T. Podzerek

Miejsce dawnego klasztoru w Łeknie od strony zachodniej.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

© T. Podzerek

Miejsce dawnego klasztoru w Łeknie od strony wschodniej.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

© Marcin Krzepkowski

Zdjęcie lotnicze miejsca lokalizacji klasztoru w Łeknie (tzw. Klasztorek).

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

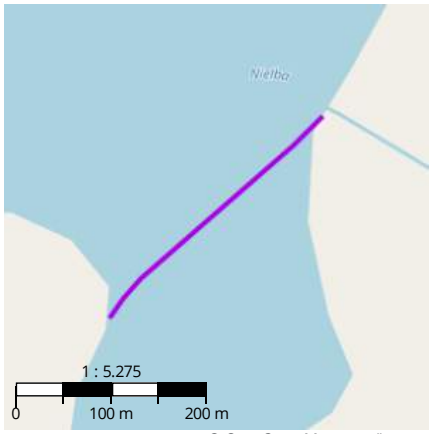
Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Klasztor cystersów w Łeknie, tzw. Klasztorek". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/34 (Abgerufen: 6.12.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Dawna przeprawa promowa z Klasztorka do Łekna

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 4.05.2020 — ID: 48

Gmina/miasto:	Łekno, gmina Wągrowiec
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	stracony
Obszar funkcjonalny:	asocjacyjny krajobraz kulturowy
Rodzaj elementu:	widok, widoczność
Okres czasu decydujący (przybliżony):	Średniowiecze
Okres czasu decydujący (dokładny):	*nie określono*
Status ochrony:	*nie określono*
użytkowanie:	kopalny

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Odniesienie przestrzenne. Dawna przeprawa promowa przez Jezioro Łekneńskie, łącząca klasztor cysterski z miastem Łekno.
Analiza kulturowo-historyczna:	Klasztor cystersów w Łeknie i położona na przeciwległym brzegu Jeziora Łekneńskiego osada targowa w Łeknie (później miasto), były ze sobą skomunikowane przeprawą promową. W trakcie podwodnych badań archeologicznych odkryto przyczółki mostowe, określające punkty oparcia przeprawy. W pierwotnym uposażeniu klasztoru (1153 r.) cystersi otrzymali m.in. rynek z karczmą w osadzie targowej w Łeknie (forum cum taberna), co skłaniało do zapewnienia skutecznej komunikacji pomiędzy wschodnim i zachodnim brzegiem jeziora, na którym zlokalizowany był klasztor. Znaczenie przeprawy zmalało ok. połowy XIII w., gdy cystersi oddali rynek z karczmą właścicielom Łekna, rycerstwu z rodu Pałuków. Okres funkcjonowania przeprawy nie jest sprecyzowany.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Zgodnie z regułą cysterską klasztory były zlokalizowane w miejscach odosobnionych. W przypadku klasztoru w Łeknie zachowano dystans do pobliskiej osady targowej, która znajdowała się na przeciwległym brzegu jeziora. Przykład połączenia komunikacyjnego pomiędzy klasztorem a osadą targową.
Opcje ochrony i opieki:	Obszar chronionego krajobrazu "Dolina Wełny i Rynna Gołaniecko-Wągrowiecka".

Literatura:	WYRWA Andrzej M., Opactwo cysterskie Łekno-Wągrowiec (1153-1835/36). Zarys dziejów, Wągrowiec-Poznań 1998. WYRWA Andrzej M., MICHALSKI Maciej, Wczesnośredniowieczne grodzisko w Łeknie w świetle dotychczasowych badań, Studia i Materiały do Dziejów Pałuk, Poznań 1995, s. 39-41.
Źródła archiwalne:	*nie określono*

Przekaz ustny: *nie określono*

Źródła online: *nie określono*

© Tomasz Podzerek

Miejsce dawnej przeprawy promowej. Widok od strony Łekna.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

© Tomasz Podzerek

Miejsce dawnej przeprawy promowej. Widok od strony klasztoru.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

© Marcin Krzepkowski

W dolnej części fotografii półwysep - miejsce lokalizacji klasztoru w Łeknie. Na przeciwległym brzegu jeziora osada targowa Łekno.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Dawna przeprawa promowa z Klasztorka do Łekna". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/48 (Abgerufen: 26.11.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Droga łącząca klasztor w Łeknie z osadą w Tarnowie Pałuckim

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 4.05.2020 — ID: 47

© OpenStreetMap contributors.

Gmina/miasto:	Tarnowo Pałuckie
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	existující
Obszar funkcjonalny:	Transport
Rodzaj elementu:	stara droga wiejska, lokalna droga
Okres czasu decydujący (przybliżony):	nieokreślony
Okres czasu decydujący (dokładny):	nieokreślony
Status ochrony:	*nie określono*
użytkowanie:	współcześniewystępujący / kopalny

Opis formalny:	Droga polna prowadząca ze wsi Tarnowo Pałuckie do miejsca pierwotnej lokalizacji klasztoru cystersów w Łeknie (tzw. Klasztorek, obecnie stanowisko archeologiczne). Droga polna o długości ok. 1000 m i szerokości ok 2,5 m, biegnąca wśród pól uprawnych. Od kilku lat jej oficjalna nazwa to ulica imienia Zbyluta (fundatora klasztoru).
Analiza kulturowo-historyczna:	Droga łączy wieś Tarnowo Pałuckie z miejscem pierwotnej lokalizacji klasztoru cystersów w Łeknie, który powstał z fundacji Zbyluta z rodu Pałuków w 1153 r. Cystersi otrzymali od niego w uposażeniu m.in. teren dawnego grodu wczesnośredniowiecznego, na którym powstały zabudowania klasztorne oraz okoliczne posiadłości. Wieś Tarnowo, jako osada położona w niedużej odległości od klasztoru, wkrótce zaczęła pełnić rolę bezpośredniego zaplecza gospodarczego i węzła komunikacyjnego. W XIII w. cystersi fundowali tutaj kościół parafialny, a w XIV w. podjęli próbę lokacji miasta. Ze względu na katastrofę budowlaną i zniszczenie kościoła klasztornego, podjęli decyzję o przesunięciu inicjatywy lokacyjnej do położonego kilkanaście kilometrów dalej Wągrowca.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Droga dokumentuje historyczne znaczenie połączenia komunikacyjnego pomiędzy Tarnowem Pałuckim a klasztorem w Łeknie. Zachowany krajobraz z czasów cysterskich w postaci pól uprawnych.
Opcje ochrony i opieki:	*nie określono*

Literatura:	A. M. Wyrwa, Opactwo cysterskie Łekno-Wągrowiec (1153-1835/36). Zarys dziejów, Wągrowiec-Poznań 1998; A. M. Wyrwa, Klasztory cysterskie w Łeknie i Wągrowcu, Bydgoszcz 2010 https://repozytorium.amu.edu.pl/bitstream/10593/10072/1/Klasztor%20-%20%C5%81ekno%20W%C4%85growiec.pdf ; H. Hockenbeck, Beiträge zur Geschichte des Klosters und der Stadt Wongrowitz, Leipzig 1879-1883, t. 1 – 3.
Źródła archiwalne:	Mapy: Urmesstichblatt, Bande IX, blatt 6 [1830].

Przekaz ustny: *nie określono*

Źródła online: *nie określono*

© Tomasz Podzerek

Droga łącząca Klasztorek (miejsce dawnego klasztoru cystersów w Łeknie) z wsią Tarnowo Pałuckie.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

© Tomasz Podzerek

Droga łącząca Klasztorek (miejsce dawnego klasztoru cystersów w Łeknie) z wsią Tarnowo Pałuckie.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

© Tomasz Podzerek

Droga łącząca Klasztorek (miejsce dawnego klasztoru cystersów w Łeknie) z wsią Tarnowo Pałuckie.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

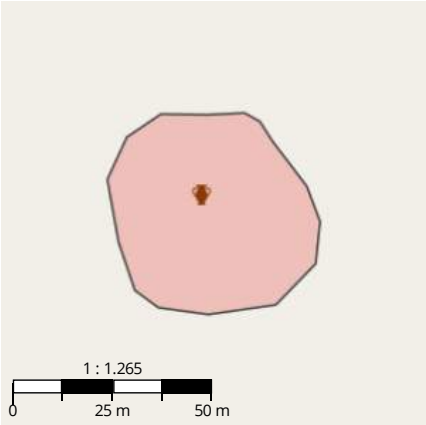
Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Droga łącząca klasztor w Łeknie z osadą w Tarnowie Pałuckim". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/47 (Abgerufen: 6.12.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Grodzisko stożkowate (tzw. Łysa Góra)

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 21.08.2020 — ID: 914

Gmina/miasto:	Łekno, gmina Wągrowiec
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	stracony
Obszar funkcjonalny:	Miejscowość
Rodzaj elementu:	ruina zamku
Okres czasu decydujący (przybliżony):	Średniowiecze
Okres czasu decydujący (dokładny):	Średniowiecze (1050-1300)
Status ochrony:	zabytek chroniony prawem
użytkowanie:	współcześniewystępujący / kopalny

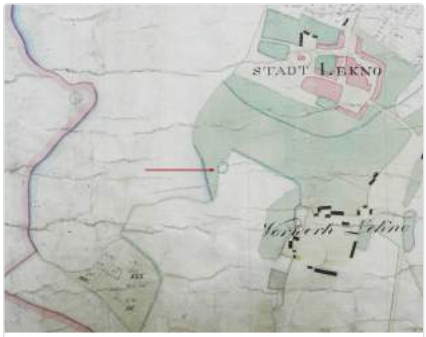

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Zachowane relikty rycerskiej siedziby mieszkalno-obronnej typu motte (dwór na kopcu, gródek stożkowaty). Kilkumetrowy nasyp ziemny usytuowany wśród podmokłych łąk, pokryty zaroślami, otoczony częściowo zachowaną fosą.
Analiza kulturowo-historyczna:	Siedziba rycerska typu motte z XIII/XIV w. Relikt typowego dworu rycerskiego, który zbudowany był w formie wieży obronno-mieszkalnej, usytuowanej na kopcu otoczonym fosą. W sąsiedztwie znajdowało się zaplecze gospodarcze. Dwór był siedzibą rodu Pałuków, spadkobierców fundatora klasztoru. Użytkowano go prawdopodobnie od XIII/XIV wieku do późnego średniowiecza. W późniejszym okresie przyjęła się dla tego miejsca nazwa lokalna „Łysa Góra". W czasach nowożytnych zabudowania dworskie zlokalizowano ok. 200 m na wschód, gdzie zachował się XIX-wieczny pałac, park dworski i staw.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Eksponowana forma terenowa w otulinie Jeziora Łekneńskiego, przypominająca o rodzie fundatorów klasztoru w Łeknie.
Opcje ochrony i opieki:	Rejestr zabytków. Obszar chronionego krajobrazu "Dolina Wełny i Rynna Gołaniecko-Wągrowiecka".

Literatura:	CNOTLIWY Eugeniusz, Badania weryfikacyjne późnośredniowiecznych siedzib obronnych w zachodniej części Pałuk, Studia i Materiały do Dziejów Pałuk, t. 2, s. 324-329. RÓŻAŃSKI Artur, OLSZACKI Tomasz, Castrum et curia. Studia nad rozwojem prywatnych siedzib obronnych oraz ich zapleczy od średniowiecza do nowożytności na przykładzie włości rodu Pałuków i ich następców, „Archaeologica Historica Polona", t. 26, 2018.

Źródła archiwalne:	Mapy: Urmesstichblatt, Bande 1646 [1830 r.]. Karte von den Buerger Laendereien der Stadt Lekno Wongrowiecer Kreises (1832 r.), Archiwum Państwowe w Poznaniu, sygn. 53/338/0/-/L.Wągr. 54. Karte von dem im Wongrowiecer Kreise des Bromberger Regierungs Bezirk Gelegenen adelichen Gute Lekno und dem dazu gehoerigen Vorwerk Ludwikowo, Archiwum Państwowe w Poznaniu, sygn. 53/338/0/-/L.Wągr. 56.
Przekaz ustny:	*nie określono*
Źródła online:	*nie określono*

© MM

Miejsce lokalizacji reliktów siedziby rycerskiej rodu fundatorów klasztoru (Karte von den Buerger Laendereien der Stadt Lekno Wongrowiecer Kreises, 1832 r.).

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

© Marcin Krzepkowski

Nasyp ziemny - pozostałość siedziby rycerskiej rodu fundatora klasztoru.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

© Marcin Krzepkowski

Relikty siedziby rycerskiej i jej otoczenie. Zdjęcie lotnicze.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:

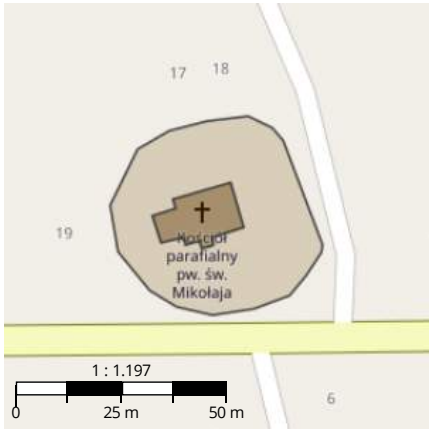
"Grodzisko stożkowate (tzw. Łysa Góra) ". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/914 (Abgerufen: 26.11.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Kościół pw. św. Mikołaja

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 28.04.2020 — ID: 33

Gmina/miasto:	Tarnowo Pałuckie
Cistercian Landscape:	kościół parafialny
Condition:	existující
Obszar funkcjonalny:	Religia
Rodzaj elementu:	kościół parafialny (z dziedzińcem)
Okres czasu decydujący (przybliżony):	Średniowiecze
Okres czasu decydujący (dokładny):	Późne średniowiecze
Status ochrony:	zabytek chroniony prawem
użytkowanie:	współcześniewystępujący

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Drewniany kościół, zbudowany na wzniesieniu, w centrum wsi. Konstrukcja ścian prezbiterium i nawy zachowana w formie z XIV w. W XVII w. do korpusu nawy dobudowano wieżę.
Analiza kulturowo-historyczna:	We wczesnym okresie działalności klasztoru w Łeknie cystersi fundowali w Tarnowie Pałuckim kościół parafialny (XIII w.). W 1370 r. opat łekneński Herman uzyskał od króla przywilej lokacyjny, który umożliwiał założenie w Tarnowie miasta. W związku z tym przedsięwzięciem zbudowano na miejscu starego kościoła nowy, bardziej okazały. Miasto w Tarnowie prawdopodobnie nigdy się nie rozwinęło, a inicjatywę lokacyjną przeniesiono do Wągrowca (miasto wzmiankowane już w 1381 r.). W ostatniej dekadzie XIV w. rozpoczęła się translokacja klasztoru z Łekna do Wągrowca. Tarnowo pozostawało wsią klasztorną do czasu konfiskaty dóbr przez państwo pruskie, co nastąpiło pod koniec XVIII w. Proboszczami kościoła byli cystersi łekneńsko-wągrowieccy, co znajduje odzwierciedlenie w tematyce polichromii pokrywającej ściany i strop świątyni oraz w innych elementach wyposażenia.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Jeden z najstarszych zachowanych w podstawowej bryle kościołów drewnianych w kontynentalnej części Europy. Obiekt ściśle związany z działalnością cystersów łekneńsko-wągrowieckich i wyraźnie eksponowany w krajobrazie.
Opcje ochrony i opieki:	Objekt objęty jest opieką konserwatorską (rejestr zabytków).

Literatura:	WYRWA Andrzej M., Klejnot architektury drewnianej ziem polskich. Kościół św. Mikołaja w Tarnowie Pałuckim. Wielkopolska, Bydgoszcz 2011; WYRWA Andrzej M., Pietas Ecclesiae et fides plebis. Szkice z dziejów religijności i wierzeń na ziemi łekneńskiej od średniowiecza do czasów nowożytnych, Poznań 2006.
Źródła archiwalne:	*nie określono*

Przekaz ustny: *nie określono*

Źródła online: *nie określono*

© Tomasz Podzerek

Kościół pw. św. Mikołaja w Tarnowie Pałuckim, zachowany w podstawowej bryle z XIV wieku.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

© Tomasz Podzerek

Kościół pw. św. Mikołaja w Tarnowie Pałuckim, zachowany w podstawowej bryle z XIV wieku.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Kościół pw. św. Mikołaja". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/33 (Abgerufen: 6.12.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Jeziora Rgielskie

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 28.04.2020 — ID: 35

Gmina/miasto:	Gmina Wągrowiec
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	existující
Obszar funkcjonalny:	Rolnictwo
Rodzaj elementu:	staw, staw rybny (własność klasztoru)
Okres czasu decydujący (przybliżony):	nieokreślony
Okres czasu decydujący (dokładny):	nieokreślony
Status ochrony:	Ochrona przyrody
użytkowanie:	współcześniewystępujący

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Dwa jeziora o łącznej powierzchni około 200 ha, połączone są ze sobą kanałem. Do początku XX w. był to jeden akwen. Przez jeziora przepływa rzeka Nielba. Pomiędzy jeziorami i wzdłuż nabrzeży rozległe trzcinowska. Obszar cenny przyrodniczo ze względu na naturalne otoczenie i bogatą faunę.
Analiza kulturowo-historyczna:	W 1153 r. został wydany dokument fundacyjny Zbyluta z rodu Pałuków dla klasztoru w Łeknie. Prócz miejsca lokacji klasztoru cystersi otrzymali Rgielsko wraz z jeziorem (Erglzko cum lacu integro), ponadto dochody z rynku i karczmy w Łeknie, Panigródz i Straszewo (Dokument, s. 60). Jezioro od początku odgrywało ważną rolę w gospodarce klasztoru, stanowiąc główne źródło zaopatrzenia w ryby. Prawa rybołówcze dla cystersów z Łekna zatwierdził papież Hadrian III w bulli z 1218 r. O znaczeniu jezior dla gospodarki klasztornej świadczą zarówno ich zabiegi o pozyskanie praw własności do kolejnych okolicznych jezior, jak i analizy gatunkowe szczątków ryb pozyskanych podczas badań archeologicznych (MAKOWIECKI 2000). W kolejnych stuleciach część praw rybołówczych opaci przekazywali np. sołtysom należących do nich wsi: w 1463 r. opat Konrad nadał sołtysowi Tarnowa Pałuckiego przywilej połowu ryb małymi sieciami (WYRWA 2012, s. 25-26). Chociaż metody eksploatacji jezior zmieniały się, nie powodowało to do utraty ich znaczenia. Do końca istnienia klasztoru w Łeknie i Wągrowcu jezioro dostarczało cystersom pożywienia i przysparzało dochodów. Po rozbiorach Polski wraz z pozostałym majątkiem klasztornym zostały skonfiskowane przez króla pruskiego i włączone do domeny królewskiej. W wyniku prac melioracyjnych prowadzonych w XIX/XX w. lustro wody uległo obniżeniu, a oba akweny wyraźnemu odseparowaniu.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Jeziora Rgielskie miały duże znaczenie dla gospodarki klasztornej. Odłów ryb zapewniał zaopatrzenie klasztoru w jeden z podstawowych składników diety zakonnej. We wczesnym okresie działalności klasztoru jezioro miało również funkcję komunikacyjną. Przeprawa pozwalała zachować łączność pomiędzy posiadłościami położonymi na północnym i południowym brzegu jeziora.
Opcje ochrony i opieki:	Zrównoważona gospodarka wodna w jeziorach rgielskich. Utrzymanie poziomu wód sprzyjającego rozwojowi fauny i flory oraz oddającemu naturalny charakter zbiornika pod względem krajobrazowo-historycznym. Zaniechanie inwestycji budowlanych w otulinie jezior.

Literatura:	WYRWA Andrzej M., Symbolika ryby i miejsce ryb w diecie klasztornej. Zarys problemu, w: Ryby w kulturze i rekultywacja środowiska wodnego, Bydgoszcz 2012; WYRWA Andrzej M., Procesy fundacyjne wielkopolskich klasztorów cysterskich linii altenberskiej. Łekno, Ląd, Obra, Poznań 1995, s. 78-79; ŚLIWIŃSKI Józef, Latyfundium opactwa cystersów w Łeknie: zarys dziejów od połowy XII do końca XIV wieku, Olsztyn 1995; Dokument fundacyjny Zbyluta dla klasztoru w Łeknie z 1153 roku, red. A. M. Wyrwa, tłum. A. Strzelecka, Gniezno 2016; MAKOWIECKI Daniel, Źródła archeoichtiologiczne do poznania konsumpcji ryb i rybołówstwa w średniowiecznym mikroregionie osadniczym, Studia i Materiały do Dziejów Pałuk, t. 3, 2000, s. 123-136.
Źródła archiwalne:	Gilly David, Karte von Südpreussen, kart N 14431, blatt V [1793 r.]. Urmesstichblatt, Bande 1646 [1830 r.].
Przekaz ustny:	*nie określono*
Źródła online:	*nie określono*

© Marcin Krzepkowski

Jeziora Rgielskie (Rgielskie i Bracholińskie Duże). Dawniej stanowiły jeden akwen.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

© Marcin Krzepkowski

Jeziora Rgielskie i ich otoczenie: dzisiejszy krajobraz pierwotnego uposażenia klasztoru cystersów w Łeknie. W oddali, po lewej stronie widoczne jest Jezioro Łekneńskie.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

©

Jeziora Rgielskie przed rozdzieleniem na dwa odrębne akweny (Urmesstichblatt, 1830 rok).

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Jeziora Rgielskie". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/35 (Abgerufen: 26.11.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Kościół klasztorny pw. Wniebowzięcia NMP

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 6.08.2020 — ID: 846

Gmina/miasto:	Wągrowiec
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	existující
Obszar funkcjonalny:	Religia
Rodzaj elementu:	klasztor cystersów
Okres czasu decydujący (przybliżony):	Średniowiecze
Okres czasu decydujący (dokładny):	Późne średniowiecze
Status ochrony:	zabytek chroniony prawem
użytkowanie:	współcześniewystępujący

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Zachowany do naszych czasów, przebudowany kilkakrotnie, kościół pw. Wniebowzięcia NMP jest murowanym obiektem trzynawowym. Pokryty dachem dwuspadowym, z którego od zachodu wychodzą dwie niskie wieże o dachach namiotowych. Od strony południowej do kościoła przylegają zabudowania klasztorne.
Analiza kulturowo-historyczna:	Budowę kościoła podjęto wkrótce po decyzji o translokacji klasztoru z Łekna do Wągrowca (lata 90. XIV wieku). Proces translokacji i prace budowlane trwały około stu lat (w 1493 r. konsekrowano ołtarz główny). W 1747 r. doszło do wielkiego pożaru, w wyniku którego kościół spłonął. Odbudowano go w mniejszej skali, nadając formę barokową. Po kasacie klasztoru w 1835/36 r. świątynię klasztorną zamieniono w kościół parafialny. Obiekt spłonął ponownie w styczniu 1945 r., wskutek podpalenia przez niemieckie wojsko znajdujących się wewnątrz magazynów. Odbudowany w II połowie XX w.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Główna świątynia klasztoru cystersów w Wągrowcu. Jeden z najbardziej charakterystycznych architektonicznie obiektów w tej części regionu.
Opcje ochrony i opieki:	Obiekt pod ochroną konserwatorską (rejestr zabytków).

Literatura:

WYRWA Andrzej M., Opactwo cysterskie Łekno-Wągrowiec (1153-1835/36). Zarys dziejów, Wągrowiec-Poznań 1998.
WYRWA Andrzej M., Klasztory cysterskie w Łeknie i Wągrowcu, Bydgoszcz 2010
https://repozytorium.amu.edu.pl/bitstream/10593/10072/1/Klasztor%20-%20%C5%81ekno%20W%C4%85growiec.pdf.
HOCKENBECK Heinrich, Beiträge zur Geschichte des Klosters und der Stadt Wongrowitz, t. 1-3, Leipzig 1879-1883.
Katalog zabytków sztuki w Polsce. Powiat wągrowiecki, Warszawa 1964.
KRZYŚLAK Bogusława, Kościół pw. Wniebowzięcia NM Panny oraz klasztor pocysterski. Studium historyczno-architektoniczne, Poznań 1986.

Źródła archiwalne:	Archiwalia: Kronika Wągrowiecka z XVI wieku (odpis), zbiory Muzeum Regionalnego w Wągrowcu. Mapy: D. Gilly, Karte von Südpreussen, kart N 14431, blatt XI, [1793]; D. Gilly, Special-Karte von Südpreußen, [1802–1803]; Urmesstichblatt, Bande IX, blatt 6, [1830].
Przekaz ustny:	*nie określono*
Źródła online:	

© Tomasz Podzerek

Kościół klasztorny pw. Wniebowzięcia NMP w Wągrowcu. Fasada zachodnia.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

© Tomasz Podzerek

Kościół klasztorny pw. Wniebowzięcia NMP w Wągrowcu. Fasada północna.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

© Tomasz Podzerek

Portal wejścia głównego do kościoła klasztornego pw. Wniebowzięcia NMP w Wągrowcu.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

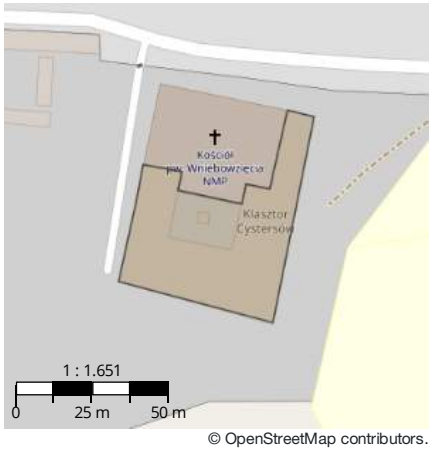
Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Kościół klasztorny pw. Wniebowzięcia NMP". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/846 (Abgerufen: 6.12.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Klasztor w Wągrowcu

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 7.08.2020 — ID: 847

Gmina/miasto:	Wągrowiec
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	existující
Obszar funkcjonalny:	Religia
Rodzaj elementu:	klasztor cystersów
Okres czasu decydujący (przybliżony):	Średniowiecze
Okres czasu decydujący (dokładny):	Późne średniowiecze
Status ochrony:	zabytek chroniony prawem
użytkowanie:	współcześniewystępujący

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Klasztor w Wągrowcu położony jest w zachodniej części wyspy otoczonej ramionami rzeki Wełny, w jej najwyższym punkcie. Całość założenia klasztornego otoczona jest murem, ale jedynie w części północnej zachowanym z czasów cysterskich. Zabudowania klasztorne tworzą czworobok, wewnątrz którego znajduje się wirydarz z usytuowaną pośrodku studnią.
Analiza kulturowo-historyczna:	Cystersi budowali klasztory na terenach położonych w dolinach, ale zajmowali miejsca nieco wyniesione, zabezpieczone przed powodzią. Taką właśnie lokalizację wybrali cystersi z Łekna, po podjęciu decyzji o translokacji klasztoru do Wągrowca. Zabudowania klasztorne powstawały od lat 90. XIV w., przez kolejne stulecie. W 1747 r. zabudowania spłonęły a ich odbudowa trwała przez kolejne pół wieku. Po kasacie klasztoru (1835/36 r.) w zabudowaniach urządzono sąd i więzienie, a jedno skrzydło przeznaczono na użytek utworzonej parafii. Po raz kolejny zabudowania zostały spalone przez wojsko niemieckie w 1945 r. Po odbudowie urządzono tutaj dom księży emerytów, który działał do lat 90. XX w. W 2013 r. klasztor przekazano zakonowi paulinów.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Klasztor w Wągrowcu stanowił bezpośrednią kontynuację najstarszego w Polsce klasztoru cystersów w Łeknie. Przez kilkaset lat zakonnicy kształtowali oblicze kulturowe i gospodarcze miasta i jego okolic.
Opcje ochrony i opieki:	Objekt objęty opieką konserwatorską (rejestr zabytków).

Literatura:	A. M. Wyrwa, Opactwo cysterskie Łekno-Wągrowiec (1153-1835/36). Zarys dziejów, Wągrowiec-Poznań 1998; H. Hockenbeck, Beiträge zur Geschichte des Klosters und der Stadt Wongrowitz, Leipzig 1879-1883, t. 1 – 3; Katalog zabytków sztuki w Polsce. Powiat wągrowiecki, Warszawa 1964; B. Krzyślak, Kościół pw. Wniebowzięcia NM Panny oraz klasztor pocysterski. Studium historyczno-architektoniczne, Poznań 1986.

Źródła archiwalne:	Archiwalia: Kronika Wągrowiecka (odpis), zbiory Muzeum Regionalnego w Wągrowcu. Mapy: D. Gilly, Karte von Südpreussen, kart N 14431, blatt XI, [1793]; D. Gilly, Special-Karte von Südpreußen, [1802–1803]; Urmesstichblatt, Bande IX, blatt 6, [1830].
Przekaz ustny:	*nie określono*
Źródła online:	A. M. Wyrwa, Klasztory cysterskie w Łeknie i Wągrowcu, Bydgoszcz 2010

©

Klasztor w Wągrowcu, wraz z najbliższym otoczeniem, przedstawiony na mapie z 1830 roku.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

© Tomasz Podzerek

Wschodnie skrzydło zabudowań klasztoru pocysterskiego w Wągrowcu.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

© M. Krzepkowski

Kościół i zabudowania klasztorne w Wągrowcu.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:

"Klasztor w Wągrowcu". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/847 (Abgerufen: 6.12.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Mur klasztorny

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 7.08.2020 — ID: 850

Gmina/miasto:	Wągrowiec
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	existující
Obszar funkcjonalny:	Miejscowość
Rodzaj elementu:	granice terenu należącego do klasztoru/najbliższe otoczenie klasztoru
Okres czasu decydujący (przybliżony):	Nowożytność
Okres czasu decydujący (dokładny):	Nowożytność (1649-1800)
Status ochrony:	zabytek chroniony prawem
użytkowanie:	współcześniewystępujący

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Północny odcinek muru ogrodzeniowego zespołu klasztornego w Wągrowcu, z dwoma barokowymi bramami wjazdowymi. Mur wysokości ok. 2,5 m ciągnie się wzdłuż ulicy Klasztornej na odcinku ok. 140 m.
Analiza kulturowo-historyczna:	Zgodnie z zasadami życia klasztornego, w okresie działalności cystersów, cały kompleks klasztorny był ogrodzony. Zachowany do dziś mur północny został zbudowany w 2. poł. XVIII w. Z tego samego okresu pochodzą dwie barokowe bramy wjazdowe.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Mur oraz bramy wjazdowe są charakterystycznym elementem architektonicznym klasztorów cysterskich.
Opcje ochrony i opieki:	Obiekt pod ochroną konserwatorską (rejestr zabytków).

Literatura:	A. M. Wyrwa, Klasztory cysterskie w Łeknie i Wągrowcu, Bydgoszcz 2010, s. 133 ; B. Krzyślak, Brama kościoła pocysterskiego (karta katalogowa zabytku), [2000].
Źródła archiwalne:	A. M. Wyrwa, Klasztory cysterskie w Łeknie i Wągrowcu, Bydgoszcz 2010 , s. 133.
Przekaz ustny:	*nie określono*
Źródła online:	*nie określono*

© Tomasz Podzerek

Brama "opacka" w murze obwodowym klasztoru w Wągrowcu (XVIII w.).

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

© Tomasz Podzerek

Fragment muru obwodowego klasztoru w Wągrowcu (XVIII w.).

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

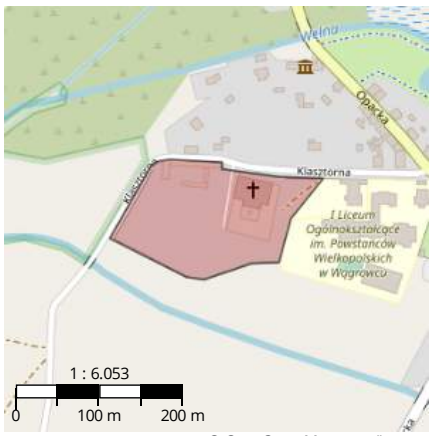
Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Mur klasztorny". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/850 (Abgerufen: 6.12.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Bezpośrednie otoczenie klasztoru w Wągrowcu

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 24.08.2020 — ID: 949

Gmina/miasto:	Wągrowiec
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	existující
Obszar funkcjonalny:	Miejscowość
Rodzaj elementu:	granice terenu należącego do klasztoru/najbliższe otoczenie klasztoru
Okres czasu decydujący (przybliżony):	Średniowiecze
Okres czasu decydujący (dokładny):	Późne średniowiecze
Status ochrony:	zabytek chroniony prawem
użytkowanie:	współcześniewystępujący / kopalny

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Klasztor i kościół klasztorny usytuowane są na zachodnim skraju miasta, na terenie opadającym od północy i zachodu w kierunku doliny rzecznej. Od strony miasta prowadzi do klasztoru ul. Klasztorna. Na dziedziniec prowadzą dwie bramy. Kościół zwrócony jest fasadą w kierunku ogrodu i sadu. Zajmują one niedużą przestrzeń na zachód od kościoła i klasztoru. Po ich stronie południowej znajduje się łąka i zadrzewiony teren, stromo opadający ku dolinie. Po stronie północnej znajduje się plac przykościelny. Teren objęty płotem klasztornym obejmuje obecnie ok. 2,4 ha, z czego ok. 0,35 ha zajmuje kompleks zabudowań.
Analiza kulturowo-historyczna:	Pierwotny zasięg i zagospodarowanie terenu bezpośrednio otaczającego klasztor nie jest dostatecznie rozpoznane. Do XIX w. był to teren większy o co najmniej 2 ha, które przekazano później na potrzeby szpitala, a następnie przeznaczone na plac i zabudowania szkolne. Z okresu wczesnonowożytnego zachowały się wzmianki o znajdujących się tutaj piecach do wypału cegieł, które w XVI w. usunięto ze względu na zagrożenie pożarowe. Wzmiankowano też o budynku browaru (Kronika Wągrowiecka). Są to wskazówki co do prowadzonej bezpośrednio przy klasztorze działalności produkcyjnej. Zapewne istniały tutaj również inne zabudowania, jednak ich charakterystyka wymaga przeprowadzenia dalszych badań. Żaden z tych obiektów nie przetrwał do naszych czasów. Kościół, klasztor i zabudowania uległy zniszczeniu w wyniku pożaru w 1747 r. Po odbudowie budynki zamknięto w zwartym czworoboku, częściowo osadzonym na wcześniejszych murach gotyckich. Obiekty te zostały spalone w styczniu 1945 r. i odbudowane w XX w. W bezpośrednim otoczeniu klasztoru cystersi, zgodnie z praktyką zakonu, uprawiali ogrody i sady, które musiały zajmować znaczną część tego terenu. Ich układ nie jest znany ze względu na zniszczenie dokumentacji oraz późniejszą działalność, która doprowadziła do zatarcia planu upraw.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Obecnie istniejące: sad, ogród i aranżacje zieleni mają późną chronologię, lecz mogą być traktowane jako luźne nawiązanie do tradycji cysterskiej.
Opcje ochrony i opieki:	Obiekt pod opieką konserwatorską (rejestr zabytków).

Literatura:	Katalog zabytków sztuki w Polsce. Powiat wągrowiecki, Warszawa 1964, s. 29-33. KRZYŚLAK Bogusława, Kościół pw. Wniebowzięcia NM Panny oraz klasztor pocysterski. Studium historyczno-architektoniczne, Poznań 1986 (maszynopis). KRZYŚLAK Bogusława, Klasztor pocysterski w Wągrowcu, 2000 (karta katalogowa zabytku). WYRWA Andrzej M., Opactwo cysterskie Łekno-Wągrowiec (1153-1835/36). Zarys dziejów, Wągrowiec-Poznań 1998.
Źródła archiwalne:	Kronika Wągrowiecka z XVI/XVII wieku (odpis).
Przekaz ustny:	*nie określono*
Źródła online:	*nie określono*

© Marcin Krzepkowski

Otoczenie klasztoru w Wągrowcu od strony północno-wschodniej. Zdjęcie lotnicze.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

© Marcin Krzepkowski

Otoczenie klasztoru w Wągrowcu od strony południowo-zachodniej. Zdjęcie lotnicze.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Bezpośrednie otoczenie klasztoru w Wągrowcu". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/949 (Abgerufen: 6.12.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Ogrody i łąki w dolinie Nielby

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 25.08.2020 — ID: 978

Gmina/miasto:	Wągrowiec
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	existující
Obszar funkcjonalny:	Rolnictwo
Rodzaj elementu:	łąka, łęg
Okres czasu decydujący (przybliżony):	nieokreślony
Okres czasu decydujący (dokładny):	*nie określono*
Status ochrony:	Ochrona przyrody
użytkowanie:	współcześniewystępujący

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Łąki w dolinie rzeki Nielby, częściowo podmokłe i pokryte zaroślami. Na wyżej położonym terenie (krawędź doliny) prócz łąk uprawiane są pola i ogrody.
Analiza kulturowo-historyczna:	Płynąca na południe od klasztoru rzeka Nielba jest niedużym ciekiem, o stosunkowo szerokiej dolinie. Takie ukształtowanie terenu wynika z tego, że w bardziej odległej przeszłości doliną niesione były główne wody rzeki Wełny. W wyniku planowych działań cystersów układ hydrograficzny został zmieniony. Główny nurt Wełny poprowadzono jej północnym ramieniem, a południową dolinę zmeliorowano, wykorzystując ją jako łąki i ogrody. Wniosek ten oparty jest na obserwacji topografii oraz na wzmiankach z XVI-XVII wieku dotyczących łąk i ogrodów położonych nad „Starą Wełną" (Welma Antiqua) – czyli dzisiejszą Nielbą. Prócz wykorzystania osuszonej doliny w celach rolniczych, rzeka mogła być wykorzystywana w razie potrzeby jako tzw. kanał ulgi, ułatwiający regulację poziomu wody w „nowej Wełnie", na której zbudowano młyn miejski.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Przykład działalności melioracyjnej cystersów i umiejętności inżynieryjnych związanych z zagospodarowaniem cieków wodnych.
Opcje ochrony i opieki:	Dolina znajduje się w obszarze chronionego krajobrazu "Dolina Wełny i Rynna Gołaniecko-Wągrowiecka".

Literatura:	PALUCH Jerzy, Zagadka skrzyżowania rzek Wełny i Nielby w Wągrowcu, Wągrowiec 2004. MOEGLICH Marcin, Młyny wągrowieckie w „czasach cysterskich" – zarys problemu, Wangrovieciana, t. 1, 2014, s. 11-26.
Źródła archiwalne:	Karte von der ehemaligen Kloster Wiese zu Wongrowiec mit den daranlieginden Gaerten (1859 r.), Archiwum Państwowe w Poznaniu, sygn. 53/338/0/-/L.Wągr. 191. Urmesstichblatt, Bande 1646 [1830 r.].
Przekaz ustny:	*nie określono*

Źródła online: *nie określono*

© Opr. Marcin Moeglich

Ogrody i łąki klasztorne usytuowane na południe od rzeki Nielby, oznaczone na mapie z 1859 roku oraz na podkładzie ze współczesnym układem parceli (Karte von der ehemaligen Kloster Wiese zu Wongrowiec mit den daranlieginden Gaerten (1859 r.), Archiwum Państwowe w Poznaniu, sygn. 53/338/0/-/L.Wągr. 191; Open Street Maps).

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

© Tomasz Podzerek

Widok klasztoru od strony dawnych łąk i ogrodów nad rzeką Nielbą.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

© Marcin Krzepkowski. Opr. Marcin Moeglich

Zespół klasztorny w Wągrowcu i jego otoczenie. Zdjęcie lotnicze. 1 - dom opata. 2 - klasztor. 3 - kościół farny (miasto Wągrowiec). 4 - łąki w dolinie Nielby.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

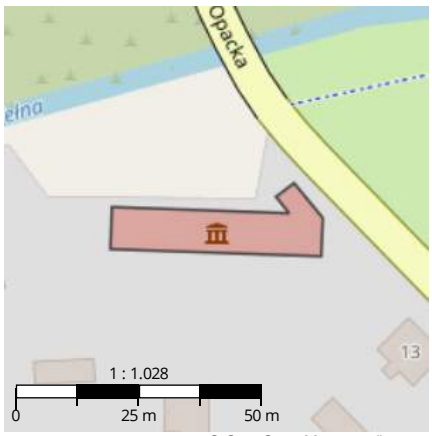
Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Ogrody i łąki w dolinie Nielby". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/978 (Abgerufen: 6.12.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Dom opata, tzw. opatówka

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 19.08.2020 — ID: 900

Gmina/miasto:	Wągrowiec
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	existující
Obszar funkcjonalny:	Miejscowość
Rodzaj elementu:	pałac będący siedzibą urzędu, letnia rezydencja
Okres czasu decydujący (przybliżony):	Nowożytność
Okres czasu decydujący (dokładny):	Nowożytność (1500-1648)
Status ochrony:	zabytek chroniony prawem
użytkowanie:	współcześniewystępujący

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Budynek dwukondygnacyjny, z dachem dwuspadowym. Usytuowany na niewielkim wzniesieniu w sąsiedztwie rzeki, przy ulicy Opackiej 15. Oddalony ok. 200 m na północ od zabudowań klasztornych. Obecnie siedziba Muzeum Regionalnego w Wągrowcu.
Analiza kulturowo-historyczna:	Analiza kulturowo-historyczna: Obecny budynek wspiera się częściowo na fundamentach XVI-wiecznego domu opata, określanego czasem w źródłach jako „zamek" Siedziba opata cystersów powstała w tym miejscu po 1553 r., wcześniej znajdowała się tutaj cysterska winnica. Według opisu z 1620 r. w skład kompleksu zabudowań opackich wchodziły prócz głównego budynku: kuchnia, piekarnia, browar, stajnie i piwnice. W pobliżu znajdował się młyn słodowy (piwowarski) i młyn koński. Całość otaczały sady, ogrody i chmielniki (Inwentarz 1620). Zespół zabudowań związanych z dworem opackim utracił znaczenie i zmienił swój charakter w XVIII wieku. Na przestrzeni wieków dom opata ulegał przebudowom, a obecnie zachowana bryła nawiązuje do budynku z XVIII i XIX w. Po konfiskacie dóbr cysterskich był to budynek prywatny (m.in. restauracja i budynek pełniący funkcje mieszkalne). Od 1987 r., po kolejnej przebudowie, znajduje się tutaj siedziba muzeum.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Budynek należy do nielicznych zachowanych obiektów bezpośrednio związanych z działalnością cystersów z klasztoru w Wągrowcu. Dawna siedziba opata, pomimo przebudowy, należy do najważniejszych zabytków dokumentujących „cysterską przeszłość" regionu.
Opcje ochrony i opieki:	*nie określono*

Literatura:	Katalog zabytków sztuki w Polsce. Powiat wągrowiecki, Warszawa 1964; WYRWA Andrzej M., Opactwo cysterskie Łekno-Wągrowiec (1153-1835/36). Zarys dziejów, Wągrowiec-Poznań 1998; BIEGAŃSKI Wiesław, Budynek mieszkalny, tzw. opatówka, ob. Muzeum Regionalne (karta katalogowa w zbiorach WUOZ w Poznaniu), 2000.

Źródła archiwalne:	Kronika Wągrowiecka (odpis), zbiory Muzeum Regionalnego w Wągrowcu; Inwentarz 1620 - Inwentarz majętności J. M. X. Opata wągrowieckiego to jest budynków w Wągrowcu albo i w folwarkach, 1620 r., [fotokopia w zbiorach Muzeum Regionalnego w Wągrowcu, sygn. Rfw – 1]. Plan von der Stadt Wągrowiec [Wehr, 1830 r.], Archiwum Państwowe w Poznaniu, sygn. 53_338_0-L.Wągr. 189.
Przekaz ustny:	*nie określono*
Źródła online:	*nie określono*

© Tomasz Podzerek

Dawny dom opata, obecnie siedziba muzeum.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

© Tomasz Podzerek

Dawny dom opata, obecnie siedziba muzeum.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

© Marcin Krzepkowski

Relacja przestrzenna pomiędzy klasztorem a domem opata (w dolnej części fotografii).

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:

"Dom opata, tzw. opatówka". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/900 (Abgerufen: 26.11.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Dawny kanał nawadniający i fosa przy domu opata

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 19.08.2020 — ID: 904

Gmina/miasto:	Wągrowiec
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	existující
Obszar funkcjonalny:	Rolnictwo
Rodzaj elementu:	rów wodny
Okres czasu decydujący (przybliżony):	nieokreślony
Okres czasu decydujący (dokładny):	nieokreślony
Status ochrony:	*nie określono*
użytkowanie:	współcześniewystępujący / kopalny

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Obecnie główne koryto rzeki Wełny o stromych zboczach (ok. 2 m). Pierwotnie sztuczny kanał zbudowany przez cystersów.
Analiza kulturowo-historyczna:	Główne koryto rzeki Wełny znajdowało się niegdyś kilkanaście metrów dalej na północ, zostało zlikwidowane w XIX w. Obecnie Wełna płynie w wykonanym przez cystersów kanale, którego zadaniem było spowolnienie nurtu rzeki i nawodnienie okolicznych terenów, zagospodarowanych na ogrody i sady. Kanał pełnił również funkcję fosy dla siedziby opata, położonej na wzniesieniu, przy jej południowym brzegu.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Przykład działalności melioracyjnej cystersów i umiejętności funkcjonalnego wykorzystania cieków wodnych. Bezpośredni związek kanału z XVI-wieczną siedzibą opata (fosa).
Opcje ochrony i opieki:	*nie określono*

Literatura:	*nie określono*
Źródła archiwalne:	Inwentarz 1620 - Inwentarz majętności J. M. X. Opata wągrowieckiego to jest budynków w Wągrowcu albo i w folwarkach, 1620 r., [fotokopia w zbiorach Muzeum Regionalnego w Wągrowcu, sygn. Rfw – 1]. Kronika Wągrowiecka z XVI/XVII wieku (odpis), zbiory Muzeum Regionalnego w Wągrowcu. Mapy: Plan von der Stadt Wągrowiec [Wehr, 1830 r.], Archiwum Państwowe w Poznaniu, sygn. 53_338_0-L.Wągr. 189. Urmesstichblatt, Bande 1646 [1830 r.].
Przekaz ustny:	*nie określono*
Źródła online:	*nie określono*

© Tomasz Podzerek

Zbudowana przez cystersów dawna fosa zabezpieczająca dom opata, a jednocześnie kanał nawadniający. Obecnie główne koryto rzeki Wełny.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

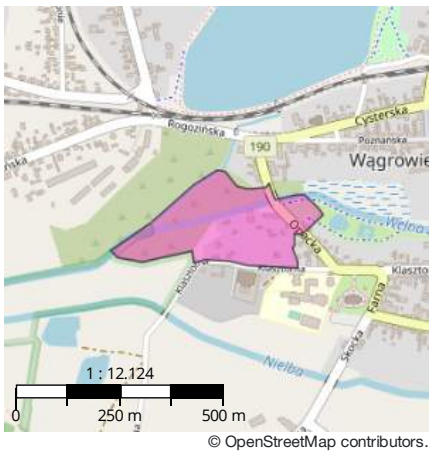
Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Dawny kanał nawadniający i fosa przy domu opata". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/904 (Abgerufen: 26.11.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Sady, ogrody i zabudowania opactwa

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 20.08.2020 — ID: 909

Gmina/miasto:	Wągrowiec
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	zniszczony
Obszar funkcjonalny:	odpoczynek
Rodzaj elementu:	ogród klasztory, ogród ozdobny
Okres czasu decydujący (przybliżony):	Średniowiecze
Okres czasu decydujący (dokładny):	Późne średniowiecze
Status ochrony:	*nie określono*
użytkowanie:	kopalny

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Obszar na północ od klasztoru, w formie płytkiego zagłębienia ciągnącego się w kierunku domu opata (obecnie siedziba muzeum) oraz tereny położone na północ od tego budynku, wzdłuż ulicy Opackiej. Częściowo pod zabudową mieszkalną. Precyzyjnych granic i układu dawnych upraw nie można ustalić, ze względu na brak źródeł kartograficznych oraz działania antropogeniczne w XIX-XX w. To samo dotyczy gospodarczych zabudowań opactwa, z których zachował się jedynie dom opata, przebudowany w XVIII-XX wieku.
Analiza kulturowo-historyczna:	Opactwo zajmowało tereny usytuowane na północ od klasztoru, sięgając do starorzecza Wełny. Obszar ten w większości był przeznaczony na sady, ogrody i chmielniki. Teren ten przecinały równoleżnikowo dwa kanały i rzeka Wełna. W środkowej części, pomiędzy kanałami, znajdowało się wzniesienie, na którym uprawiano winorośl. Po 1553 roku opat Andrzej Dzierżanowski zbudował na miejscu winnicy nową siedzibę, która po licznych przebudowach zachowała się do dziś (Kronika Wągrowiecka). Według opisu z 1620 r. w skład kompleksu zabudowań związanych z opactwem wchodził m.in. browar, piekarnia, stajnie nad pobliskim jeziorkiem i kilka innych budynków. Duży obszar zajmowały sady, ogrody i chmielniki opackie. Całość otoczona była murem lub parkanem. Wzmiankowane są również murowane bramy i furty, mosty i kładki, a w niedużej odległości, nad rzeką, młyn słodowy (Inwentarz 1620). Wspomniany południowy kanał nawadniający został w XVII/XVIII wieku przekształcony w sadzawkę (Księga miejska, I/57, s. 47). Obecnie nie ma po nim śladu, pozostała jedynie forma terenowa w postaci szerokiej niecki pomiędzy wzniesieniami, na których stoją zabudowania klasztorne oraz dawny dom opata. Kanał północny spełniał funkcję fosy dla domu opata, później poprowadzono nim główny nurt Wełny. Starorzecze Wełny zostało zlikwidowane w XIX.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Ślady działalności cystersów w zakresie uprawy sadów i ogrodów, realizowanej w bezpośrednim sąsiedztwie klasztoru i domu opata.
Opcje ochrony i opieki:	Teren dawnych sadów i ogrodów znajduje się w granicach historycznego układu urbanistycznego Wągrowca (rejestr zabytków) oraz w obszarze chronionego krajobrazy Dolina Wełny i Rynna Gołaniecko-Wągrowiecka.

Literatura:	*nie określono*
Źródła archiwalne:	Kronika Wągrowiecka (odpis), zbiory Muzeum Regionalnego w Wągrowcu. Inwentarz 1620 - Inwentarz majętności J. M. X. Opata wągrowieckiego to jest budynków w Wągrowcu albo i w folwarkach, 1620 r., [fotokopia w zbiorach Muzeum Regionalnego w Wągrowcu, sygn. Rfw – 1]. Księga miejska (sprawy graniczne z lat 1532-1786), Archiwum Państwowe w Poznaniu, Akta miasta Wągrowiec, sygn. I/57. Mapy: Plan von der Stadt Wągrowiec [Wehr, 1830 r.], Archiwum Państwowe w Poznaniu, sygn. 53_338_0-L.Wągr. 189. Urmesstichblatt, Bande 1646 [1830 r.].
Przekaz ustny:	*nie określono*
Źródła online:	*nie określono*

© Tomasz Podzerek

Widok z dawnego domu opata w kierunku klasztoru.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

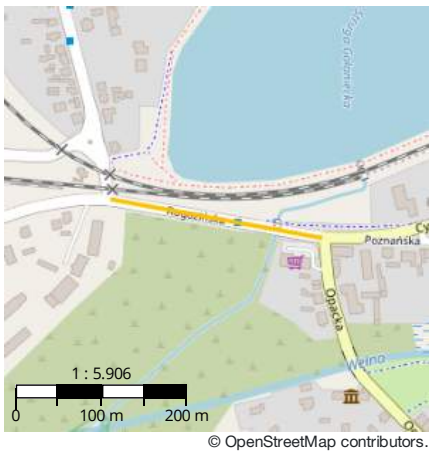
Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Sady, ogrody i zabudowania opactwa". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/909 (Abgerufen: 6.12.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Grobla nad Jeziorem Durowskim

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 26.08.2020 — ID: 1022

Gmina/miasto:	Wągrowiec
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	zniszczony
Obszar funkcjonalny:	Transport
Rodzaj elementu:	stara droga, szlak handlowy
Okres czasu decydujący (przybliżony):	Średniowiecze
Okres czasu decydujący (dokładny):	Późne średniowiecze
Status ochrony:	*nie określono*
użytkowanie:	współcześniewystępujący / kopalny

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Nasyp ziemny wysokości ok. 2-3 m, długości ok. 250 m, stanowiący podstawę drogi (ulica Rogozińska), z mostem nad rzeczką płynącą z Jeziora Durowskiego w kierunku Jeziora Łęgowskiego. Na południe od grobli znajdują się rozległe, podmokłe łąki. Na północ znajduje się szeroki nasyp ziemny, który powstał w XIX wieku w związku z budową linii kolejowej.
Analiza kulturowo-historyczna:	Lokalizacja miasta i klasztoru w Wągrowcu na wyspie, wśród rozlewisk rzek i jezior, powodowała potrzebę stałego podejmowania działań związanych z zabezpieczeniem przed powodziami. Według informacji zawartych w dokumencie opata Jana z 1498 roku wyspa, na której znajdowało się miasto i klasztor, zabezpieczona była przed powodziami za pomocą grobli. Jedna z takich konstrukcji usytuowana była na odcinku pomiędzy jeziorami Durowskim i Łegowskim. Pełniła ona funkcję zapory wodnej, z którą związana była tama (tzw. upust) oraz stanowiła podstawę głównej drogi wylotowej w kierunku zachodnim. W księgach miejskich z XVI-XVIII wieku drogę tę nazywano „królewską" (co świadczy o jej znaczeniu) i „drogą upustową" (co określa jej związek z tamą). Wzmiankowana tama umożliwiała regulację poziomu wody w strumieniu zasilającym znajdujący się w pobliżu młyn słodowy. W latach 80. XIX wieku przejście pomiędzy jeziorami znacznie poszerzono, co miało związek z budową nasypu i przeprowadzeniem linii kolejowej.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Przykład działalności melioracyjnej cystersów. Świadectwo ich umiejętności inżynieryjnych, związanych z zagospodarowaniem i regulacją poziomu wód.
Opcje ochrony i opieki:	Rejestr zabytków (historyczny układ urbanistyczny).

Literatura:	WYRWA Andrzej M., Średniowieczne dzieje miasta od lokacji do końca XV wieku, w: Dzieje Wągrowca, red. E. Makowski, Poznań 1994, s. 41.

Źródła archiwalne:	Dokument 1498 – Dokument opata Jana dla miasta Wągrowca z 1498 roku, ed. H. Hockenbeck, Beiträge zur Geschichte des Klosters und der Stadt Wongrowitz, t. 2, Leipzig 1880. Księga miejska (Summaria documentorum w sprawach miasta i klasztoru wągrowieckiego z lat 1153-1787), Archiwum Państwowe w Poznaniu, Akta miasta Wągrowiec, sygn. I/12, s. 20, 83. Mapy: Urmesstichblatt, Bande 1646 [1830 r.].
Przekaz ustny:	*nie określono*
Źródła online:	*nie określono*

© Tomasz Podzerek

Droga poprowadzona w miejscu dawnej grobli.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

© zbiory Muzeum Regionalnego w Wągrowcu

Fragment grobli widoczny na grafice z połowy XIX w.

Prawa do tekstów i zdjęć tej oferty cyfrowej należą do odpowiednich autorów i projektu Cisterscapes - European Heritage Label. Pobieranie, zrzuty ekranu i jakiekolwiek inne wykorzystanie treści jest zabronione bez uprzedniej pisemnej zgody właściciela praw. Dane kontaktowe można znaleźć tutaj: http://cisterscapes.eu/Klosterlandschaften. Korzystając z tej bazy danych / strony głównej „Cisterscapes", wyrażasz zgodę na te warunki użytkowania.

© Wagrowiec1

Grobla oznaczona na mapie z 1830 r. (Urmesstichblatt, Bande 1646).

Prawa do tekstów i zdjęć tej oferty cyfrowej należą do odpowiednich autorów i projektu Cisterscapes - European Heritage Label. Pobieranie, zrzuty ekranu i jakiekolwiek inne wykorzystanie treści jest zabronione bez uprzedniej pisemnej zgody właściciela praw. Dane kontaktowe można znaleźć tutaj: http://cisterscapes.eu/Klosterlandschaften. Korzystając z tej bazy danych / strony głównej „Cisterscapes", wyrażasz zgodę na te warunki użytkowania.

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:

"Grobla nad Jeziorem Durowskim". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/1022 (Abgerufen: 6.12.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Podklasztorze

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 20.08.2020 — ID: 907

Gmina/miasto:	Wągrowiec
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	existující
Obszar funkcjonalny:	Miejscowość
Rodzaj elementu:	granice terenu należącego do klasztoru/najbliższe otoczenie klasztoru
Okres czasu decydujący (przybliżony):	Średniowiecze
Okres czasu decydujący (dokładny):	Późne średniowiecze
Status ochrony:	*nie określono*
użytkowanie:	kopalny

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Posesje przy ulicy Opackiej, pomiędzy dawnym domem opata a ulicą Klasztorną. Obecnie istniejące domy zostały zbudowane w XIX i na początku XX wieku. W większości są one kontynuacją wcześniejszej zabudowy.
Analiza kulturowo-historyczna:	W późnym średniowieczu w sąsiedztwie domu opata i klasztoru rozwinęła się osada, w której mieszkała służba klasztorna. Według źródeł z XVI-XVIII w. w skład Podklasztorza wchodziła gospoda Wygoda, 6 domów i kuźnia (Lustracja 1778). Wśród mieszkańców wymieniano m.in. cyrulika, krawca, strzelca, palacza, szwaczkę i muzykantów. Budynki w konstrukcji szkieletowej zostały w XIX-XX w. zastąpione murowanymi z cegły. Podklasztorze było własnością kościelną do 1858 roku, kiedy to zostało włączone do Wągrowca (KRZYŚLAK 1986, s. 26).
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Zabudowa przy ul. Opackiej stanowią kontynuację wcześniejszej osady zamieszkałej przez służbę klasztorną.
Opcje ochrony i opieki:	Obszar znajduje się w granicach historycznego układu urbanistycznego Wągrowca (rejestr zabytków).

Literatura:

KRZYŚLAK Bogusława, Kościół pw. Wniebowzięcia NM Panny oraz klasztor pocysterski. Studium historyczno-architektoniczne, Poznań 1986.
KRZEPKOWSKI Marcin, Archeologia Wągrowca – miasta klasztornego. Stan i potrzeby badań, Wangrovieciana, t. 1, 2014, s. 62-83. https://wangrovieciana.files.wordpress.com/2018/03/m-krzepkowski_archeologia-wc485growca.pdf

Źródła archiwalne:	Lustracja 1778 - Lustracja dóbr klasztoru wągrowieckiego tak stołu klasztornego, jak części od opactwa oddzielonej, na gruncie każdej wsi urzędownie uczyniona Roku Pańskiego 1778, Archiwum Państwowe w Poznaniu, Cystersi Wągrowiec, sygn. 29. Mapy: Plan von der Stadt Wągrowiec [Wehr, 1830 r.], Archiwum Państwowe w Poznaniu, sygn. 53_338_0-L.Wągr. 189. Plan sytuacyjny terenu przyklasztornego, tzw. Podklasztorze [1830 r. uzupełniony w 18853 r.], Plan sytuacyjny obrazujący podział gruntów między farą a klasztorem z roku 1890, Plan sytuacyjny terenu przyklasztornego z 1890 r., w: KRZYŚLAK Bogusława, Kościół pw. Wniebowzięcia NM Panny oraz klasztor pocysterski. Studium historyczno-architektoniczne, Poznań 1986, ryc. 3-5.
Przekaz ustny:	*nie określono*
Źródła online:	*nie określono*

© Marcin Krzepkowski

Widok w kierunku dawnych zabudowań służby klasztornej w osadzie Podklasztorze.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

© Marcin Krzepkowski

Teren dawnych parceli należących do służby klasztornej w osadzie Podklasztorze.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

© Tomasz Podzerek

Zabudowania z XIX/XX w. przy ul. Opackiej, stanowiące kontynuację wcześniejszej zabudowy Podklasztorza.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

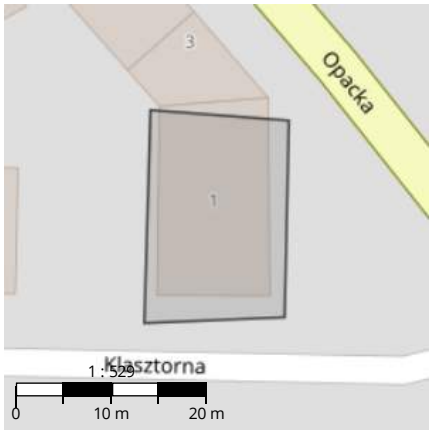
Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Podklasztorze". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/907 (Abgerufen: 6.12.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Karczma "Wygoda", obecnie budynek mieszkalny

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 20.08.2020 — ID: 908

Gmina/miasto:	Wągrowiec
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	stracony
Obszar funkcjonalny:	rzemiosło
Rodzaj elementu:	gospoda (szynk klasztorny), tawerna
Okres czasu decydujący (przybliżony):	Nowożytność (XVIII / XIX)
Okres czasu decydujący (dokładny):	*nie określono*
Status ochrony:	*nie określono*
użytkowanie:	*nie określono*

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Budynek narożnikowy przy skrzyżowaniu ulic Klasztornej i Opackiej, dwukondygnacyjny, z dachem dwuspadowym, naczółkowym. Zachowany w formie z około połowy XIX wieku.
Analiza kulturowo-historyczna:	Budynek na parceli narożnikowej, przy skrzyżowaniu dróg rozchodzących się w kierunku klasztoru oraz domu opata. W czasach cysterskich znajdowała się w tym miejscu gospoda „Wygoda". Według opisu z XVIII w. mieściła się ona w okazałym budynku, zbudowanym w technice szachulcowej (Lustracja 1778). Po likwidacji klasztoru na parceli wciąż działała karczma, z ogrodem na tyłach (do II wojny światowej). Obecnie jest to budynek mieszkalny.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Gospoda należała do najważniejszych obiektów świeckich usytuowanych w sąsiedztwie klasztoru. Pełniła ważną funkcję usługową i gospodarczą, bezpośrednio związaną z działalnością klasztoru.
Opcje ochrony i opieki:	Obiekt jest wpisany do Gminnej Ewidencji Zabytków. Wszelkie prace remontowe winny być konsultowane z wojewódzkim konserwatorem zabytków.
Literatura:	*nie określono*
Źródła archiwalne:	Lustracja 1778 - Lustracja dóbr klasztoru wągrowieckiego tak stołu klasztornego, jak części od opactwa oddzielonej, na gruncie każdej wsi urzędownie uczyniona Roku Pańskiego 1778, Archiwum Państwowe w Poznaniu, Cystersi Wągrowiec, sygn. 29. Plan von der Stadt Wągrowiec [Wehr, 1830 r.], Archiwum Państwowe w Poznaniu, sygn. 53_338_0-L.Wągr. 189. Plan sytuacyjny terenu przyklasztornego, tzw. Podklasztorze [1830 r. uzupełniony w 18853 r.], w: KRZYŚLAK Bogusława, Kościół pw. Wniebowzięcia NM Panny oraz klasztor pocysterski. Studium historyczno-architektoniczne, Poznań 1986, ryc. 3.
Przekaz ustny:	*nie określono*

Źródła online: *nie określono*

© Tomasz Podzerek

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

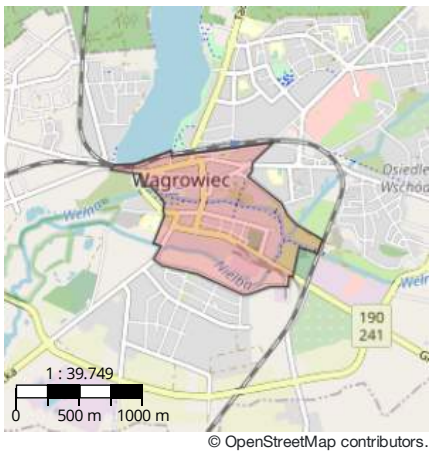
Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Karczma "Wygoda", obecnie budynek mieszkalny". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/908 (Abgerufen: 6.12.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Układ urbanistyczny starego miasta w Wągrowcu

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 19.08.2020 — ID: 905

Gmina/miasto:	Wągrowiec
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	existující
Obszar funkcjonalny:	Miejscowość
Rodzaj elementu:	miejscowość ważna z historycznego punktu widzenia (założenie klasztoru)
Okres czasu decydujący (przybliżony):	Średniowiecze
Okres czasu decydujący (dokładny):	Późne średniowiecze
Status ochrony:	zabytek chroniony prawem
użytkowanie:	współcześniewystępujący

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Z rynku wychodziły trzy ulice – dwie z nich prowadziły na północne przedmieście. Największe znaczenie miała ulica Szeroka, wyprowadzona w kierunku południowym, stanowiąca główną arterię komunikacyjną. Od ul. Szerokiej odchodziły boczne uliczki, tworzące bloki zabudowy. Prostopadle do ulicy Szerokiej usytuowana jest ul. Gnieźnieńska, zamykająca sieć ulic od strony południowej. Zachowane budynki pochodzą głównie z XIX i XX w. Z czasów cysterskich zachowały się budynki sakralne oraz częściowo zabudowania klasztorne i dom opata.
Analiza kulturowo-historyczna:	Wągrowiec został założony przez cystersów z klasztoru w Łeknie na naturalnej wyspie otoczonej ramionami rzeki Wełny. Przestrzeń miejska obejmowała początkowo tereny usytuowane w pobliżu kościoła farnego. Pod koniec XV w. nastąpiła reorganizacja miasta pod względem prawnym i przestrzennym. Założony został nowy rynek i ustaliła się sieć ulic na Starym Mieście. Rozwój ośrodka postępował w XVI w. w kierunku wschodnim i północnym (przedmieścia Bielawy i Smolary). Na zachód od miasta zlokalizowane były tereny należące bezpośrednio do klasztoru – kościół i zabudowania klasztorne, osada przyklasztorna i opactwo. Układ urbanistyczny Starego Miasta, ukształtowany w XV-XVI w. zachował się do dnia dzisiejszego. Dalszy rozwój przestrzenny miasta nastąpił dopiero od końca XIX w.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Przykład działalności miastotwórczej zakonu cystersów i ich wpływu na kształtowanie założeń urbanistycznych.
Opcje ochrony i opieki:	*nie określono*

Literatura:	WYRWA Andrzej M., Powstanie, organizacja i charakter cysterskiego ośrodka miejskiego w Wągrowcu, [w:] Klasztor w mieście średniowiecznym i nowożytnym, red. M. Derwich, A. Pobóg-Lenartowicz,Wrocław-Opole 2000, s. 165-186. KRZEPKOWSKI Marcin, Archeologia Wągrowca – miasta klasztornego. Stan i potrzeby badań, Wangrovieciana, t. 1, 2014, s. 62-83. LINETTE Eugeniusz, Wągrowiec. Studium historyczno-urbanistyczne, Poznań 1961.
Źródła archiwalne:	Gilly David, Karte von Südpreussen, kart N 14431, blatt XI [1793 r.]. Plan von der Stadt Wągrowiec [Wehr, 1830 r.], Archiwum Państwowe w Poznaniu, sygn. 53_338_0-L.Wągr. 189. Urmesstichblatt, Bande 1646 [1830 r.].
Przekaz ustny:	*nie określono*
Źródła online:	*nie określono*

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

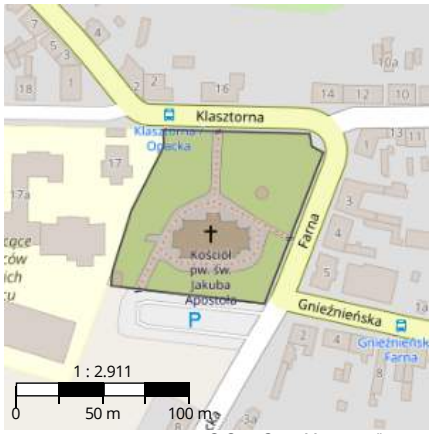
Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Układ urbanistyczny starego miasta w Wągrowcu". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/905 (Abgerufen: 26.11.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Kościół farny pw. św. Jakuba Apostoła w Wągrowcu

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 26.08.2020 — ID: 1018

Gmina/miasto:	Wągrowiec
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	existující
Obszar funkcjonalny:	Religia
Rodzaj elementu:	kościół parafialny (z dziedzińcem)
Okres czasu decydujący (przybliżony):	Nowożytność
Okres czasu decydujący (dokładny):	Nowożytność (1500-1648)
Status ochrony:	zabytek chroniony prawem
użytkowanie:	współcześniewystępujący

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Kościół późnogotycki, zachowany w bryle z XVI wieku. Murowany z cegły, z użyciem ciosów kamiennych pochodzących z rozbiórki kościoła klasztornego w Łeknie. Kościół farny znajduje się w odległości około 200 metrów od kościoła klasztornego. Do XIX wieku znajdował się na zachodnim krańcu miasta, a granicę pomiędzy Wągrowcem a klasztorem wyznaczał plac przykościelny.
Analiza kulturowo-historyczna:	Kościół farny pw. św. Jakuba w Wągrowcu powstał w związku z lokacją miasta i został fundowany przez cystersów. Pierwsza o nim wzmianka pochodzi z 1381 roku i zawarta jest w dokumencie, na mocy którego proboszcz otrzymywał uposażenie od opata Ewerharda. W XVI wieku drewniana świątynia została zastąpiona budynkiem murowanym, zbudowanym w stylu późnogotyckim. W jego architekturze dostrzegane są elementy charakteryzujące zarówno świątynie miejskie, jak i zakonne. W źródłach historycznych można odnaleźć wzmianki dotyczące sporów, do których dochodziło pomiędzy proboszczami fary a opatami klasztoru. W wyjątkowych sytuacjach zakonnicy pełnili w farze posługę duszpasterską.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Kościół farny został ufundowany przez cystersów, w mieście lokowanym z ich inicjatywy. Z kościołem cystersi byli blisko związani przez cały okres funkcjonowania klasztoru wągrowieckiego.
Opcje ochrony i opieki:	Obiekt jest wpisany do rejestru zabytków.

Literatura:	GRAJKOWSKA Leokadia, Zabytki sakralne Wągrowca, Ziemia Wągrowiecka, 1, 2000, s. 69-87. Katalog zabytków sztuki w Polsce. Powiat wągrowiecki, Warszawa 1964. KRZYŚLAK Bogusława, Wągrowiec. Kościół farny pw. św. Jakuba Apostoła. Studium historyczno- architektoniczne, Poznań 1985 (maszynopis). HOCKENBECK Heinrich, CIESIELSKI Maciej, Wiadomości historyczno-statystyczne o parafii katolickiej w Wągrówcu, Poznań 1881. WYRWA Andrzej M., Opactwo cysterskie Łekno-Wągrowiec (1153-1835/36). Zarys dziejów, Wągrowiec-Poznań 1998.
Źródła archiwalne:	*nie określono*
Przekaz ustny:	*nie określono*
Źródła online:	*nie określono*

© Marcin Moeglich

Przykład wtórnego wykorzystania ciosów kamiennych pochodzących z kościoła klasztornego w Łeknie do budowy kościoła mieszczańskiego w Wągrowcu.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

© Tomasz Podzerek

Kościół farny pw. św. Jakuba Apostoła w Wągrowcu.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

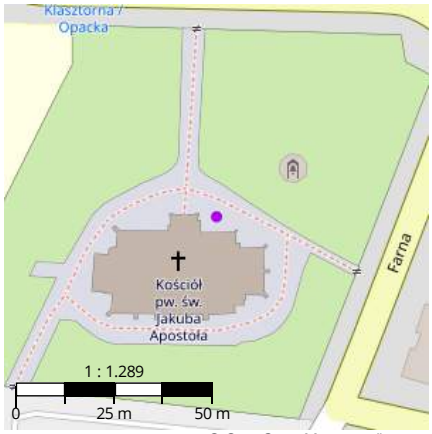
Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Kościół farny pw. św. Jakuba Apostoła w Wągrowcu". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/1018 (Abgerufen: 26.11.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Dzwon z 1661 roku

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 26.08.2020 — ID: 1019

Gmina/miasto:	Wągrowiec
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	existující
Obszar funkcjonalny:	asocjacyjny krajobraz kulturowy
Rodzaj elementu:	miejsce pamiątkowe, głaz pamiątkowy
Okres czasu decydujący (przybliżony):	Nowożytność
Okres czasu decydujący (dokładny):	Nowożytność (1649-1800)
Status ochrony:	*nie określono*
użytkowanie:	współcześniewystępujący / kopalny

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Dzwon z 1661 roku umieszczony na cokole przed kościołem farnym w Wągrowcu. Zewnętrzna powierzchnia dzwonu wykonana jest bardzo starannie. Znajduje się na niej tekst w języku łacińskim, w którym wymieniono m.in. opata wągrowieckiego.
Analiza kulturowo-historyczna:	27 czerwca 1661 roku opat Wojciech Samuel Chrzanowski poświęcił dzwon przeznaczony na dzwonnicę przy kościele farnym pw. św. Jakuba. Łacińskie inskrypcje na powierzchni dzwonu informują m.in. o producencie dzwonu, znanym ludwisarzu Szymonie Koyskim oraz o fundatorach (mieszczanie wągrowieccy) i akcie poświęcenia przez opata. Dzwon był zawieszony w dzwonnicy przykościelnej. Został z niej zdjęty z powodu uszkodzenia.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Na dzwonie znajdują się inskrypcje dotyczące opata wągrowieckiego, proboszcza oraz mieszczan. Obiekt ten jest przykładem dawnej sztuki odlewniczej, której ślady zostały również zarejestrowane archeologicznie przy klasztorze w Łeknie oraz w pobliżu wągrowieckiej fary (średniowieczne warsztaty ludwisarskie).
Opcje ochrony i opieki:	*nie określono*

Literatura:	HOCKENBECK Heinrich, CIESIELSKI Maciej, Wiadomości historyczno-statystyczne o parafii katolickiej w Wągrówcu, Poznań 1881. KRZEPKOWSKI Marcin, Późnośredniowieczna pracownia ludwisarska z Wągrowca, woj. wielkopolskie, Wielkopolskie Sprawozdania Archeologiczne, t. 14, 2013, s. 115-131.
Źródła archiwalne:	*nie określono*
Przekaz ustny:	*nie określono*

Źródła online: *nie określono*

© Marcin Moeglich

Dzwon z 1661 r. przed kościołem farnym w Wągrowcu.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Dzwon z 1661 roku". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/1019 (Abgerufen: 6.12.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Układ urbanistyczny miasta

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 21.08.2020 — ID: 920

Gmina/miasto:	Łekno
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	existující
Obszar funkcjonalny:	Miejscowość
Rodzaj elementu:	miejscowość ważna z historycznego punktu widzenia (założenie klasztoru)
Okres czasu decydujący (przybliżony):	Średniowiecze
Okres czasu decydujący (dokładny):	Późne średniowiecze
Status ochrony:	zabytek chroniony prawem
użytkowanie:	współcześniewystępujący

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Średniowieczny układ urbanistyczny miasta, z zachowanymi blokami zabudowy i rynkiem. Budynki z XIX-XX w. Kościół pw. św. Piotra i Pawła z XV/XVI w.
Analiza kulturowo-historyczna:	W dokumencie fundacyjnym Zbyluta dla klasztoru w Łeknie z 1153 r. wzmiankowano o osadzie „Targowiste" (Targowiszcze) położonej na wschodnim brzegu jeziora. Była to osada targowa, w której cystersi otrzymali na własność rynek z karczmą (forum cum taberna). Około połowy XIII w. rynek z karczmą, w drodze zamiany, przeszedł na własność rodu Pałuków. Chociaż cystersi utracili w Łeknie swoją posiadłość, to przez wieki utrzymywały się związki gospodarcze i kulturowe z klasztorem. Łekno utrzymało status miasta do 1888 r. Obecnie jest wsią, w której rozplanowaniu zachowany jest układ urbanistyczny ukształtowany w średniowieczu.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Zachowany układ urbanistyczny średniowiecznego miasta, które było własnością rodu fundatora klasztoru. Tradycja cząstkowej własności cystersów (rynek z karczmą) oraz utrzymujące się związki gospodarcze i kulturowe klasztoru z miastem.
Opcje ochrony i opieki:	*nie określono*

Literatura:	MÜNCH Henryk, Geneza rozplanowania miast wielkopolskich XIII i XIV wieku, Kraków 1946. WYRWA Andrzej M., Łekno – położenie, nazwy i próba ich pierwotnej identyfikacji topograficznej, Studia i Materiały do Dziejów Pałuk, t. 1, Poznań 1989.
Źródła archiwalne:	Urmesstichblatt, Bande 1646 [1830 r.]. Karte von den Buerger Laendereien der Stadt Lekno Wongrowiecer Kreises (1832 r.), Archiwum Państwowe w Poznaniu, sygn. 53/338/0/-/L.Wągr. 54.
Przekaz ustny:	*nie określono*

Źródła online: *nie określono*

©

Układ urbanistyczny Łekna (Karte von den Buerger Laendereien der Stadt Lekno Wongrowiecer Kreises,1832 r.).

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

© Marcin Krzepkowski

Układ urbanistyczny Łekna.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

© Marcin Krzepkowski

Układ urbanistyczny Łekna.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

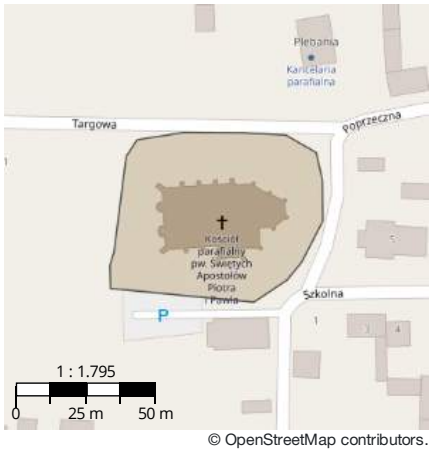
Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Układ urbanistyczny miasta". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/920 (Abgerufen: 26.11.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Kościół pw. św. Piotra i Pawła w Łeknie

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 21.08.2020 — ID: 918

Gmina/miasto:	Łekno
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	existující
Obszar funkcjonalny:	Religia
Rodzaj elementu:	kościół parafialny (z dziedzińcem)
Okres czasu decydujący (przybliżony):	Średniowiecze
Okres czasu decydujący (dokładny):	*nie określono*
Status ochrony:	zabytek chroniony prawem
użytkowanie:	współcześniewystępujący

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Późnogotycki kościół z XV/XVI w., zbudowany z cegły i z wykorzystaniem ciosów kamiennych (pochodzących z rozbiórki kościoła klasztornego).
Analiza kulturowo-historyczna:	Kościół parafialny w Łeknie powstał ok. 1246 r. z fundacji rodu Pałuków. W związku z tym wydarzeniem cystersi oddali Pałukom dziesięciny z rynku i karczmy w Łeknie, otrzymując w zamian dziesięciny z Koninka i Bracholina. W kolejnych stuleciach kościół pozostawał pod opieką prywatnych właścicieli Łekna. W XV/XVI w. na miejscu wcześniejszego kościoła zbudowano murowany kościół późnogotycki, który przetrwał do dziś. W 2016 r. pod chórem muzycznym zawieszono dzwon (sygnaturkę), którego odlew powstał w oparciu o pomiary formy odlewniczej, odkrytej podczas badań archeologicznych, prowadzonych w miejscu lokalizacji klasztoru łekneńskiego. Innym nawiązaniem do tematyki cysterskiej jest umieszczone w zakrystii epitafium Józefa Zerboni di Sposetti. Ten XIX-wieczny właściciel Łekna, pełniąc urząd naczelnego prezesa Wielkiego Księstwa Poznańskiego, wydał zarządzenia prowadzące do likwidacji klasztorów, m.in. klasztoru cystersów w Wągrowcu. Jego szczątki są złożone w krypcie pod kościołem.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Kościół usytuowany w otulinie Jeziora Łekneńskiego, na przeciwległym brzegu do byłego klasztoru cystersów. W wyposażeniu kościoła można odnaleźć obiekty, które przypominają o wspólnych dziejach miasta i kościoła z klasztorem.
Opcje ochrony i opieki:	Obiekt jest objęty ochroną konserwatorską (rejestr zabytków).

Literatura:	WYRWA Andrzej M., Pietas Ecclesiae et fides plebis. Szkice z dziejów religijności i wierzeń na ziemi łekneńskiej od średniowiecza do czasów nowożytnych, Poznań 2006. Katalog zabytków sztuki w Polsce. Powiat wągrowiecki, Warszawa 1964, s. 9-11. MOEGLICH Marcin, Dokument Zbyluta przyjechał do Łekna, Kronika Wielkopolski, nr 1, 2017, s. 149-153. KRZEPKOWSKI Marcin, Prace porządkowe w krypcie pod kaplicą św. Józefa przy kościele parafialnym pw. św. św. Piotra i Pawła w Łeknie, w: Wangrovieciana. Studia et Fontes, t. III, 2016. WRZESIŃSKA Anna, Ekspertyza antropologiczna i opracowanie szczątków ludzkich z krypty św. Józefa w kościele pw. św. św. Piotra i Pawła w Łeknie, w: Wangrovieciana. Studia et Fontes, t. III, 2016.
Źródła archiwalne:	*nie określono*
Przekaz ustny:	*nie określono*
Źródła online:	*nie określono*

© Tomasz Podzerek

Kościół pw. św. Piotra i Pawła w Łeknie.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

© Tomasz Podzerek

Kościół pw. św. Piotra i Pawła w Łeknie. Widok od strony zachodniej.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

© Marcin Krzepkowski

Kościół pw. św. Piotra i Pawła w Łeknie.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:

Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

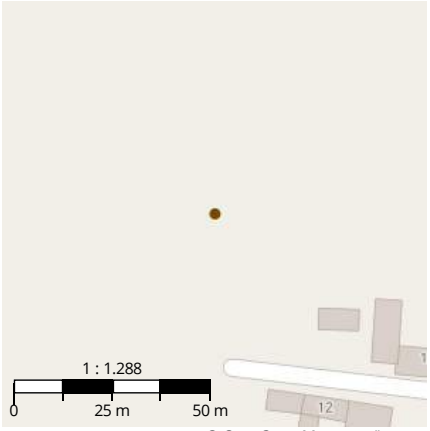
Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Kościół pw. św. Piotra i Pawła w Łeknie". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/918 (Abgerufen: 6.12.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Krzyż z symbolem Oka Opatrzności

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 21.08.2020 — ID: 917

Gmina/miasto:	Łekno
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	existující
Obszar funkcjonalny:	Religia
Rodzaj elementu:	krzyż wśród pół, krzyż przydrożny
Okres czasu decydujący (przybliżony):	Nowożytność (XVIII / XIX)
Okres czasu decydujący (dokładny):	*nie określono*
Status ochrony:	*nie określono*
użytkowanie:	współcześniewystępujący

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Kamienny krzyż z symbolem oka opatrzności usytuowany przy ścieżce prowadzącej od kościoła pw. św. Piotra i Pawła, przez teren dawnego cmentarza, w kierunku skarpy nad Jeziorem Łekneńskim.
Analiza kulturowo-historyczna:	Murowany krzyż został ufundowany prawdopodobnie przez Josepha Zerboni di Sposetti, naczelnego prezesa Wielkiego Księstwa Poznańskiego w latach 1815-1824. Zerboni był właścicielem Łekna w okresie po wojnach napoleońskich. Józef Zerboni di Sposetti (zm. 1831 rok – pochowany w kościele parafialnym w Łeknie) wydał dekret o zniesieniu wszystkich zakonów, motywując to tym, że są one bez wszelkiego pożytku dla społeczeństwa, sprzeciwiają się zamiarom rządowym i w razie wojny mogą się stać niebezpieczeństwem dla kraju. Zerboni di Sposetti wydał też w 1816 roku nakaz, aby w miejsce zmarłych zakonników nie przyjmowano nowych (tj. zakaz nowicjatu).
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Krzyż na dawnym cmentarzu przykościelnym przypomina o postaci J. Zerboni di Sposetti , związanego z wydarzeniami dotyczącymi ostatecznej likwidacji klasztoru cystersów w Wągrowcu.
Opcje ochrony i opieki:	*nie określono*

Literatura:	WYRWA Andrzej M., Klasztory cysterskie w Łeknie i Wągrowcu, Bydgoszcz 2010, s. 111.
Źródła archiwalne:	*nie określono*
Przekaz ustny:	*nie określono*
Źródła online:	*nie określono*

© Marcin Moeglich

Krzyż na terenie dawnego cmentarza w Łeknie.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

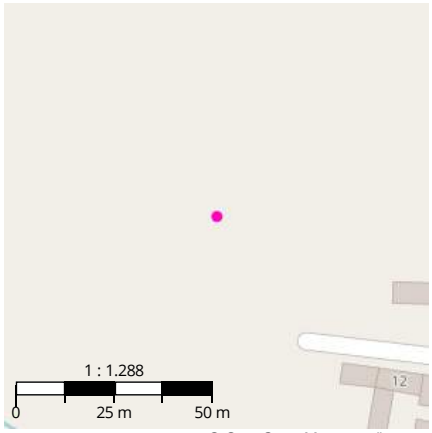
Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Krzyż z symbolem Oka Opatrzności". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/917 (Abgerufen: 6.12.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Punkt widokowy nad Jeziorem Łekneńskim

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 21.08.2020 — ID: 919

Gmina/miasto:	Łekno
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	existující
Obszar funkcjonalny:	odpoczynek
Rodzaj elementu:	punkt widokowy
Okres czasu decydujący (przybliżony):	*nie określono*
Okres czasu decydujący (dokładny):	*nie określono*
Status ochrony:	*nie określono*
użytkowanie:	współcześniewystępujący

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Naturalny punkt widokowy zlokalizowany na wysokiej skarpie nad Jeziorem Łekneńskim. Prowadzi do niego ścieżka rozpoczynająca się przy kościele pw. św. Piotra i Pawła i prowadząca przez park, istniejący w miejscu dawnego cmentarza. Ze skraju wzniesienia roztacza się widok na panoramę jeziora oraz na położone na przeciwległym brzegu miejsce fundacji klasztoru w Łeknie (tzw. Klasztorek).
Analiza kulturowo-historyczna:	Wzniesienie za kościołem było być może związane ze średniowiecznym targowiskiem, które cystersi otrzymali w pierwotnym uposażeniu (1153 r.). W XIII w. cystersi zwrócili targowisko rycerskiemu rodowi Pałuków, którzy fundowali w pobliżu kościół parafialny. W późniejszym okresie na wzniesieniu funkcjonował cmentarz. Ze skraju wzniesienia można zobaczyć miejsce na drugiej stronie jeziora, gdzie do XIV wieku istniał klasztor cystersów. Według legendy przed wiekami klasztor był połączony z miastem Łekno mostem. Wskutek sporu zakonników z mieszczanami, przęsła mostu zostały podpiłowane, a klasztor podpalony. Stało się to w czasie pobytu cystersów w karczmie. Gdy zakonnicy usłyszeli o pożarze, pobiegli na most, śpiesząc do gaszenia ognia. Podpiłowany most zarwał się, a zakonnicy utonęli. Ostatni z nich zdążył rzucić na Łekno przekleństwo, ciążące nad miejscowością do dziesiątego pokolenia.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Miejsce związane z legendą o zagładzie klasztoru cystersów w Łeknie. Widok na naturalne otoczenie dawnego klasztoru – jezioro, pola uprawne i łąki.
Opcje ochrony i opieki:	*nie określono*

Literatura:

WYRWA Andrzej M., Opactwo cysterskie Łekno-Wągrowiec (1153-1835/36). Zarys dziejów, Wągrowiec-Poznań 1998.
WYRWA Andrzej M., Translokacja opactwa z Łekna do Wągrowca. Czas, inicjator i przyczyny translokacji w świetle źródeł pisanych, archeologicznych i podań. Próba naświetlenia problemu, [w:] Translokacja opactwa z Łekna do Wągrowca, red. A.M. Wyrwy, Wągrowiec 1998, s. 13–41.
ŁYSIAK Waldemar, Diabeł wenecki. Podania i bajki z Pałuk, Międzyrzecz 1997.

Źródła archiwalne:	Kronika Wągrowiecka z XVI/XVII wieku (odpis), zbiory Muzeum Regionalnego w Wągrowcu.
Przekaz ustny:	*nie określono*
Źródła online:	*nie określono*

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Punkt widokowy nad Jeziorem Łekneńskim". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/919 (Abgerufen: 26.11.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Krzyż przy drodze do Koninka

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 28.10.2020 — ID: 1874

Gmina/miasto:	Łekno
Cistercian Landscape:	
Condition:	existující
Obszar funkcjonalny:	Religia
Rodzaj elementu:	krzyż wśród pół, krzyż przydrożny
Okres czasu decydujący (przybliżony):	nieokreślony
Okres czasu decydujący (dokładny):	*nie określono*
Status ochrony:	*nie określono*
użytkowanie:	współcześniewystępujący

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Krzyż przydrożny, tzw. Boża Męka, w pobliżu rozwidlenia dróg polnych.
Analiza kulturowo-historyczna:	Krzyż usytuowany w pobliżu rozwidlenia dróg i dawnego traktu z Łekna do Kcyni i dalej na Pomorze. Trakt w kierunku Koninka – posiadłości należącej do klasztoru cystersów. Krzyż oznaczony na mapach z XVIII i XIX w. Zniszczony przez nazistów w okresie okupacji niemieckiej 1939-1945, odtworzony w XX w.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Tradycja stawiania krzyży (Boże Męki) przy drogach wjazdowych do miejscowości.
Opcje ochrony i opieki:	*nie określono*

Literatura:	*nie określono*
Źródła archiwalne:	*nie określono*
Przekaz ustny:	*nie określono*
Źródła online:	*nie określono*

© Tomasz Podzerek

Krzyż przydrożny w Łeknie.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Krzyż przy drodze do Koninka". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/1874 (Abgerufen: 26.11.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Krzyż (Boża Męka) na rozstaju dróg

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 28.10.2020 — ID: 1875

Gmina/miasto:	Łekno
Cistercian Landscape:	Wagrowiec/Łekno
Condition:	existující
Obszar funkcjonalny:	Religia
Rodzaj elementu:	krzyż wśród pól, krzyż przydrożny
Okres czasu decydujący (przybliżony):	Nowożytność (XVIII / XIX)
Okres czasu decydujący (dokładny):	*nie określono*
Status ochrony:	*nie określono*
użytkowanie:	współcześniewystępujący

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Krzyż usytuowany na wzniesieniu przy rozstaju dróg, na dawnym przedmieściu Łekna. W 2006 r. obok krzyża postawiono rzeźbę św. Jana Pawła II. W kierunku północnym i północno-zachodnim otwarta przestrzeń z widokiem na nadrzeczne łąki i staromiejską część Łekna.
Analiza kulturowo-historyczna:	W 1444 r. na przedmieściu Łekna został wzniesiony kościół pw. Świętego Krzyża (kościół szpitalny). Budynek świątyni został poddany rozbiórce w 1 poł. XIX w. Na jego miejscu postawiono krzyż.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Upamiętnienie miejsca związanego z dawnym kościołem szpitalnym. Krzyż usytuowany przy drogach w kierunku posiadłości cysterskich w Bracholinie i Siedleczku.
Opcje ochrony i opieki:	*nie określono*

Literatura:	*nie określono*
Źródła archiwalne:	*nie określono*
Przekaz ustny:	*nie określono*
Źródła online:	*nie określono*

© Tomasz Podzerek

Krzyż przy rozstaju dróg w Łeknie, ustawiony na miejscu dawnego kościoła szpitalnego.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

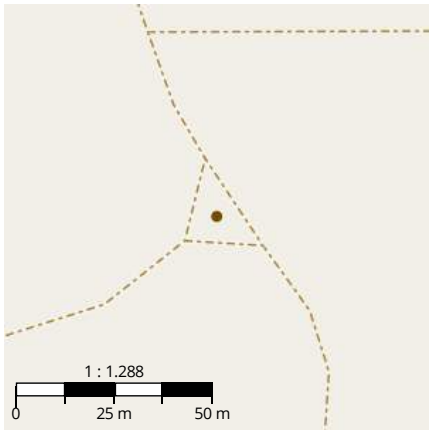
The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Krzyż (Boża Męka) na rozstaju dróg". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/1875 (Abgerufen: 26.11.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Figura maryjna

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 28.10.2020 — ID: 1876

© OpenStreetMap contributors.

Gmina/miasto:	Krosno
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	existující
Obszar funkcjonalny:	Religia
Rodzaj elementu:	figura świętego, starua, grota lurdzka
Okres czasu decydujący (przybliżony):	Nowoczesność
Okres czasu decydujący (dokładny):	*nie określono*
Status ochrony:	*nie określono*
użytkowanie:	współcześniewystępujący

Opis formalny:	Figura Maryi umieszczona na murowanym cokole przy rozstaju dróg polnych.
Analiza kulturowo-historyczna:	Figura maryjna przy starym trakcie z Tarnowa Pałuckiego, łączącym się z drogą pomiędzy Krosnem i Koninkiem. Figura została w tym miejscu postawiona w nowszych czasach. Według informacji mieszkańców rzeźba pochodzi z XIX-wiecznej kapliczki w Krośnie. Została ukryta w 1939 r. w obawie przed zniszczeniem przez nazistów i wydobyta z ziemi po kilkudziesięciu latach. Obiekt znajduje się na oznakowanym, turystycznym Cysterskim Szlaku Rowerowym.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Figura stoi w pobliżu zejścia się granic miejscowości cysterskich (Krosno i Tarnowo Pałuckie) oraz Łekna (przysiółek Plebanka). Usytuowana w stosunkowo niedużej odległości od klasztoru w Łeknie. Istotne już również najbliższe otoczenie – krajobraz pól uprawnych, enklawy leśne oraz jezioro – czyli elementy właściwe dla miejscowego krajobrazu pocysterskiego.
Opcje ochrony i opieki:	*nie określono*

Literatura:	*nie określono*
Źródła archiwalne:	*nie określono*
Przekaz ustny:	*nie określono*
Źródła online:	*nie określono*

© Tomasz Podzerek

Figura maryjna przy rozstaju dróg, w pobliżu zbiegu granic Krosna, Tarnowa Pałuckiego i Plebanki.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

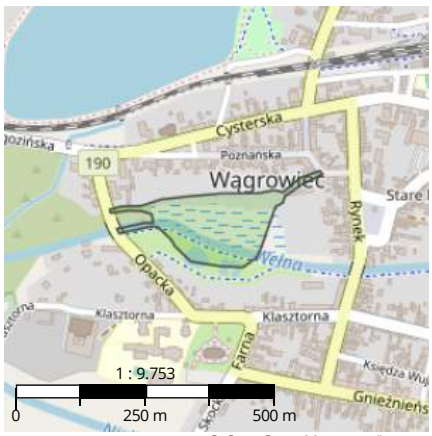
Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Figura maryjna". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/1876 (Abgerufen: 26.11.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Jeziorko Miejskie

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 25.08.2020 — ID: 1001

Gmina/miasto:	Wągrowiec
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	stracony
Obszar funkcjonalny:	Rolnictwo
Rodzaj elementu:	staw, nieużytkowany
Okres czasu decydujący (przybliżony):	nieokreślony
Okres czasu decydujący (dokładny):	*nie określono*
Status ochrony:	Ochrona przyrody
użytkowanie:	współcześniewystępujący / kopalny

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Obszar dawnego Jeziorka Miejskiego zlokalizowany jest nieopodal staromiejskiego centrum Wągrowca. Równoleżnikowo przecina go rzeka Wełna. Tereny na północ od linii rzeki to głównie nieużytki: mokradła i trzcinowiska. Na południe od rzeki znajduje się słabo zagospodarowany park z niewielkim stawem, przy którym przechodzi ścieżka spacerowa łącząca dawny dom opata ze starym miastem.
Analiza kulturowo-historyczna:	Jeziorko Miejskie było niewielkim, naturalnym akwenem przepływowym o powierzchni około 2,7 ha. Zbiornik wodny oddzielał opactwo od miasta, pełnił więc funkcję graniczną i zapewniał zachowanie względnego dystansu pomiędzy częścią klasztorną a miejską. Było to istotne ze względu na cysterską ideę zakładania klasztorów w miejscach odseparowanych od większych skupisk ludzkich. Po wykonaniu prac melioracyjnych w nurcie Wełny w XIX wieku poziom wód powierzchniowych został znacznie obniżony, wskutek czego akwen uległ zanikowi. Jego reliktem jest obecnie niewielki staw i mokradła.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Jeziorko Miejskie oddzielało „klasztorną część wyspy" od miasta. Jest to przykład realizacji zaleceń zakonnych dotyczących zakładania klasztorów w miejscach oddalonych od większych skupisk ludzkich. Zwraca uwagę fakt, że w przypadku Wągrowca zastosowano rozwiązanie analogiczne do znanego z Łekna, gdzie dystans do miasta zapewniały wody Jeziora Łekneńskiego.
Opcje ochrony i opieki:	Obszar chronionego krajobrazu „Dolina Wełny i Rynna Gołaniecko-Wągrowiecka".

Literatura:	KRZEPKOWSKI Marcin, Archeologia Wągrowca – miasta klasztornego. Stan i potrzeby badań, Wangrovieciana, t. 1, 2014, s. 62-83. https://wangrovieciana.files.wordpress.com/2018/03/m-krzepkowski_archeologia-wc485growca.pdf LINETTE Eugeniusz, Wągrowiec. Studium historyczno-urbanistyczne, Poznań 1961. KRZYŚLAK Bogusława, Kościół pw. Wniebowzięcia NM Panny oraz klasztor pocysterski. Studium historyczno-architektoniczne, Poznań 1986.

Źródła archiwalne:	Mapy: Plan von der Stadt Wągrowiec [Wehr, 1830 r.], Archiwum Państwowe w Poznaniu, sygn. 53_338_0-L.Wągr. 189. Plan sytuacyjny terenu przyklasztornego, tzw. Podklasztorze [1830 r. uzupełniony w 1853 r.], w: KRZYŚLAK Bogusława, Kościół pw. Wniebowzięcia NM Panny oraz klasztor pocysterski. Studium historyczno-architektoniczne, Poznań 1986, ryc. 3.
Przekaz ustny:	*nie określono*
Źródła online:	Online: MOEGLICH Marcin, Księży Kacerek – zielona enklawa w centrum miasta. http://opatowka.blink.pl/old/dzieje-okres-zaborow/ksiezy-kacerek-zielona-enklawa-w-centrum-miasta

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Jeziorko Miejskie". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/1001 (Abgerufen: 26.11.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Miejsce po dawnym młynie miejskim wraz z odcinkiem młynówki

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 25.08.2020 — ID: 993

Gmina/miasto:	Wągrowiec
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	zniszczony
Obszar funkcjonalny:	rzemiosło
Rodzaj elementu:	potok młyński, rów młyński
Okres czasu decydujący (przybliżony):	Średniowiecze
Okres czasu decydujący (dokładny):	Późne średniowiecze
Status ochrony:	Ochrona przyrody
użytkowanie:	współcześniewystępujący / kopalny

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:
Miejsce dawnego młyna na rzece Wełnie, przy moście łączącym Rynek z najstarszą częścią miasta. Po obu stronach rzeki wysokie skarpy. Za mostem znajduje się próg wodny – pozostałość po działalności młyna.

Analiza kulturowo-historyczna:
Wśród kilku wągrowieckich młynów wyróżniał się tzw. młyn miejski. Został on zbudowany przy północnym brzegu rzeki i posiadał cztery koła, w tym jedno służące do folowania sukna. W czasach gdy miasto należało do opata cystersów, młyn oddawany był w wieloletnią dzierżawę wykwalifikowanym młynarzom. Zobowiązywano ich do opłacania czynszu i darmowego przemiału dla opackich folwarków w Kaliszanach i Rgielsku. Młynarz musiał też własnym kosztem reperować młyn, most, groble i tamy. Według danych z XVI/XVII wieku młynarz mógł zatrzymać dla siebie pełne dochody z koła foluszowego i korzystać z łąk, pól i ogrodów młynarskich. Posiadał też prawo do połowu ryb w położonym w pobliżu młyna Jeziorku Miejskim, a w lesie opackim mógł zaopatrywać się w drewno potrzebne do naprawy młyna. Zgodnie z umową zawartą z opatem musiał też za darmo mielić zboże i słód dla dworów opackich w Kaliszanach i Rgielsku.
Odcinek rzeki Wełny pełniący funkcję młynówki nazywany był „Kopaną Wełną", co zapewne związane było z potrzebą regularnych prac prowadzonych w celu odpowiedniego utrzymania jej stanu. Prawdopodobnie jest to sztucznie utworzony przekop, gdyż dolina rzeczna ciągnęła się w innym kierunku, otaczając obecny Rynek.
Pod koniec XVIII wieku młyn, wraz z innymi posiadłościami cystersów, został skonfiskowany przez państwo pruskie, po czym przeszedł w ręce prywatne. W XIX wieku został przebudowany. Uległ zniszczeniu w wyniku działań wojennych w pierwszych dniach II Wojny Światowej.

Znaczenie kulturowo-historyczne:
Działalność rolnicza cystersów wymagała budowy młynów, które miały również olbrzymie znaczenie dla produkcji rzemieślniczej w mieście należącym do cystersów. Przykład zaawansowanych inżynieryjnie prac służących uruchamianiu młynów należących do cystersów.

Opcje ochrony i opieki:
Obszar Chronionego Krajobrazu "Dolina Wełny i Rynna Gołaniecko-Wągrowiecka".

Literatura:	MOEGLICH Marcin, Młyny wągrowieckie w „czasach cysterskich” – zarys problemu, Wangrovieciana, t. 1, 2014, s. 11-26. WYRWA Andrzej M., Opactwo cysterskie Łekno-Wągrowiec (1153-1835/36). Zarys dziejów, Wągrowiec-Poznań 1998.
Źródła archiwalne:	*nie określono*
Przekaz ustny:	*nie określono*
Źródła online:	*nie określono*

© Tomasz Podzerek

Miejsce dawnego młyna miejskiego oraz odcinek młynówki.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Miejsce po dawnym młynie miejskim wraz z odcinkiem młynówki ". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/993 (Abgerufen: 26.11.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Osada młyńska w Straszewie

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 29.10.2020 — ID: 1883

Gmina/miasto:	Wągrowiec
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	zniszczony
Obszar funkcjonalny:	rzemiosło
Rodzaj elementu:	młyn, niezachowany / współczesny
Okres czasu decydujący (przybliżony):	Średniowiecze
Okres czasu decydujący (dokładny):	*nie określono*
Status ochrony:	*nie określono*
użytkowanie:	kopalny

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Obszar dawnej osady młyńskiej w Straszewie, położony nad rzeką Wełną. Budynek młyna nie zachował się, a w jego przybliżonej lokalizacji istnieją obecnie nowe budynki usługowe oraz staw. Nie zachowała się też młynówka, po której pozostał jedynie krótki odcinek, zamieniony na rów odwadniający. Zachodnią część dawnej osady młyńskiej przecina obwodnica Wągrowca. Drogi wychodzące w kierunku zachodnim i południowym (most), kontynuują tradycję sieci drożnej z czasów cysterskich.
Analiza kulturowo-historyczna:	Wieś Straszewo należała do pierwotnego uposażenia klasztoru cystersów w Łeknie. Jej znaczenie podnosił fakt istnienia w tym miejscu przeprawy przez rzekę Wełnę. Po założeniu miasta w Wągrowcu Straszewo funkcjonowało przede wszystkim jako osada młyńska. W XIX w. przeprowadzono regulację rzeki Wełny, zmieniając (prostując) jej pierwotny bieg. W XXI w. w lokalizacji młyna zbudowano nowe budynki usługowe i wykopano staw.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Lokalizacja osady młyńskiej i jednego z najważniejszych młynów działających w granicach dóbr należących do cystersów z klasztoru w Łeknie-Wągrowcu.
Opcje ochrony i opieki:	*nie określono*

Literatura:	WYRWA Andrzej M., Opactwo cysterskie Łekno-Wągrowiec (1153-1835/36). Zarys dziejów, Wągrowiec-Poznań 1998. WYRWA Andrzej M., Klasztory cysterskie w Łeknie i Wągrowcu, Bydgoszcz 2010 https://repozytorium.amu.edu.pl/bitstream/10593/10072/1/Klasztor%20-%20%C5%81ekno%20W%C4%85growiec.pdf ŚLIWIŃSKI Józef, Latyfundium opactwa cystersów w Łeknie: zarys dziejów od połowy XII do końca XIV wieku, Olsztyn 1995. MOEGLICH Marcin, Młyny wągrowieckie w „czasach cysterskich” – zarys problemu, Wangrovieciana, t. 1, 2014, s. 11-26.

Źródła archiwalne:	*nie określono*
Przekaz ustny:	*nie określono*
Źródła online:	*nie określono*

© Wagrowiec1

Plan osady młyńskiej w Straszewie na mapie z 1830 r. (Urmesstichblatt, Bande 1646).

Prawa do tekstów i zdjęć tej oferty cyfrowej należą do odpowiednich autorów i projektu Cisterscapes - European Heritage Label. Pobieranie, zrzuty ekranu i jakiekolwiek inne wykorzystanie treści jest zabronione bez uprzedniej pisemnej zgody właściciela praw. Dane kontaktowe można znaleźć tutaj: http://cisterscapes.eu/Klosterlandschaften. Korzystając z tej bazy danych / strony głównej „Cisterscapes", wyrażasz zgodę na te warunki użytkowania.

© Tomasz Podzerek

Widok z mostu na rzece Wełnie w kierunku dawnej lokalizacji młyna w Straszewie. Widoczne w głębi budynki nie nawiązują do tradycji osady młyńskiej i związanych z nią urządzeń.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

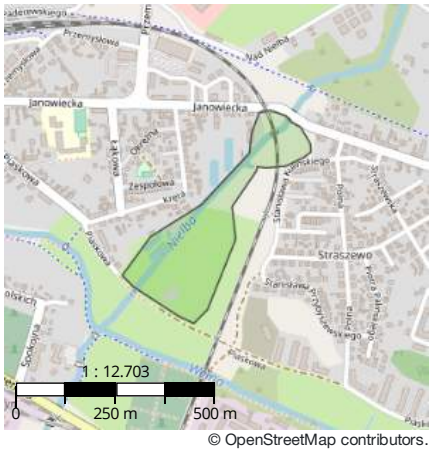
Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Osada młyńska w Straszewie". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/1883 (Abgerufen: 26.11.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Stawy "w Nielbie"

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 21.08.2020 — ID: 911

Gmina/miasto:	Wągrowiec
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	stracony
Obszar funkcjonalny:	Rolnictwo
Rodzaj elementu:	staw, nieużytkowany
Okres czasu decydujący (przybliżony):	Średniowiecze
Okres czasu decydujący (dokładny):	Późne średniowiecze
Status ochrony:	*nie określono*
użytkowanie:	współcześniewystępujący / kopalny

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Szerokie, rozciągnięte południkowo zagłębienie terenu, pokryte roślinnością łąkową i trzcinowiskami. W pobliżu zachodniej krawędzi zagłębienia przepływa ciek wodny. Pierwotnie był to sztuczny kanał, lecz w latach 80. XIX wieku skierowano do niego główny nurt rzeki Nielby. Powstało wówczas nietypowe zjawisko hydrograficzne - skrzyżowanie rzek Wełny i Nielby. Około 100 m powyżej skrzyżowania rzek przebiega poprzeczna grobla (ok. 1 m wysokości), przy której poprowadzona jest droga polna.
Analiza kulturowo-historyczna:	W 1498 r. opat Jan nadał miastu łąki położone nad rzeką Wełną, „w kierunku Niegłby, czyli nowych stawów" (Nieglba seu novas piscinas). Nazwa Niegłba występowała w późniejszym czasie w związku z folwarkiem (jest on zaznaczony jeszcze na mapach z XIX w.). Daje to podstawy do określenia, że wspomniane w 1498 r. „nowe stawy" usytuowane były w dzisiejszej dolinie rzeczki Nielby. Zasięg stawów z czasów cysterskich trudno jest precyzyjnie określić. Wskazówką w tym zakresie jest ukształtowanie terenu oraz przecinająca dolinę grobla, która zapewne została zbudowana z inicjatywy cystersów (spiętrzenie wody). Trudno jest wskazać, kiedy zaprzestano eksploatacji stawów. Być może było to związane z głębokim kryzysem i zniszczeniami okresu wojny ze Szwecją w połowie XVII w. W późniejszym okresie stawy przekształcono w łąki, które przecinał rów odwadniający, natomiast groblę wykorzystywano w celach komunikacyjnych, jako podstawę drogi łączącej miasto z osadą młyńską w Straszewie. Łąki te w XVIII wieku nazywano „Stawy" (Księga miejska I/15, k. 172v.). W latach 80. XIX w. gdy spółka wodna zlikwidowała znajdujące się w pobliżu, pierwotne koryto rzeki Nielby, skierowano jej główny nurt do wspomnianego rowu odwadniającego. Utworzono w ten sposób skrzyżowanie rzek, które jest uznawane za ciekawostkę hydrograficzną.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Przykład działalności melioracyjnej cystersów. Świadectwo ich umiejętności inżynieryjnych, związanych z zagospodarowaniem cieków wodnych, m.in. w celu budowy stawów hodowlanych.
Opcje ochrony i opieki:	*nie określono*

Literatura:	PALUCH Jerzy, Zagadka skrzyżowania rzek Wełny i Nielby w Wągrowcu, Wągrowiec 2004. PALUCH Jerzy, Dziewiętnastowieczna regulacja rzeki Wełny, Wangrovieciana, t. 1, 2013, s. 50-61:
Źródła archiwalne:	Księga miejska (Protocollon transactionum civium Vangrovecensium..., 1772-1799), Archiwum Państwowe w Poznaniu, Akta miasta Wągrowiec, sygn. I/15. Księga miejska (Summaria documentorum w sprawach miasta i klasztoru wągrowieckiego z lat 1153-1787), Archiwum Państwowe w Poznaniu, Akta miasta Wągrowiec, sygn. I/12, s. 9, 12, 15, 16, 19, 81, 85. Księga wójtowska z lat 1791-1795, Archiwum Państwowe w Poznaniu, Akta miasta Wągrowiec, sygn. I/50, s.10v, 19. Księga miejska (Materiały do różnych spraw spornych miasta i mieszczan wągrowieckich, 1393-1787), Archiwum Państwowe w Poznaniu, Akta miasta Wągrowiec, sygn. I/55, k. 21-23, 27-28. Dokument opata Jana z 1498 r., w: HOCKENBECK Heinrich, Beiträge zur Geschichte des Klosters und der Stadt Wongrowitz, t. 2, Leipzig 1880, s. 89-93. Plan von der Stadt Wągrowiec [Wehr, 1830 r.], Archiwum Państwowe w Poznaniu, sygn. 53_338_0-L.Wągr. 189. Urmesstichblatt, Bande 1646 [1830 r.]. Zdjęcie lotnicze [1941 r.].
Przekaz ustny:	*nie określono*
Źródła online:	*nie określono*

©

Fragment mapy z 1830 roku, z lokalizacją dawnych stawów (Plan von der Stadt Wągrowiec, Wehr, 1830 r.). Na mapie oznaczono m.in. groblę służącą do piętrzenia wody, a później wykorzystaną jako podstawa drogi oraz rów odwadniający, który obecnie jest głównym korytem rzeczki Nielby.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

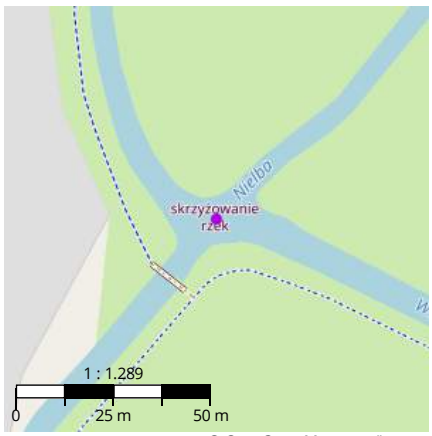
Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Stawy "w Nielbie"". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/911 (Abgerufen: 26.11.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Skrzyżowanie rzek Wełny i Nielby

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 27.08.2020 — ID: 1033

Gmina/miasto:	Wągrowiec
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	existující
Obszar funkcjonalny:	asocjacyjny krajobraz kulturowy
Rodzaj elementu:	widok, widoczność
Okres czasu decydujący (przybliżony):	Nowożytność (XVIII / XIX)
Okres czasu decydujący (dokładny):	Nowożytność (1872-1918)
Status ochrony:	Ochrona przyrody
użytkowanie:	współcześniewystępujący

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Miejsce w którym rzeki Wełna i Nielba krzyżują się niemal pod kątem prostym. Dochodzi tutaj do ciekawego zjawiska hydrograficznego, ponieważ wody obu rzek mieszają się ze sobą w niewielkim stopniu. Do skrzyżowania można dojść ścieżkami spacerowymi.
Analiza kulturowo-historyczna:	Skrzyżowanie rzek w Wągrowcu powstało w latach 80. XIX w. w wyniku prac melioracyjnych prowadzonych przez spółkę wodną. Zlikwidowano wówczas główne koryto rzeki Nielby, a jej nurt został skierowany do starego kanału odwodniającego okoliczne łąki. Kanał ten, wykonany w "czasach cysterskich", wpadał do Wełny w miejscu jej rozwidlenia na dwa ramiona. Po przeprowadzeniu XIX-wiecznych melioracji dostrzeżono, że w miejscu skrzyżowania, wody obu rzek mieszają się w niewielkim stopniu. W efekcie uznano, że dawne południowe ramię Wełny należy określać nazwą Nielba. Chociaż skrzyżowanie rzek powstało dopiero w XIX w., to różnego rodzaju prace melioracyjne były tutaj podejmowane już we wcześniejszych stuleciach. Do dziś zachowała się m.in. grobla (ok. 120 m na północ od skrzyżowania), która służyła do spiętrzenia wody w sztucznych stawach. Po zakończeniu ich użytkowania utworzono w ich miejscu łąki, które odwadniał wspomniany powyżej "stary kanał". Prócz tego cystersi byli zmuszeni do kontrolowania przepływu wody w rzece Wełnie, aby zminimalizować zagrożenie powodziowe oraz zapewnić odpowiedni poziom wody kierowanej na koła młyna miejskiego. Prawdopodobnie wykorzystywano w tym celu jazy, jednak ich ślady nie zachowały się (relikty jazu na Nielbie, ok. 30 m poniżej skrzyżowania rzek, pochodzą prawdopodobnie z XIX w.).
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Przykład działalności melioracyjnej cystersów. Świadectwo ich umiejętności inżynieryjnych, związanych z zagospodarowaniem i regulacją poziomu wód.
Opcje ochrony i opieki:	*nie określono*

Literatura:	PALUCH Jerzy, Zagadka skrzyżowania rzek Wełny i Nielby w Wągrowcu, Wągrowiec 2004. PALUCH Jerzy, Dziewiętnastowieczna regulacja rzeki Wełny, Wangrovieciana, t. 1, 2013, s. 50-61. https://wangrovieciana.files.wordpress.com/2018/03/paluch_dziewic499tnastowieczna-regulacja-rzeki.pdf
Źródła archiwalne:	Plan von der Stadt Wągrowiec [Wehr, 1830 r.], Archiwum Państwowe w Poznaniu, sygn. 53_338_0-L.Wągr. 189. Zdjęcie lotnicze [1941 r.]. Zdjęcie lotnicze [1966 r.].
Przekaz ustny:	*nie określono*
Źródła online:	*nie określono*

© Marcin Krzepkowski

Skrzyżowanie rzek Wełny i Nielby w Wągrowcu.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Skrzyżowanie rzek Wełny i Nielby". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/1033 (Abgerufen: 26.11.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Grobla, dawna "droga upustowa"

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 15.11.2020 — ID: 1957

Gmina/miasto:	Wągrowiec
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	stracony
Obszar funkcjonalny:	Transport
Rodzaj elementu:	stara droga wiejska, lokalna droga
Okres czasu decydujący (przybliżony):	Średniowiecze
Okres czasu decydujący (dokładny):	Późne średniowiecze
Status ochrony:	*nie określono*
użytkowanie:	współcześniewystępujący / kopalny

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Nasyp ziemny przecinający łąki nad rzekami Wełną i Nielbą (zob. obiekt Stawy "w Nielbie"). Nasyp zachowany jest na odcinku ok. 250 m i ma wysokość ok. 1-1,5 m. U jego podstawy, po południowej stronie, ciągnie się ścieżka łącząca staromiejską część Wągrowca z nowym osiedlem usytuowanym przy dawnej drodze w kierunku osady młyńskiej w Straszewie. W części zachodniej ścieżki znajduje się niewielki most nad rzeką Nielbą, zaś w części wschodniej nasyp kolejowy zbudowany w XIX w.
Analiza kulturowo-historyczna:	Grobla powstała najprawdopodobniej w związku z budową stawów "w Nielbie", o których wzmiankowano pod koniec XV w. Pełniła ona funkcję zapory wodnej, z którą związana była tama (tzw. upust) oraz stanowiła podstawę drogi wylotowej w kierunku osady młyńskiej w Straszewie. W początkach XX w. we wschodniej części tej struktury zbudowano nasyp kolejowy. Obecnie grobla nie pełni żadnej praktycznej funkcji.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Tradycja dawnej drogi lokalnej, z którą związane były urządzenia regulujące poziom wód. Przykład działalności melioracyjnej cystersów, świadectwo ich umiejętności inżynieryjnych, związanych z zagospodarowaniem i regulacją poziomu wód.
Opcje ochrony i opieki:	Przeprowadzenie archeologicznych badań sondażowych w celu określenia chronologii powstania grobli. Wyłączenie terenu z inwestycji i prac budowlanych, które mogłyby spowodować uszkodzenie obiektu lub zniekształcenie jego najbliższego otoczenia. Obiekt znajduje się na obszarze chronionego krajobrazu Dolina Wełny i Rynna Gołaniecko-Wągrowiecka.
Literatura:	*nie określono*
Źródła archiwalne:	Dokument opata Jana z 1498 r., w: HOCKENBECK Heinrich, Beiträge zur Geschichte des Klosters und der Stadt Wongrowitz, t. 2, Leipzig 1880, s. 89-93. Mapy: Plan von der Stadt Wągrowiec [Wehr, 1830 r.], Archiwum Państwowe w Poznaniu, sygn. 53_338_0-L.Wągr. 189. Urmesstichblatt, Bande 1646 [1830 r.]. Zdjęcie lotnicze [1941 r.].

Przekaz ustny: *nie określono*

Źródła online: *nie określono*

© Wagrowiec1

Droga poprowadzona szczytem dawnej grobli na mapie z ok. 1830 r. (Urmesstichblatt, Bande 1646).

Prawa do tekstów i zdjęć tej oferty cyfrowej należą do odpowiednich autorów i projektu Cisterscapes - European Heritage Label. Pobieranie, zrzuty ekranu i jakiekolwiek inne wykorzystanie treści jest zabronione bez uprzedniej pisemnej zgody właściciela praw. Dane kontaktowe można znaleźć tutaj: http://cisterscapes.eu/Klosterlandschaften. Korzystając z tej bazy danych / strony głównej „Cisterscapes", wyrażasz zgodę na te warunki użytkowania.

© fot. Marcin Krzepkowski, opr. Marcin Moeglich

Grobla nad rzeką Nielbą i jej otoczenie. 1 - grobla; 2 - dawny staw, wzmiankowany pod koniec XV w.; 3 - ścieżka ciągnąca się u podnóża grobli; 4 - rzeczka Nielba (dawny rów odwadniający).

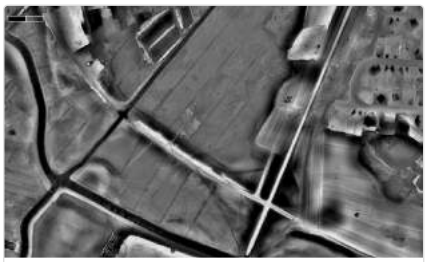
Prawa do tekstów i zdjęć tej oferty cyfrowej należą do odpowiednich autorów i projektu Cisterscapes - European Heritage Label. Pobieranie, zrzuty ekranu i jakiekolwiek inne wykorzystanie treści jest zabronione bez uprzedniej pisemnej zgody właściciela praw. Dane kontaktowe można znaleźć tutaj: http://cisterscapes.eu/Klosterlandschaften. Korzystając z tej bazy danych / strony głównej „Cisterscapes", wyrażasz zgodę na te warunki użytkowania.

© T. Podzerek

Ścieżka ciągnąca się wzdłuż grobli, której relikt widoczny jest po prawej stronie fotografii.

Prawa do tekstów i zdjęć tej oferty cyfrowej należą do odpowiednich autorów i projektu Cisterscapes - European Heritage Label. Pobieranie, zrzuty ekranu i jakiekolwiek inne wykorzystanie treści jest zabronione bez uprzedniej pisemnej zgody właściciela praw. Dane kontaktowe można znaleźć tutaj: http://cisterscapes.eu/Klosterlandschaften. Korzystając z tej bazy danych / strony głównej „Cisterscapes", wyrażasz zgodę na te warunki użytkowania.

© Wagrowiec1

Nasyp ziemny widoczny na wizualizacji LIDAR.

Prawa do tekstów i zdjęć tej oferty cyfrowej należą do odpowiednich autorów i projektu Cisterscapes - European Heritage Label. Pobieranie, zrzuty ekranu i jakiekolwiek inne wykorzystanie treści jest zabronione bez uprzedniej pisemnej zgody właściciela praw. Dane kontaktowe można znaleźć tutaj: http://cisterscapes.eu/Klosterlandschaften. Korzystając z tej bazy danych / strony głównej „Cisterscapes", wyrażasz zgodę na te warunki użytkowania.

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Grobla, dawna "droga upustowa"". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/1957 (Abgerufen: 6.12.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Droga z Wągrowca do osady młyńskiej w Straszewie

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 15.11.2020 — ID: 1958

© OpenStreetMap contributors.

Gmina/miasto:	Wągrowiec
Cistercian Landscape:	Wagrowiec/Łekno
Condition:	stracony
Obszar funkcjonalny:	Transport
Rodzaj elementu:	stara droga wiejska, lokalna droga
Okres czasu decydujący (przybliżony):	nieokreślony
Okres czasu decydujący (dokładny):	*nie określono*
Status ochrony:	*nie określono*
użytkowanie:	kopalny

Opis formalny:	Odcinek dawnej drogi łączącej miasto Wągrowiec z osadą młyńską w Straszewie. Długość: ok. 1 km. Od strony zachodniej jest to kontynuacja dawnej "drogi upustowej" (zob. obiekt "Grobla. Dawna droga upustowa"). W początkowej części szlak ma charakter piaszczystej ścieżki przechodzącej przez nasyp linii kolejowej. Dalszy odcinek został niedawno utwardzony i adaptowany na drogę osiedlową (ul. Piaskowa). W części wschodniej jest to asfaltowa droga dochodząca do obwodnicy miasta. Końcowy fragment pozostał nieutwardzoną drogą polną.
Analiza kulturowo-historyczna:	Odcinek drogi łączącej miasto Wągrowiec z osadą młyńską w Straszewie. Młyn należał do największych tego rodzaju zakładów na obszarze posiadłości klasztornych. Trasa zachowała dawny przebieg, czytelny na mapach z końca XVIII i XIX w. W nowszych czasach przypisano jej funkcję drogi osiedlowej.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Przykład drogi łączącej miasto z jednym ze znaczniejszych młynów w okolicy.
Opcje ochrony i opieki:	*nie określono*

Literatura:	*nie określono*
Źródła archiwalne:	Mapy: Plan von der Stadt Wągrowiec, Archiwum Państwowe w Poznaniu, sygn. 53_338_0-L.Wągr. 189 [1830 r.]. Gilly David, Karte von Südpreussen, kart N 14431, blatt XI [1793 r.]. Urmesstichblatt, Bande 1646 [1830 r.].
Przekaz ustny:	*nie określono*

Źródła online: *nie określono*

© M. Krzepkowski

Droga z Wągrowca w kierunku dawnej lokalizacji młyna straszewskiego. Zdjęcie lotnicze.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

© Wagrowiec1

Droga z Wągrowca w kierunku dawnej lokalizacji młyna straszewskiego na mapie z 1830 r.

Prawa do tekstów i zdjęć tej oferty cyfrowej należą do odpowiednich autorów i projektu Cisterscapes - European Heritage Label. Pobieranie, zrzuty ekranu i jakiekolwiek inne wykorzystanie treści jest zabronione bez uprzedniej pisemnej zgody właściciela praw. Dane kontaktowe można znaleźć tutaj: http://cisterscapes.eu/Klosterlandschaften. Korzystając z tej bazy danych / strony głównej „Cisterscapes", wyrażasz zgodę na te warunki użytkowania.

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Droga z Wągrowca do osady młyńskiej w Straszewie". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/1958 (Abgerufen: 6.12.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Stara droga z Wągrowca do młyna Ostrowo

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 26.08.2020 — ID: 1021

Gmina/miasto:	Wągrowiec
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	stracony
Obszar funkcjonalny:	Transport
Rodzaj elementu:	stara droga wiejska, lokalna droga
Okres czasu decydujący (przybliżony):	nieokreślony
Okres czasu decydujący (dokładny):	*nie określono*
Status ochrony:	*nie określono*
użytkowanie:	współcześniewystępujący / kopalny

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Droga polna rozpoczynająca się przy ulicy Rogozińskiej w Wągrowcu, wiodąca przez bród przecinający starorzecze Wełny, wzdłuż jej doliny. Mniej więcej w 1/3 długości drogę przecina obwodnica miasta. Dalszy odcinek ma charakter drogi leśnej.
Analiza kulturowo-historyczna:	W źródłach pisanych z XVIII wieku wspominano o starej drodze z Wągrowca do Rogoźna, identyfikując ją z drogą prowadzącą do młyna Ostrowo. Droga ta stanowiła więc jedną z wersji szlaku komunikacyjnego i handlowego, prowadzącego w kierunku zachodnim. W XVI wieku, po wybudowaniu przez cystersów młyna Ostrowo, droga uzyskała status głównego połączenia osady młyńskiej z innymi posiadłościami klasztornymi. Biorąc pod uwagę duże znaczenie młyna Ostrowo dla gospodarki klasztornej, szlak ten musiał należeć do bardziej ruchliwych. W XIX/XX wieku droga utraciła swój charakter, schodząc do roli lokalnego połączenia z niewielką, śródleśną osadą.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Droga była dawniej ważnym połączeniem komunikacyjnym klasztoru i miasta z osadą młyńską Ostrowo oraz szlakiem komunikacyjnym w kierunku zachodnim.
Opcje ochrony i opieki:	*nie określono*
Literatura:	*nie określono*
Źródła archiwalne:	Księga miejska (sprawy graniczne z lat 1532-1786), Archiwum Państwowe w Poznaniu, Akta miasta Wągrowiec, sygn. I/57. Mapy: Gilly David, Karte von Südpreussen, kart N 14431, blatt V, XI [1793 r.]. Urmesstichblatt, Bande 1715 [1830 r.].
Przekaz ustny:	*nie określono*

Źródła online: *nie określono*

© Marcin Moeglich

Leśny odcinek drogi z Wągrowca do osady Ostrowo Młyn.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Stara droga z Wągrowca do młyna Ostrowo". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/1021 (Abgerufen: 6.12.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Odcinek Wełny – młynówka młyna Ostrowo

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 24.08.2020 — ID: 951

Gmina/miasto:	Wiatrowiec
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	stracony
Obszar funkcjonalny:	rzemiosło
Rodzaj elementu:	potok młyński, rów młyński
Okres czasu decydujący (przybliżony):	Nowożytność
Okres czasu decydujący (dokładny):	Nowożytność (1500-1648)
Status ochrony:	*nie określono*
użytkowanie:	współcześniewystępujący

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Zbudowany przez cystersów w XVI wieku odcinek rzeki Wełny długości około 800 m, łączący przepływowe Jezioro Łegowskie ze starorzeczem. Przekop był w późniejszym okresie przebudowywany. Od strony jeziora usytuowana jest tama zbudowana w nowszych czasach.
Analiza kulturowo-historyczna:	W latach 1527-1536 opatem wągrowieckim był Jakub zwany Polit. Doprowadził on do budowy nowych młynów, których uruchomienie wymagało przeprowadzenia zaawansowanych prac inżynieryjnych. W celu uruchomienia młyna Ostrowo cystersi zmienili bieg rzeki Wełny, kierując jej nurt do Jeziora Łęgowskiego. Następnie wykonali przekop, wzdłuż rzeczki Żeleźnicy łączącej się z doliną Wełny. W ten sposób skrócono bieg rzeki i przyspieszono spływ wody na odcinku od jeziora do doliny Wełny, zapewniając wystarczający poziom wody do uruchomienia młyna. Działał on do XIX wieku.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Przykład prowadzonych przez cystersów zaawansowanych prac inżynieryjnych, związanych z regulacją wód i budową młynów.
Opcje ochrony i opieki:	*nie określono*

Literatura:	GRAJKOWSKA Leokadia, Przyczynek do katalogu opatów łekieńsko-wągrowieckich, Wągrowiec 1984 (maszynopis). MOEGLICH Marcin, Młyny wągrowieckie w „czasach cysterskich" – zarys problemu, Wangrovieciana, t. 1, 2014, s. 11-26.
Źródła archiwalne:	*nie określono*
Przekaz ustny:	*nie określono*
Źródła online:	*nie określono*

© Tomasz Podzerek

Odcinek rzeki Wełny. Młynówka z XVI w. wykonana w związku z budową młyna Ostrowo.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

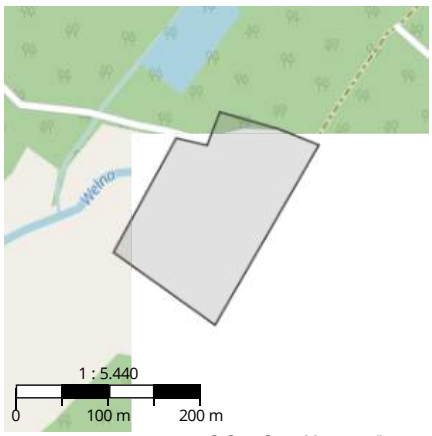
Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Odcinek Wełny – młynówka młyna Ostrowo". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/951 (Abgerufen: 26.11.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Osada młyńska: Ostrowo Młyn

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 29.10.2020 — ID: 1884

Gmina/miasto:	Wiatrowiec
Cistercian Landscape:	Łekno/Wągrowiec
Condition:	stracony
Obszar funkcjonalny:	rzemiosło
Rodzaj elementu:	młyn, niezachowany / współczesny
Okres czasu decydujący (przybliżony):	Nowożytność
Okres czasu decydujący (dokładny):	Nowożytność (1500-1648)
Status ochrony:	*nie określono*
użytkowanie:	kopalny

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Zespół zabudowań z XX-XXI w. Prywatna stadnina koni.
Analiza kulturowo-historyczna:	W latach 1527-1536 opatem wągrowieckim był Jakub zwany Polit. Doprowadził on do budowy nowych młynów, których uruchomienie wymagało przeprowadzenia zaawansowanych prac inżynieryjnych. Do najznaczniejszych jego przedsięwzięć należała budowa młyna Ostrowo. Młyn ten zamierzano zbudować na wschód od Jeziora Łęgowskiego, w oparciu o strumień Żeleźnica, łączący jezioro z doliną Wełny. Przeprowadzono regulację strumienia i zmieniono jego koryto, co przyczyniło się to do sporów z właścicielami sąsiednich wsi, gdyż Żeleźnica wyznaczała granicę pomiędzy posiadłościami. Następnie skierowano główny nurt rzeki Wełny do Jeziora Łęgowskiego, zapewniając odpowiedni stan wody dla pracy młyna Ostrów. W wyniku tych działań skrócono bieg rzeki Wełny, a kilkukilometrowy odcinek starorzecza przekształcono w łąki i pastwiska. W kolejnych stuleciach młyn Ostrów należał do najważniejszych tego rodzaju obiektów należących do klasztoru. W lustracji z 1778 r. opisano młyn o 2 kołach, trzecie koło uruchamiało piłę w odrębnym budynku tartacznym. Ponadto nadmieniono o zespole zabudowań związanych z osadą młyńską, w tym karczmę. Młyn Ostrowo działał do XIX w. Pamięć o dawnym młynie utrzymała się w zachowanej nazwie przysiółka: Ostrowo Młyn. W znajdującym się tutaj prywatnym gospodarstwie działa obecnie stadnina koni. Nie zachowały się żadne ślady zabudowań związanych z młynem i osadą młyńską.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Przykład prowadzonych przez opata zaawansowanych prac inżynieryjnych, związanych z regulacją wód i budową młynów.
Opcje ochrony i opieki:	*nie określono*

Literatura:	MOEGLICH Marcin, Młyny wągrowieckie w „czasach cysterskich" – zarys problemu, Wangrovieciana, t. 1, 2014, s. 11-26. GRAJKOWSKA Leokadia, Przyczynek do katalogu opatów łekieńsko-wągrowieckich, Wągrowiec 1984 (maszynopis). Źródła: Kronika Wągrowiecka (odpis), zbiory Muzeum Regionalnego w Wągrowcu; Lustracja dóbr klasztoru wągrowieckiego tak stołu klasztornego, jak części od opactwa
Źródła archiwalne:	Kronika Wągrowiecka (odpis), zbiory Muzeum Regionalnego w Wągrowcu. Lustracja dóbr klasztoru wągrowieckiego tak stołu klasztornego, jak części od opactwa oddzielonej, na gruncie każdej wsi urzędownie uczyniona Roku Pańskiego 1778, Archiwum Państwowe w Poznaniu, Cystersi Wągrowiec, sygn. 29. Mapy: D. Gilly, Karte von Südpreussen, kart N 14431, blatt XI [1793 r.]. Urmesstichblatt [1830 r.].
Przekaz ustny:	*nie określono*
Źródła online:	*nie określono*

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

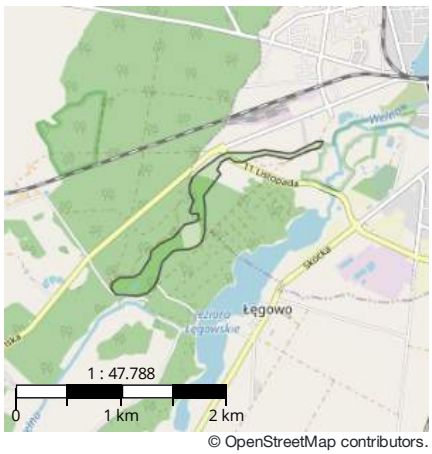
Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Osada młyńska: Ostrowo Młyn". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/1884 (Abgerufen: 26.11.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Starorzecze: dolina rzeki Wełny

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 2.11.2020 — ID: 1928

Gmina/miasto:	Wągrowiec, Wiatrowiec
Cistercian Landscape:	Łekno/Wągrowiec
Condition:	existující
Obszar funkcjonalny:	Rolnictwo
Rodzaj elementu:	pastwiska, pastwiska niskoprodukcyjne (dla owiec) (m.in. ubogie pastwiska trawiaste, wrzosowiska)
Okres czasu decydujący (przybliżony):	Nowożytność
Okres czasu decydujący (dokładny):	Nowożytność (1500-1648)
Status ochrony:	*nie określono*
użytkowanie:	współcześniewystępujący / kopalny

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Obszar obejmujący ok. 30 ha dawnej doliny rzeki Wełny, której reliktem jest niewielki ciek wodny. Teren częściowo zagospodarowany na łąki, znaczna część to rozległe wrzosowiska oraz zadrzewione i pokryte zaroślami nieużytki.
Analiza kulturowo-historyczna:	Melioracja dawnej doliny rzeki Wełny została przeprowadzona w XVI w. i pozostawała w związku z budową młyna Ostrowa Młyn (patrz opis obiektu).
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Przykład działalności melioracyjnej cystersów i umiejętności inżynieryjnych związanych z zagospodarowaniem cieków wodnych.
Opcje ochrony i opieki:	Tereny cenne przyrodniczo, częściowo zagospodarowane, znajdujące się na obszarze chronionego krajobrazu Dolina Wełny i Rynna Gołaniecko-Wągrowiecka.

Literatura:	MOEGLICH Marcin, Młyny wągrowieckie w „czasach cysterskich" – zarys problemu, Wangrovieciana, t. 1, 2014, s. 11-26. GRAJKOWSKA Leokadia, Przyczynek do katalogu opatów łekieńsko-wągrowieckich, Wągrowiec 1984 (maszynopis).
Źródła archiwalne:	Kronika Wągrowiecka (odpis), zbiory Muzeum Regionalnego w Wągrowcu. Lustracja dóbr klasztoru wągrowieckiego tak stołu klasztornego, jak części od opactwa oddzielonej, na gruncie każdej wsi urzędownie uczyniona Roku Pańskiego 1778, Archiwum Państwowe w Poznaniu, Cystersi Wągrowiec, sygn. 29. Mapy: Plan von sechs baeuerlichen Nahrungen aus Wiatrowo, welche nach dem Vorwerke Pokrzywnica translocirt sind, Archiwum Państwowe w Poznaniu, Zespół Starostwo Powiatowe w Wągrowcu, sygn. 53/338/0/-/L.Wągr. 101. Gilly David, Karte von Südpreussen, kart N 14431, blatt XI [1793 r.] Urmesstichblatt, Bande 1646, 1715 [1830 r.].
Przekaz ustny:	*nie określono*

Źródła online: *nie określono*

©

Łąki położone w starorzeczu Wełny.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

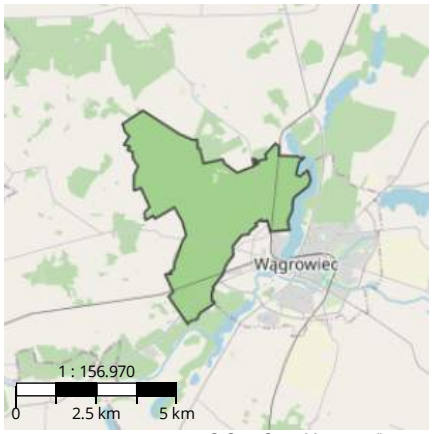
Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Starorzecze: dolina rzeki Wełny". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/1928 (Abgerufen: 6.12.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Wielki Las – Silva Magna (nazwa historyczna). Leśnictwo Orla

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 24.08.2020 — ID: 950

Gmina/miasto:	gmina Wągrowiec
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	existující
Obszar funkcjonalny:	Rolnictwo
Rodzaj elementu:	las klasztorny
Okres czasu decydujący (przybliżony):	nieokreślony
Okres czasu decydujący (dokładny):	*nie określono*
Status ochrony:	Ochrona przyrody
użytkowanie:	współcześniewystępujący

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Zwarty kompleks leśny (ok. 1600 ha), położony na zachód od Jeziora Durowskiego, graniczący z miejscowościami, które należały do klasztoru cystersów: Wągrowcem, Bartodziejami, Sarbką, Bobrownikami, Rudniczem. W części zachodniej dominują lasy liściaste i mieszane (w tym rezerwat Dębina z 93 dębami sprzed 300 lat). W części wschodniej dominują drzewa iglaste, z młodszych nasadzeń. Na podstawie map z końca XVIII w. i XIX w. można stwierdzić względną stabilność granic lasu w jego południowej części. W części północnej zasięg lasu ulegał na przestrzeni wieków zmianom (ustalenie periodycznych korekt granic lasu dla okresu poprzedzającego XIX w. wymaga szczegółowych badań).
Analiza kulturowo-historyczna:	Tereny położone na zachód od Jeziora Durowskiego należały do klasztoru w Łeknie już w średniowieczu (XIII w.). Od 1329 r. notowana jest nazwa – „Wielki Las" (Silva Magna), która obrazowo opisuje charakter i znaczenie tego obszaru (KDW II, nr 1105). O zasięgu lasu informuje m.in. dokument z 1432 r., w którym opisano jego rozgraniczenie w okolicach Bobrownik i Rudnicza, dokonane przez starostę generalnego Wielkopolski i opata Chrystiana ze Spanheim (KDW IX, nr 1301). Stabilność granic lasu w części południowej potwierdza opis z 1621 r. (APP, AmW, I/57, k. 21). Zalesienie tego obszaru utrzymało się do czasów współczesnych. „Wielki Las" był prawdopodobnie największym kompleksem leśnym należącym do klasztoru łekneńsko-wągrowieckiego i pozostawał ich własnością do czasu konfiskaty przeprowadzonej przez króla pruskiego pod koniec XVIII w. Gospodarka leśna realizowana przez cystersów z Łekna i Wągrowca opierała się przede wszystkim na pozyskiwaniu drewna budowlanego i opałowego, wykorzystywanego w procesach produkcyjnych i w celach grzewczych. Klasztor posiadał również prawa łowieckie, które w XIV w. cystersi przenosili na sołtysów okolicznych wsi, zobowiązując ich do dostarczania dziczyzny opatowi. Takie zobowiązanie dotyczyło m.in. sołtysa Bartodziej, graniczących z „Wielkim Lasem" (ŚLIWIŃSKI 1995, s. 63-64).
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Zachowany do dziś kompleks leśny przez wieki pozostawał w posiadaniu klasztoru łekneńsko-wągrowieckiego. W lesie zachowała się część starych traktów oraz starodrzew „pamiętający" czasy cysterskie.
Opcje ochrony i opieki:	Obszar chronionego krajobrazu Dolina Wełny i Rynna Gołaniecko-Wągrowiecka.

Literatura:	ŚLIWIŃSKI Józef, Latyfundium opactwa cystersów w Łeknie: zarys dziejów od połowy XII do końca XIV wieku, Olsztyn 1995. KASPRZAK Krzysztof, Rezerwat przyrody „Dębina", Kronika Wielkopolski, nr 2, 2015, s. 72-78.
Źródła archiwalne:	Kodeks Dyplomatyczny Wielkopolski, t. 2, t. 9; Archiwum Państwowe w Poznaniu, Akta miasta Wągrowiec, sygn. I/57; Mapy: D. Gilly, Karte von Südpreussen, kart N 14431, blatt V [1793]; Urmesstichblatt, b. 1645 [1830].
Przekaz ustny:	*nie określono*
Źródła online:	*nie określono*

© Marcin Krzepkowski

Kompleks leśny, dawniej własność klasztoru cystersów (Wielki Las - Magna Silva). Zdjęcie lotnicze. W oddali widoczne miasto Wągrowiec.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Wielki Las – Silva Magna (nazwa historyczna). Leśnictwo Orla". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/950 (Abgerufen: 6.12.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Dębina (rezerwat przyrody)

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 21.08.2020 — ID: 913

Gmina/miasto:	Kobylec, gmina Wągrowiec
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	existující
Obszar funkcjonalny:	Rolnictwo
Rodzaj elementu:	las klasztorny
Okres czasu decydujący (przybliżony):	nieokreślony
Okres czasu decydujący (dokładny):	*nie określono*
Status ochrony:	Ochrona przyrody
użytkowanie:	współcześniewystępujący

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Rezerwat przyrody w Leśnictwie Orla, utworzony w 1957 r. ma powierzchnię 30,39 ha. Podlegający ochronie ekosystem leśny jest jednym z najlepiej wykształconych i zachowanych fragmentów grądów na terenie Wielkopolski, a unikalnych w skali Polski. Panuje tu monumentalny 300-letni drzewostan dębu szypułkowego z grabem w dolnym piętrze. Wśród drzewostanów stwierdzono obecność 93 dębów o obwodzie przekraczającym 300 cm.
Analiza kulturowo-historyczna:	Rezerwat Dębina stanowi część dawnego Wielkiego Lasu, który od średniowiecza należał do cystersów z klasztoru łekneńsko-wągrowieckiego. Prawdopodobnie przeszedł on na własność klasztoru w początkach XIII w., wraz z jeziorami i posiadłościami zastawionymi przez Sławnika z rodu Pałuków, jednego ze spadkobierców fundatora klasztoru. Opat udzielił Sławnikowi pożyczkę, której rycerz w określonym okresie trzech lat nie spłacił. W efekcie zastawione dobre przeszły na własność klasztoru. Spór o te posiadłości pomiędzy rodem Pałuków a opatami cystersów trwał przez blisko półtora stulecia. Cystersi przez kilka stuleci prowadzili tutaj zrównoważoną gospodarkę leśną. Część drzew rosnących w rezerwacie pochodzi z nasadzeń XVIII-wiecznych, a więc z czasów gdy właścicielem lasu był opat wągrowiecki. Pod koniec XVIII w. posiadłości klasztorne uległy konfiskacie i przeszły na własność króla pruskiego. Od tego czasu należą do lasów państwowych.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Rezerwat Dębina jest najlepiej zachowaną pod względem historycznym i krajobrazowym częścią Wielkiego Lasu, który stanowił największy kompleks leśny należący od średniowiecza do klasztoru łekneńsko-wągrowieckiego.
Opcje ochrony i opieki:	Rezerwat przyrody „Dębina”. Obszar chronionego krajobrazu Dolina Wełny i Rynna Gołaniecko-Wągrowiecka.

Literatura:

NAROŻNY Paweł, Rezerwaty przyrody
KASPRZAK Krzysztof, Rezerwat przyrody „Dębina”, Kronika Wielkopolski, nr 2, 2015, s. 72-78.

Źródła archiwalne:	Gilly David, Karte von Südpreussen, kart N 14431, blatt V [1793 r.]. Urmesstichblatt, Bande 1646 [1830 r.].
Przekaz ustny:	*nie określono*
Źródła online:	*nie określono*

© Tomasz Podzerek

Ścieżka przyrodnicza w rezerwacie przyrodniczym Dębina.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

© Tomasz Podzerek

Rezerwat przyrody Dębina - część dawnego Wielkiego Lasu, który od średniowiecza należał do klasztoru cystersów. Ścieżka edukacyjna.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Dębina (rezerwat przyrody)". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/913 (Abgerufen: 6.12.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Łąka w lesie klasztornym

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 29.10.2020 — ID: 1882

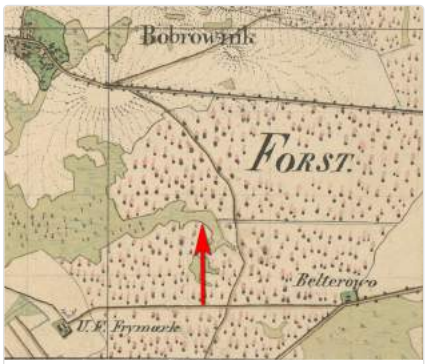

© OpenStreetMap contributors.

Gmina/miasto:	Gmina Wągrowiec, Kobylec
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	existující
Obszar funkcjonalny:	Rolnictwo
Rodzaj elementu:	łąka, łęg
Okres czasu decydujący (przybliżony):	nieokreślony
Okres czasu decydujący (dokładny):	*nie określono*
Status ochrony:	Ochrona przyrody
użytkowanie:	współcześniewystępujący

Opis formalny:	Podmokła, śródleśna łąka o powierzchni ok. 5 ha, ciągnąca się wzdłuż niewielkiego cieku wodnego. We wschodniej części łąkę przecina niski nasyp ziemny (grobla), stanowiący podstawę leśnego duktu.
Analiza kulturowo-historyczna:	Łąka w lesie klasztornym wzmiankowana jest w księgach miejskich Wągrowca z XVIII w., gdzie określono ją nazwą 'Korytnica' (APP, AmW, I/57, k. 113).
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Łąka jest przykładem zróżnicowanej gospodarki leśnej prowadzonej przez klasztor, dostosowanej do zastanych warunków naturalnych.
Opcje ochrony i opieki:	*nie określono*

Literatura:	*nie określono*
Źródła archiwalne:	*nie określono*
Przekaz ustny:	*nie określono*
Źródła online:	*nie określono*

© Wagrowiec1

Łąka w lesie klasztornym na mapie z 1830 r. (Urmesstichblatt, Bande 1645).

Prawa do tekstów i zdjęć tej oferty cyfrowej należą do odpowiednich autorów i projektu Cisterscapes - European Heritage Label. Pobieranie, zrzuty ekranu i jakiekolwiek inne wykorzystanie treści jest zabronione bez uprzedniej pisemnej zgody właściciela praw. Dane kontaktowe można znaleźć tutaj: http://cisterscapes.eu/Klosterlandschaften. Korzystając z tej bazy danych / strony głównej „Cisterscapes", wyrażasz zgodę na te warunki użytkowania.

© Tomasz Podzerek

Śródleśna łąka w lesie klasztornym.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

© Tomasz Podzerek

Śródleśna łąka w lesie klasztornym. Z lewej strony widoczna grobla, po której poprowadzony jest dukt leśny.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Łąka w lesie klasztornym". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/1882 (Abgerufen: 6.12.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Dukt klasztorny i ścieżka edukacyjna w lesie Dębina

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 19.08.2020 — ID: 901

Gmina/miasto:	Gmina Wągrowiec, Kobylec
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	existující
Obszar funkcjonalny:	Transport
Rodzaj elementu:	droga polna, droga leśna (droga do brodu lub kamieniołomu)
Okres czasu decydujący (przybliżony):	nieokreślony
Okres czasu decydujący (dokładny):	*nie określono*
Status ochrony:	Ochrona przyrody
użytkowanie:	współcześniewystępujący

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Dukt leśny (ok. 2 km) przecinający równoleżnikowo las Orla w Nadleśnictwie Durowo. Dukt łączy rezerwat leśny Dębina z dzielnicą Wągrowca o nazwie Osada. W kierunku południowo-zachodnim kontynuacją duktu jest ścieżka edukacyjna w rezerwacie Dębina.
Analiza kulturowo-historyczna:	W źródłach od XIV wieku las nazywano Magna Silva (Wielki Las) i był on własnością klasztoru cystersów w Wągrowcu. Na mapach z XIX w. oznaczano śródleśną ścieżkę nazwie 'Klostergestel' ('dukt klasztorny). Nazwa nawiązuje do gospodarki leśnej realizowanej przez cystersów, natomiast według lokalnej legendy był to trakt, którym mieszkańcy okolicznych wsi zmierzali do kościoła klasztornego. W kierunku południowo-zachodnim przedłużeniem 'duktu klasztornego' jest kręta ścieżka wijąca się wśród starodrzewia rezerwatu 'Dębina'. Jej przebieg oznaczono na najstarszych zachowanych mapach dotyczących tego obszaru (XIX w.). Obecnie jest to fragment ścieżki edukacyjnej.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Zachowana w legendzie pamięć o przynależności lasu do klasztoru cystersów w Wągrowcu. Ślad dawnej działalności cystersów w zakresie gospodarki leśnej.
Opcje ochrony i opieki:	*nie określono*
Literatura:	K. Kasprzak, Rezerwat przyrody „Dębina", Kronika Wielkopolski, nr 2, 2015, s. 72-78; M. Moeglich, Borowy klasztorny i dąb Korfanty .
Źródła archiwalne:	Mapy:Urmesstichblatt, kart N 729, blatt 1645 [1830]; Mapa powiatu wągrowieckiego z ok. 1914 r. (zbiory Muzeum Regionalnego w Wągrowcu).
Przekaz ustny:	*nie określono*

Źródła online: *nie określono*

© Tomasz Podzerek

Dukt klasztorny (Klostergestel) w lesie Orla-Dębina.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

© Tomasz Podzerek

Początek ścieżki edukacyjnej w rezerwacie Dębina.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

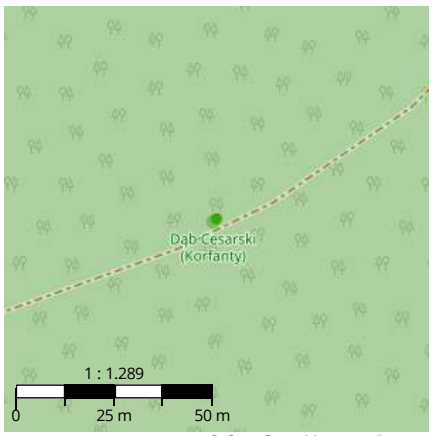
Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Dukt klasztorny i ścieżka edukacyjna w lesie Dębina". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/901 (Abgerufen: 26.11.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Dąb Korfanty

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 19.08.2020 — ID: 902

Gmina/miasto:	Wągrowiec
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	existující
Obszar funkcjonalny:	Rolnictwo
Rodzaj elementu:	pojedyncze drzewo, wyraźnie się odróżniające
Okres czasu decydujący (przybliżony):	Nowożytność
Okres czasu decydujący (dokładny):	Nowożytność (1649-1800)
Status ochrony:	Ochrona przyrody
użytkowanie:	współcześniewystępujący

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Około 300-letni dąb szypułkowy. Najbardziej okazały w grupie 93 dębów w rezerwacie przyrody „Dębina". Drzewo wysokie na ok. 30 m, obwód pnia ok. 400 cm. Objęty ochroną jako pomnik przyrody w 1957 r. Obok dębu przechodzi ścieżka spacerowa i edukacyjna.
Analiza kulturowo-historyczna:	Najbardziej okazały spośród 93 dębów pochodzących z nasadzeń przeprowadzonych w czasach, gdy właścicielami lasu byli cystersi (drzewostan datowany na ok. 1726 r.). Przechodząca obok ścieżka jest dawnym duktem leśnym (dukt klasztorny, Klostergestel). Po konfiskacie dóbr klasztornych, pod koniec XVIII w. las przeszedł na własność króla pruskiego. Na początku XX w. dąb nazywano Kaisereiche, na cześć cesarza Wilhelma I. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości zmieniono nazwę na „Korfanty", na cześć jednego z obrońców polskości w czasach zaboru pruskiego.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Reprezentatywny przykład dębu „pamiętającego" czasy, w których las należał do cystersów. Drzewo od dawna ma charakter punktu orientacyjnego. W pobliżu kończy się równoleżnikowy, równo poprowadzony dukt nazywany klasztornym, przechodząc w wijącą się wśród drzew ścieżkę. Jej przebieg w kierunku zachodnim pokrywa się z duktem czytelnym na mapach z XIX w. Zapewne jest to dukt z czasów cysterskich.
Opcje ochrony i opieki:	Pomnik przyrody

Literatura:	PALIŃSKI Piotr, Powiat wągrowiecki, Wągrowiec 1932. KASPRZAK Krzysztof, Rezerwat przyrody „Dębina", Kronika Wielkopolski, nr 2, 2015, s. 72-78. MOEGLICH Marcin, Borowy klasztorny i dąb Korfanty .
Źródła archiwalne:	*nie określono*
Przekaz ustny:	*nie określono*

Źródła online: *nie określono*

© Tomasz Podzerek

Dąb "Korfanty" w rezerwacie Dębina, pochodzący z nasadzeń z 1 połowy XVIII wieku.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

© Tomasz Podzerek

Dąb "Korfanty" w rezerwacie Dębina, pochodzący z nasadzeń z 1 połowy XVIII wieku.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Dąb Korfanty". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/902 (Abgerufen: 6.12.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Droga leśna z Wągrowca do Sarbki

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 26.08.2020 — ID: 1002

Gmina/miasto:	Kobylec/ Żelice/ Sarbka
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	existující
Obszar funkcjonalny:	Transport
Rodzaj elementu:	stara droga wiejska, lokalna droga
Okres czasu decydujący (przybliżony):	nieokreślony
Okres czasu decydujący (dokładny):	*nie określono*
Status ochrony:	*nie określono*
użytkowanie:	współcześniewystępujący / kopalny

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Droga leśna (ok. 8,7 km), częściowo utwardzona podłożem asfaltowym, rozpoczynająca się na skraju Wągrowca i prowadząca przez teren lasu Orla w kierunku wsi Sarbka.
Analiza kulturowo-historyczna:	Droga pomiędzy Wągrowcem i Sarbką należała do sieci lokalnych połączeń, którymi siedziba klasztoru wągrowieckiego była skomunikowana z posiadłościami klasztornymi. W okresie nowożytnym droga przechodziła przy folwarku klasztornym Bobrówko (obecnie nie istnieje, a jego obszar został zalesiony) i wiodła dalej w kierunku wsi należących do klasztoru: Sarbki, Kamienicy i Kaliszan. Północny odcinek drogi w nowszych czasach uległ przesunięciu o kilkadziesiąt metrów (pierwotny przebieg drogi wskazuje kapliczka maryjna przed zabudowaniami Sarbki).
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Przykład drogi lokalnej łączącej posiadłości klasztorne z siedzibą w Wągrowcu.
Opcje ochrony i opieki:	*nie określono*
Literatura:	*nie określono*
Źródła archiwalne:	Lustracja dóbr klasztoru wągrowieckiego tak stołu klasztornego, jak części od opactwa oddzielonej, na gruncie każdej wsi urzędownie uczyniona Roku Pańskiego 1778, Archiwum Państwowe w Poznaniu, Cystersi Wągrowiec, sygn. 29. BOREK A., SUPRONIUK J., ZACHARA-ZWIĄZEK U., Rejestry poborowe województwa kaliskiego w XVI wieku, Atlas Źródeł i Materiałów do Dziejów Dawnej Polski, 2015, nr 2, red. M. Słoń, Instytut Historii PAN im. Tadeusza Manteuffla Mapy: Gilly David, Karte von Südpreussen, kart N 14431, blatt V [1793 r.]. Urmesstichblatt, Bande 1645 [1830 r.].

Przekaz ustny: *nie określono*

Źródła online: *nie określono*

© Tomasz Podzerek

Droga z Wągrowca do Sarbki.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

© Tomasz Podzerek

Droga z Wągrowca do Sarbki.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

© Tomasz Podzerek

Droga z Wągrowca do Sarbki.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

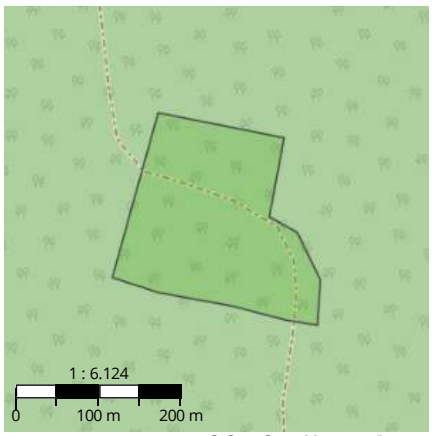
The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Droga leśna z Wągrowca do Sarbki". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/1002 (Abgerufen: 6.12.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Bobrówko. Folwark klasztorny.

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 2.11.2020 — ID: 1929

© OpenStreetMap contributors.

Gmina/miasto:	Gmina Wągrowiec. Leśnictwo Orla.
Cistercian Landscape:	Łekno/Wągrowiec
Condition:	zniszczony
Obszar funkcjonalny:	Rolnictwo
Rodzaj elementu:	grunt opuszczony
Okres czasu decydujący (przybliżony):	Nowożytność
Okres czasu decydujący (dokładny):	*nie określono*
Status ochrony:	Ochrona przyrody
użytkowanie:	kopalny

Opis formalny:	Fragment lasu w sąsiedztwie drogi śródleśnej z Wągrowca do Sarbki.
Analiza kulturowo-historyczna:	Folwark Bobrówko powstał na gruntach należących do klasztoru w okresie nowożytnym. Według opisu z 1778 r. znajdował się tutaj drewniany dwór, spichlerz, dwie obory, chlewy, stodoła, kuźnia, gorzelnia i in. W XIX w. ziemie uprawne należące do folwarku zostały zalesione, a na jego miejscu powstała leśniczówka. Zlikwidowano ją w XX w. Z Bobrówkiem związana jest legenda o trzech czarownicach (odnotowana w XIX w.)
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Przykład zaginionej wsi/folwarku klasztornego.
Opcje ochrony i opieki:	*nie określono*

Literatura:	ŁYSIAK Wojciech, Diabeł Wenecki. Podania i bajki z Pałuk, Międzychód 1997, s. 36-37. KNOOP Otto, Sagen und Erzahlungen aus der Provinz Posen, Poznań 1893, s. 19.
Źródła archiwalne:	Lustracja 1778 - Lustracja dóbr klasztoru wągrowieckiego z 1778 r., Archiwum Państwowe w Poznaniu, Cystersi Wągrowiec, sygn. 29, k. 173-175. Mapy: Gilly David, Karte von Südpreussen, kart N 14431, blatt V [1793 r.]. Urmesstichblatt, Bande 1645 [1830 r.].
Przekaz ustny:	*nie określono*
Źródła online:	*nie określono*

© Wagrowiec1

Folwark Bobrówko na mapie z końca XVIII w. (Gilly David, Karte von Südpreussen, kart N 14431, blatt V [1793 r.]).

Prawa do tekstów i zdjęć tej oferty cyfrowej należą do odpowiednich autorów i projektu Cisterscapes - European Heritage Label. Pobieranie, zrzuty ekranu i jakiekolwiek inne wykorzystanie treści jest zabronione bez uprzedniej pisemnej zgody właściciela praw. Dane kontaktowe można znaleźć tutaj: http://cisterscapes.eu/Klosterlandschaften. Korzystając z tej bazy danych / strony głównej „Cisterscapes", wyrażasz zgodę na te warunki użytkowania.

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

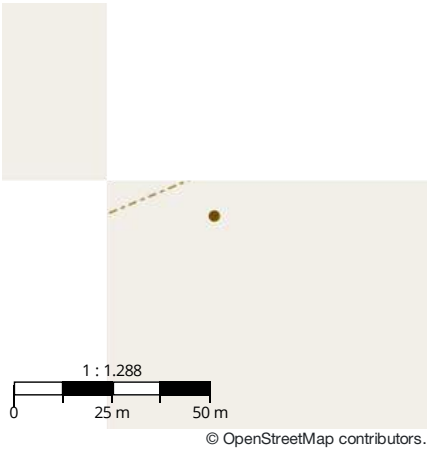
Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Bobrówko. Folwark klasztorny.". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/1929 (Abgerufen: 6.12.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Kapliczka przydrożna w Sarbce

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 20.11.2020 — ID: 1980

Gmina/miasto:	Sarbka
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	stracony
Obszar funkcjonalny:	Religia
Rodzaj elementu:	kapliczka przydrożna z drzewem
Okres czasu decydujący (przybliżony):	nieokreślony
Okres czasu decydujący (dokładny):	*nie określono*
Status ochrony:	*nie określono*
użytkowanie:	współcześniewystępujący / kopalny

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Murowana kapliczka w formie kolumny, z umieszczoną wewnątrz figurą maryjną. W sąsiedztwie dwa, wyróżniające się w otoczeniu drzewa. Kapliczka usytuowana jest przy drodze polnej do Sarbki, w miejscu dawnego rozstaju dróg.
Analiza kulturowo-historyczna:	Kapliczka została wzniesiona w miejscu dawnego rozstaju dróg (w wyniku korekty przebiegu drogi z Wągrowca do Sarbki, obecnie rozstaj dróg znajduje się kilkadziesiąt metrów na wschód). Obecnie istniejąca kapliczka została zbudowana w nowszych czasach, w miejscu wcześniejszej, która uległa zniszczeniu (jej forma nie jest znana). Kontynuuje ona więc dawną tradycję wznoszenia krzyży i kaplic na rozstaju dróg.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Tradycja stawiania krzyży i kapliczek na rozstajnych drogach i przed wjazdem do wsi. Świadectwo dawnej religijności, sięgającej czasów działalności klasztoru cystersów.
Opcje ochrony i opieki:	Utrzymanie i opieka nad sąsiadującymi z kapliczką drzewami. Podjęcie próby pozyskania dokumentacji dotyczącej wcześniejszej kapliczki.

Literatura:	*nie określono*
Źródła archiwalne:	*nie określono*
Przekaz ustny:	*nie określono*
Źródła online:	*nie określono*

© Marcin Moeglich

Przydrożna kapliczka maryjna w Sarbce.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

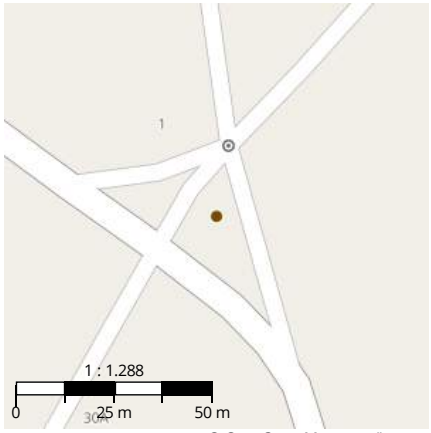
Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Kapliczka przydrożna w Sarbce". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/1980 (Abgerufen: 6.12.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Kapliczka maryjna w Bartodziejach

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 16.11.2020 — ID: 1971

Gmina/miasto:	Bartodzieje
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	stracony
Obszar funkcjonalny:	Religia
Rodzaj elementu:	kapliczka przydrożna
Okres czasu decydujący (przybliżony):	nieokreślony
Okres czasu decydujący (dokładny):	*nie określono*
Status ochrony:	*nie określono*
użytkowanie:	współcześniewystępujący / kopalny

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Kapliczka w formie kolumny, na której pod zadaszeniem umieszczono figurkę Maryi. Kapliczka znajduje się na niedużym placu pomiędzy biegnącymi w różnych kierunkach drogami.
Analiza kulturowo-historyczna:	Bartodzieje zostały darowane klasztorowi przez Sędziwoja z rodu Pałuków i jego żonę Katarzynę w 1391 r. Wieś pozostała w trwałej własności klasztoru, do schyłku XVIII w. Kapliczka na rozstaju dróg oznaczona jest na mapie z końca XVIII w. Nie jest znana jej pierwotna forma. Nie sposób jest też określić, jak daleko w przeszłość sięga jej tradycja. Obecnie w miejscu wcześniejszej, znajduje się kapliczka maryjna zbudowana w 2000 r.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Tradycja stawiania krzyży i kapliczek na rozstajnych drogach i przed wjazdem do wsi. Świadectwo dawnej religijności, sięgającej czasów działalności klasztoru cystersów.
Opcje ochrony i opieki:	*nie określono*

Literatura:	*nie określono*
Źródła archiwalne:	Kodeks Dyplomatyczny Wielkopolski, t. III, nr 1917. Mapy: Gilly David, Karte von Südpreussen, kart N 14431, blatt V [1793 r.].
Przekaz ustny:	*nie określono*
Źródła online:	*nie określono*

© Marcin Moeglich

Kapliczka maryjna w Bartodziejach.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

© Wagrowiec1

Miejsce wcześniejszego krzyża lub kapliczki, oznaczone na mapie z końca XVIII w.

Prawa do tekstów i zdjęć tej oferty cyfrowej należą do odpowiednich autorów i projektu Cisterscapes - European Heritage Label. Pobieranie, zrzuty ekranu i jakiekolwiek inne wykorzystanie treści jest zabronione bez uprzedniej pisemnej zgody właściciela praw. Dane kontaktowe można znaleźć tutaj: http://cisterscapes.eu/Klosterlandschaften. Korzystając z tej bazy danych / strony głównej „Cisterscapes", wyrażasz zgodę na te warunki użytkowania.

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Kapliczka maryjna w Bartodziejach". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/1971 (Abgerufen: 6.12.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Droga z Rgielska do Straszewa

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 21.08.2020 — ID: 921

Gmina/miasto:	Wągrowiec
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	existující
Obszar funkcjonalny:	Transport
Rodzaj elementu:	stara droga wiejska, lokalna droga
Okres czasu decydujący (przybliżony):	Średniowiecze
Okres czasu decydujący (dokładny):	*nie określono*
Status ochrony:	*nie określono*
użytkowanie:	współcześniewystępujący / kopalny

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Droga polna (ok. 2 km) łącząca wieś klasztorną Rgielsko z dawną osadą młyńską w Straszewie. Poprowadzona jest w linii prostej, wśród pól uprawnych. Na obszarze Wągrowca droga krzyżuje się z dwoma ulicami. Kilkadziesiąt metrów końcowego odcinka zaadaptowano na drogę osiedlową.
Analiza kulturowo-historyczna:	Droga z Rgielska do Straszewa odgrywała ważną rolę już w początkach istnienia klasztoru w Łeknie, gdyż obie miejscowości należą do najwcześniejszych nabytków cystersów (1153 r.). Z uwagi na istnienie w Straszewie średniowiecznej przeprawy przez rzekę Wełnę, można wnioskować o dużym znaczeniu tego szlaku we wczesnym okresie istnienia klasztoru (połączenie od strony Gniezna i Poznania z siedzibą klasztoru w Łeknie). W późnym średniowieczu i czasach nowożytnych była to droga o znaczenia lokalnym, którą m. in. transportowano zboże z Rgielska do klasztornego młyna. Z tego okresu pochodzą wzmianki na jej temat w źródłach pisanych (Księga miejska I/55, s. 27; Księga miejska I/12, s. 85.). Jako połączenie komunikacyjne droga utraciła znaczenie po likwidacji młyna w Straszewie i zmianach układu głównych dróg w XIX i XX w.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Droga łącząca wsie należące do pierwotnego uposażenia klasztoru w Łeknie.
Opcje ochrony i opieki:	*nie określono*

Literatura:

HOCKENBECK Heinrich, CIESIELSKI Maciej, Wiadomości historyczno-statystyczne o parafii katolickiej w Wągrówcu, Poznań 1881.
WYRWA Andrzej M. (red.), Dokument fundacyjny Zbyluta dla klasztoru w Łeknie z 1153, Gniezno 2016.
PRZYBYŁ Maciej, Drogi „szarych mnichów". Przyczynek do badań nad podróżami i kontaktami handlowymi cystersów łekneńsko-wągrowieckich w średniowieczu, w: Cystersi łekneńscy w krajobrazie kulturowym ziem polskich, Łekno-Wągrowiec-Poznań 2004, s. 55-68.

Źródła archiwalne:	Księga miejska (Materiały do różnych spraw spornych miasta i mieszczan wągrowieckich, 1393-1787), Archiwum Państwowe w Poznaniu, Akta miasta Wągrowiec, sygn. I/55. Księga miejska (Summaria documentorum w sprawach miasta i klasztoru wągrowieckiego z lat 1153-1787), Archiwum Państwowe w Poznaniu, Akta miasta Wągrowiec, sygn. I/12. Mapy: Gilly David, Karte von Südpreussen, kart N 14431, blatt XI [1793 r.]. Urmesstichblatt, Bande 1646 [1830 r.]. Karte von den den baeuerlichen Wirthen in Rgielsko, Kreis Wągrowiec zufolge der Regulierung ueberwiesenen n. zugetheiften Laendereien (1834 r.), Archiwum Państwowe w Poznaniu, sygn. 53/338/0/-/L.Wągr. 114.
Przekaz ustny:	*nie określono*
Źródła online:	*nie określono*

© Marcin Moeglich

Stara droga z Rgielska do Straszewa.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

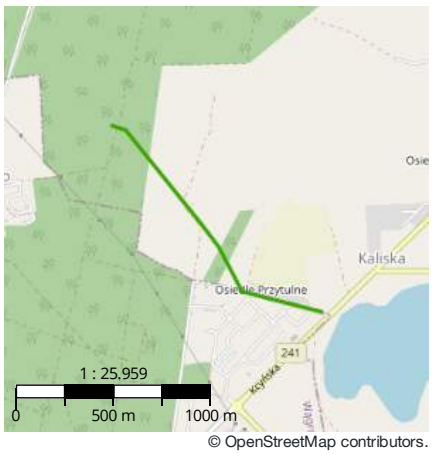
Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Droga z Rgielska do Straszewa". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/921 (Abgerufen: 26.11.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Przekop opata Jakuba

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 19.08.2020 — ID: 906

Gmina/miasto:	Kaliska, gmina Wągrowiec
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	stracony
Obszar funkcjonalny:	Rolnictwo
Rodzaj elementu:	rów wodny
Okres czasu decydujący (przybliżony):	Nowożytność
Okres czasu decydujący (dokładny):	Nowożytność (1500-1648)
Status ochrony:	*nie określono*
użytkowanie:	kopalny

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Sztuczny przekop z XVI w., obecnie przekształcony na odcinku ok. 800 metrów w rów melioracyjny. Północny odcinek przekopu, łączący się z ciekiem uchodzącym do Jeziora Durowskiego, jest częściowo zachowany i ma postać płytkiego zagłębienia o szerokości ok. 3 m.
Analiza kulturowo-historyczna:	W latach 1527-1536 opatem wągrowieckim był Jakub zwany Polit. Doprowadził on do budowy nowych młynów, których uruchomienie wymagało przeprowadzenia zaawansowanych prac inżynieryjnych (młyn Ostrowo i młyn słodowy w Wągrowcu). W cysterskiej Kronice Wągrowieckiej wspomniano, że opat Jakub „zbudował też wielkim kosztem fosę, namówiony przez pewnych młynarzy, chcąc dla młynów doprowadzić wodę z jeziora Rgielska aż do Durowa". Przekop łączący dwa jeziora nigdy nie został ukończony. Po śmierci opata Jakuba prace wstrzymano ze względu na koszty i przypuszczenie, że poziom wody w Jeziorze Durowskim jest wyższy niż w Rgielskim. W XIX wieku przekop wykorzystywano jako rów melioracyjny.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Przykład zaawansowanych inżynieryjnie prac związanych z prowadzoną przez cystersów gospodarką wodną i młynarstwem.
Opcje ochrony i opieki:	*nie określono*

Literatura: HOCKENBECK Heinrich, Beiträge zur Geschichte des Klosters und der Stadt Wongrowitz, Leipzig 1879-1883, t. 1 – 3.
GRAJKOWSKA Leokadia, Przyczynek do katalogu opatów łekieńsko-wągrowieckich, Wągrowiec 1984 (maszynopis).
MOEGLICH Marcin, Młyny wągrowieckie w „czasach cysterskich" – zarys problemu, Wangrovieciana, t. 1, 2014, s. 11-26.

Źródła archiwalne:	Kronika Wągrowiecka z XVI w.(odpis), zbiory Muzeum Regionalnego w Wągrowcu. Urmesstichblatt, Bande 1646 [1830 r.]. Karte von dem Dorfe Durowo, Kreis Wongrowiec (1828 r.), Archiwum Państwowe w Poznaniu, sygn. 53/338/0/-/L.Wągr. 17. Messtischblatt
Przekaz ustny:	*nie określono*
Źródła online:	*nie określono*

© fot. Marcin Krzepkowski, opr. Marcin Moeglich

Relikty przekopu łączącego jeziora rgielskie i durowskie, zbudowanego w czasach opata Jakuba (XVI wiek). Zdjęcie lotnicze.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

© opr. Marcin Moeglich

Przekop z czasów opata Jakuba (XVI wiek), wykorzystywany w późniejszym okresie jako rów melioracyjny (wg Urmesstichblatt, Bande 1646, 1830 rok).

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

© Tomasz Podzerek

Fragment przekopu łączącego jeziora rgielskie i durowskie, zbudowanego w czasach opata Jakuba (XVI wiek).

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

© Tomasz Podzerek

Fragment przekopu łączącego jeziora rgielskie i durowskie, zbudowanego w czasach opata Jakuba (XVI wiek).

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Przekop opata Jakuba". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/906 (Abgerufen: 26.11.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Układ wsi i niwowy układ pól w Rgielsku

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 23.08.2020 — ID: 941

Gmina/miasto:	Rgielsko
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	existující
Obszar funkcjonalny:	Rolnictwo
Rodzaj elementu:	planowy układ pól (np. wachlarzowy)
Okres czasu decydujący (przybliżony):	Średniowiecze
Okres czasu decydujący (dokładny):	*nie określono*
Status ochrony:	*nie określono*
użytkowanie:	współcześniewystępujący / kopalny

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Wieś Rgielsko, położona jest na południowym brzegu Jeziora Rgielskiego, nad rzeką Nielbą. W planie wsi zachował się podział na część folwarczną oraz włościańską. Pola należące do tej drugiej zachowały podział na niwy.
Analiza kulturowo-historyczna:	Rgielsko należało do najwcześniejszego uposażenia klasztoru w Łeknie (1153 rok). W 1282 roku przeprowadzono lokację wsi, przenosząc ją na prawo magdeburskie (KDW VI, nr 28). Z akcją lokacyjną związane było wytyczenie nowych granic upraw, z podziałem na niwy. Układ niwowy w zachodniej i południowej części wsi jest zobrazowany na mapie z 1834 roku. W ogólnym zarysie podział ten utrzymał się do dnia dzisiejszego. Ciekawostką jest, że na wspomnianej mapie z 1834 roku można dostrzec również łąki i pastwiska, których lokalizacja odpowiada opisowi z 1392 roku. Wzmiankowano wówczas o łące, którą wykarczował i przygotował zakonnik Doringus. Łąka ta była położona przy krańcu jeziora, na prawo od drogi do Rgielska (KDW III, nr 1924), co odpowiada lokalizacji łąk gminnych oznaczonych na mapie z 1834 roku. W tym samym dokumencie wspomniano także o łąkach położonych nad rzeką, również oznaczonych na wzmiankowanej mapie. We wsi zachował się dawny układ dróg oraz lokalizacja części zagród należących do prywatnych gospodarstw rolnych.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Zachowany układ niwowy pól, stanowi ślad po średniowiecznych metodach upraw.
Opcje ochrony i opieki:	*nie określono*

Literatura:	ŚLIWIŃSKI Józef, Latyfundium opactwa cystersów w Łeknie: zarys dziejów od połowy XII do końca XIV wieku, Olsztyn 1995, s. 90. GRAJKOWSKA Leokadia, Przyczynek do katalogu opatów łekieńsko-wągrowieckich, Wągrowiec 1984 (maszynopis), s. 70-71.

Źródła archiwalne:	Kodeks Dyplomatyczny Wielkopolski, t. 3, Poznań 1879, nr 1924. Kodeks Dyplomatyczny Wielkopolski, t. 6, Poznań 1982. Dokument fundacyjny Zbyluta dla klasztoru w Łeknie z 1153 roku, red. A. M. Wyrwa, tłum. A. Strzelecka, Gniezno 2016. BOREK A., SUPRONIUK J., ZACHARA-ZWIĄZEK U., Rejestry poborowe województwa kaliskiego w XVI wieku, Atlas Źródeł i Materiałów do Dziejów Dawnej Polski, 2015, nr 2, red. M. Słoń, Instytut Historii PAN im. Tadeusza Manteuffla http://atlasfontium.pl Mapy: Karte von den den baeuerlichen Wirthen in Rgielsko, Kreis Wągrowiec zufolge der Regulierung ueberwiesenen n. zugetheiften Laendereien (1834 r.), Archiwum Państwowe w Poznaniu, sygn. 53/338/0/-/L.Wągr. 114; Plan poglądowy majętności Rgielsko powiat Wągrowiec (1937 r.), Archiwum Państwowe w Poznaniu, sygn. 53/1000/0/-/Wągrowiec dz.C 17a. Mapa. Obręb Rgielsko, 1:4000, 1955 r., Powiatowy Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Wągrowcu.
Przekaz ustny:	*nie określono*
Źródła online:	*nie określono*

©

Układ wsi i niwowy układ pól w Rgielsku wg mapy z 1834 r. (Karte von den den baeuerlichen Wirthen in Rgielsko, Kreis Wągrowiec zufolge der Regulierung ueberwiesenen n. zugetheiften Laendereien (1834 r.), Archiwum Państwowe w Poznaniu, sygn. 53/338/0/-/L.Wągr. 114),

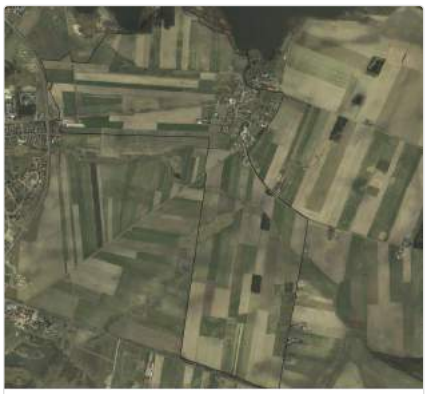
Prawa do tekstów i zdjęć tej oferty cyfrowej należą do odpowiednich autorów i projektu Cisterscapes - European Heritage Label. Pobieranie, zrzuty ekranu i jakiekolwiek inne wykorzystanie treści jest zabronione bez uprzedniej pisemnej zgody właściciela praw. Dane kontaktowe można znaleźć tutaj: http://cisterscapes.eu/Klosterlandschaften. Korzystając z tej bazy danych / strony głównej „Cisterscapes", wyrażasz zgodę na te warunki użytkowania.

© Marcin Krzepkowski

Rgielsko. Zdjęcie lotnicze.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

©

Układ wsi i niwowy układ pól w Rgielsku na podkładzie ortofotomapy (www.geoportal.gov.pl).

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Układ wsi i niwowy układ pól w Rgielsku". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/941 (Abgerufen: 26.11.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Łąki w Rgielsku

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 29.10.2020 — ID: 1886

Gmina/miasto:	Wągrowiec, Rgielsko
Cistercian Landscape:	Łekno/Wągrowiec
Condition:	stracony
Obszar funkcjonalny:	Rolnictwo
Rodzaj elementu:	łąka, łęg
Okres czasu decydujący (przybliżony):	Średniowiecze
Okres czasu decydujący (dokładny):	Późne średniowiecze
Status ochrony:	*nie określono*
użytkowanie:	współcześniewystępujący / kopalny

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Grunty rolne, łąki i nieużytki w pobliżu drogi polnej do Rgielska, obejmujące obszar ok. 19 ha. W północno-wschodniej części obszar graniczy z rozległymi trzcinowiskami Jeziora Rgielskiego oraz nieużytkami (krzewy, drzewa).
Analiza kulturowo-historyczna:	Rgielsko należało do najwcześniejszego uposażenia klasztoru w Łeknie (1153 rok). W 1282 roku przeprowadzono lokację wsi, przenosząc ją na prawo magdeburskie (KDW VI, nr 28). Z akcją lokacyjną związane było wytyczenie nowych granic upraw, z podziałem na niwy. Układ niwowy w zachodniej i południowej części wsi jest zobrazowany na mapie z 1834 roku. W ogólnym zarysie podział ten utrzymał się do dnia dzisiejszego. Na wspomnianej mapie z 1834 roku można dostrzec również łąki i pastwiska, których lokalizacja odpowiada opisowi z 1392 roku. Wzmiankowano wówczas o łące, którą wykarczował i przygotował zakonnik Doringus. Łąka ta była położona przy krańcu jeziora, na prawo od drogi do Rgielska (KDW III, nr 1924), co odpowiada lokalizacji łąk gminnych oznaczonych na mapie z 1834 roku.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Relikt łąk założonych przez cystersa Doringusa z klasztoru w Łeknie w 1392 r.
Opcje ochrony i opieki:	Objęcie obszaru ochroną krajobrazu.

Literatura:

HOCKENBECK Heinrich, Beiträge zur Geschichte des Klosters und der Stadt Wongrowitz, Leipzig 1879-1883, t. 1 – 3.
GRAJKOWSKA Leokadia, Przyczynek do katalogu opatów łekieńsko-wągrowieckich, Wągrowiec 1984 (maszynopis).

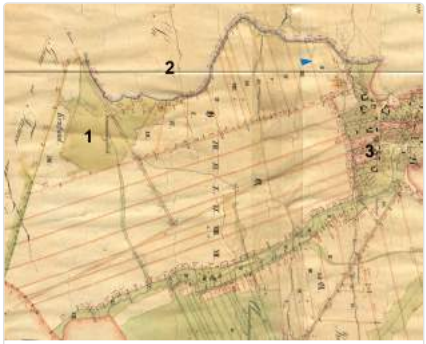
Źródła archiwalne:	Kodeks Dyplomatyczny Wielkopolski, t. 3, Poznań 1879, nr 1924. Kodeks Dyplomatyczny Wielkopolski, t. 6, Poznań 1982. Mapy: Karte von den den baeuerlichen Wirthen in Rgielsko, Kreis Wągrowiec zufolge der Regulierung ueberwiesenen n. zugetheiften Laendereien (1834 r.), Archiwum Państwowe w Poznaniu, sygn. 53/338/0/-/L.Wągr. 114.
Przekaz ustny:	*nie określono*
Źródła online:	*nie określono*

© Tomasz Podzerek

Uprawy w miejscu dawnych łąk zmeliorowanych przez zakonnika Doringusa w XIV w.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

© Wagrowiec1

Łąki zmeliorowane przez zakonnika klasztoru z Łekna w XIV w. 1 - obszar łąk na podstawie mapy z XIX w.; 2 - Jezioro Rgielskie; 3 - wieś Rgielsko.

Prawa do tekstów i zdjęć tej oferty cyfrowej należą do odpowiednich autorów i projektu Cisterscapes - European Heritage Label. Pobieranie, zrzuty ekranu i jakiekolwiek inne wykorzystanie treści jest zabronione bez uprzedniej pisemnej zgody właściciela praw. Dane kontaktowe można znaleźć tutaj: http://cisterscapes.eu/Klosterlandschaften. Korzystając z tej bazy danych / strony głównej „Cisterscapes", wyrażasz zgodę na te warunki użytkowania.

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Łąki w Rgielsku". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/1886 (Abgerufen: 26.11.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Droga ze wsi klasztornych do osady młyńskiej w Straszewie

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 15.11.2020 — ID: 1959

Gmina/miasto:	Wągrowiec
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	existující
Obszar funkcjonalny:	Transport
Rodzaj elementu:	stara droga wiejska, lokalna droga
Okres czasu decydujący (przybliżony):	nieokreślony
Okres czasu decydujący (dokładny):	*nie określono*
Status ochrony:	*nie określono*
użytkowanie:	współcześniewystępujący / kopalny

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Częściowo utwardzona droga o długości ok. 850 m. Od strony północnej: most na rzece Wełnie. Od strony południowej: skrzyżowanie z drogami, prowadzącymi do pobliskich wsi.
Analiza kulturowo-historyczna:	Wieś Straszewo należała do pierwotnego uposażenia klasztoru cystersów w Łeknie. Jej znaczenie podnosił fakt istnienia w tym miejscu przeprawy przez rzekę Wełnę. Po założeniu miasta w Wągrowcu Straszewo funkcjonowało przede wszystkim jako osada młyńska. Był to jeden z najznaczniejszych młynów w dobrach klasztoru. Ze wsiami klasztornymi, z których dostarczano zboże do przemiału, połączony był siecią dróg lokalnych.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Jedna z dróg lokalnych, tworzących sieć połączeń pomiędzy jednym ze znaczniejszych młynów a wsiami klasztornymi.
Opcje ochrony i opieki:	*nie określono*
Literatura:	*nie określono*
Źródła archiwalne:	Mapy: Gilly David, Karte von Südpreussen, kart N 14431, blatt XI [1793 r.]. Urmesstichblatt, Bande 1646, 1716 [1830 r.]. Plan von der Stadt Wągrowiec, Archiwum Państwowe w Poznaniu, sygn. 53_338_0-L.Wągr. 189 [1830 r.].
Przekaz ustny:	*nie określono*
Źródła online:	*nie określono*

© T. Podzerek

Północny odcinek drogi łączącej dawną lokalizację młyna straszewskiego ze wsiami klasztornymi.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

© T. Podzerek

Południowy odcinek drogi łączącej dawną lokalizację młyna straszewskiego ze wsiami klasztornymi.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Droga ze wsi klasztornych do osady młyńskiej w Straszewie". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/1959 (Abgerufen: 6.12.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Glinianka – wyrobisko po kopalni gliny

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 23.08.2020 — ID: 942

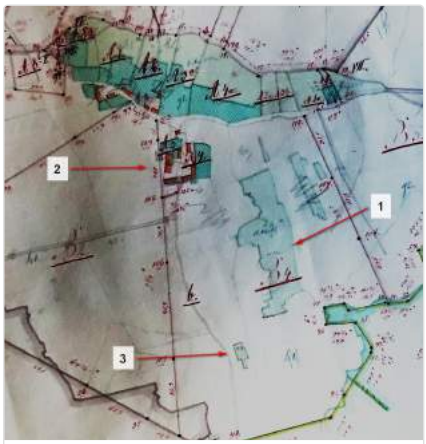
Gmina/miasto:	Jankowo
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	stracony
Obszar funkcjonalny:	rzemiosło
Rodzaj elementu:	cegielnia
Okres czasu decydujący (przybliżony):	Nowożytność
Okres czasu decydujący (dokładny):	*nie określono*
Status ochrony:	*nie określono*
użytkowanie:	kopalny

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Wyrobisko, obecnie nieużytek, o powierzchni ok. 1,5 ha, głębokości ok. 1-2 m, położone wśród pól uprawnych, nieopodal zabudowań wsi Jankowo.
Analiza kulturowo-historyczna:	Folwark Jankowo został zakupiony przez cystersów wraz z posiadłością Łęgowo w 1319 roku. Z XVI wieku pochodzą wzmianki o znajdujących się w pobliżu miejscach określanych jako „glinki", które to nazwy wskazują na prowadzone tutaj wydobycie surowca wykorzystywanego do produkcji cegieł i ceramiki. Według informacji zawartej w Kronice Wągrowieckiej piece służące do wypału cegieł znajdowały się w XVI wieku na wielkim dziedzińcu przy klasztorze. Opat Wojciech Zajączkowski (1584-1593), z obawy przed pożarem, przeniósł je na pola poza miastem, w kierunku Łazisk (Kronika Wągrowiecka). Kolejne piecowisko istniało w XVIII wieku przy folwarku w Jankowie (Lustracja 1778, s. 119). Z cegielnią związana była kopalnia gliny, po której wyrobisko jest czytelne na mapach z XIX wieku i do dziś jest widoczne w terenie.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Prace budowlane prowadzone w klasztorze i mieście wymagały produkcji dużych ilości cegieł. Glinianka w Jankowie i wzmianki o istniejącym tutaj piecu wskazują na lokalizację jednej z większych klasztornych cegielni.
Opcje ochrony i opieki:	*nie określono*
Literatura:	*nie określono*

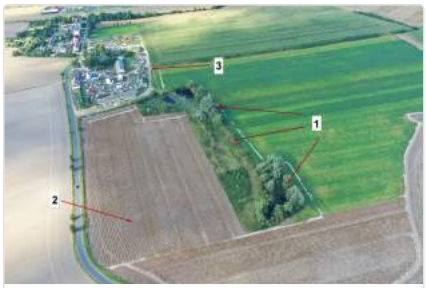
Źródła archiwalne:	Lustracja 1778 - Lustracja dóbr klasztoru wągrowieckiego tak stołu klasztornego, jak części od opactwa oddzielonej, na gruncie każdej wsi urzędownie uczyniona Roku Pańskiego 1778, Archiwum Państwowe w Poznaniu, Cystersi Wągrowiec, sygn. 29, k. 116-119, 191. Kronika Wągrowiecka z XVI/XVII wieku (odpis), zbiory Muzeum Regionalnego w Wągrowcu. Mapy: Karte vom bauer Dorfe Jankowo Kreis Wągrowiec1(842 r.), Archiwum Państwowe w Poznaniu, sygn. 53/338/0/-/L.Wągr. 33. Urmesstichblatt, Bande 1716 (1830 r.). Messtischblatt (1940 r.).
Przekaz ustny:	*nie określono*
Źródła online:	*nie określono*

© opr. Marcin Moeglich

Kopalnia gliny i cegielnia w Jankowie na mapie z 1842 roku. 1 - kopalnia, zachowana w formie wyrobiska; 2 - zabudowania folwarku; 3 - budynek cegielni.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

© fot. Marcin Krzepkowski, opr. Marcin Moeglich

Wyrobisko po kopalni gliny w Jankowie. 1 - wyrobisko, obecnie nieużytek; 2 - miejsce lokalizacji cegielni; 3 - lokalizacja dawnego folwarku.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Glinianka – wyrobisko po kopalni gliny". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/942 (Abgerufen: 26.11.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Jezioro Durowo (Durowskie)

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 29.10.2020 — ID: 1885

© OpenStreetMap contributors.

Gmina/miasto:	Wągrowiec
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	existující
Obszar funkcjonalny:	*nie określono*
Rodzaj elementu:	*nie określono*
Okres czasu decydujący (przybliżony):	nieokreślony
Okres czasu decydujący (dokładny):	*nie określono*
Status ochrony:	Ochrona przyrody
użytkowanie:	współcześniewystępujący

Opis formalny:	Jezioro o powierzchni ok. 144 ha. Poprzez Strugę Gołaniecką połączone od strony północno-wschodniej z Jeziorem Kobyleckim, a od strony południowej z Jeziorem Łęgowskim. Północna część jeziora w otoczeniu lasów, południowa sąsiaduje z parkami i promenadami miejskimi oraz infrastrukturą turystyczno-wypoczynkową.
Analiza kulturowo-historyczna:	*nie określono*
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Jeziora należące do cystersów miały duże znaczenie dla gospodarki klasztornej. Odłów ryb zapewniał zaopatrzenie klasztoru w jeden z podstawowych składników diety zakonnej.
Opcje ochrony i opieki:	Prowadzenie regularnych badań i zabiegów rekultywacyjnych zmierzających do podniesienia jakości wody i zapewnienia odpowiednich warunków środowiskowych dla rozwoju fauny i flory. Utrzymanie dotychczasowego zadrzewienia wokół jeziora i naturalnego charakteru linii brzegowej, szczególnie w części północnej. Jezioro znajduje się na obszarze chronionego krajobrazu "Dolina Wełny i Rynna Gołaniecko-Wągrowiecka".

Literatura:	WYRWA Andrzej M., Procesy fundacyjne wielkopolskich klasztorów cysterskich linii altenberskiej. Łekno, Ląd, Obra, Poznań 1995, s. 78-79.
Źródła archiwalne:	Mapy: Gilly David, Karte von Südpreussen, kart N 14431, blatt V [1793 r.] Urmesstichblatt, Bande 1646 [1830 r.].
Przekaz ustny:	*nie określono*
Źródła online:	*nie określono*

© Marcin Krzepkowski

Jezioro Durowo, widok w kierunku Wągrowca.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Jezioro Durowo (Durowskie)". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/1885 (Abgerufen: 6.12.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Jezioro Kobyleckie

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 11.11.2020 — ID: 1944

Gmina/miasto:	Kobylec
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	existující
Obszar funkcjonalny:	Rolnictwo
Rodzaj elementu:	*nie określono*
Okres czasu decydujący (przybliżony):	nieokreślony
Okres czasu decydujący (dokładny):	*nie określono*
Status ochrony:	Ochrona przyrody
użytkowanie:	współcześniewystępujący

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Jezioro o powierzchni 65,7 ha, położone w polodowcowej rynnie jeziornej rzeczki Struga Gołaniecka. Wzdłuż nabrzeży trzcinowska. Wschodnia linia brzegowa w większości zalesiona. Przy zachodnim brzegu działki rekreacyjne oraz plaża gminna z infastrukturą rekreacyjno-sportową.
Analiza kulturowo-historyczna:	Jezioro Kobyleckie weszło w skład posiadłości klasztornych w XIII lub XIV w. Na zachodnim brzegu znajdowała się wieś Kobylec, którą opat Herman pozyskał dla klasztoru w drodze zamiany w 1360 r.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Jeziora należące do cystersów miały duże znaczenie dla gospodarki klasztornej. Odłów ryb zapewniał zaopatrzenie klasztoru w jeden z podstawowych składników diety zakonnej.
Opcje ochrony i opieki:	Utrzymanie zadrzewienia wokół jeziora oraz naturalnego charakteru linii brzegowej. Jezioro znajduje się w zasięg obszaru chronionego krajobrazu "Dolina Wełny i Rynna Gołaniecko-Wągrowiecka".

Literatura:	WYRWA Andrzej M., Procesy fundacyjne wielkopolskich klasztorów cysterskich linii altenberskiej. Łekno, Ląd, Obra, Poznań 1995, s. 78-79.
Źródła archiwalne:	Kodeks Dyplomatyczny Wielkopolski, t. 3, nr 1430. Mapy: Gilly David, Karte von Südpreussen, kart N 14431, blatt V [1793 r.] Urmesstichblatt, Bande 1646 [1830 r.].
Przekaz ustny:	*nie określono*
Źródła online:	*nie określono*

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

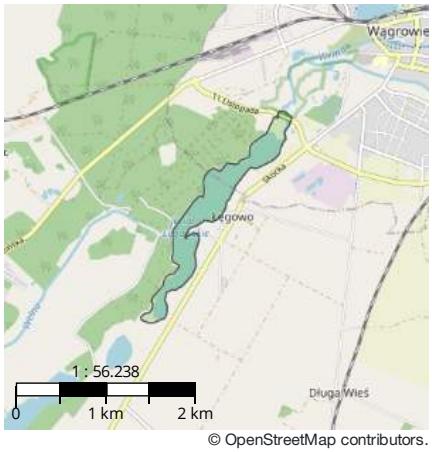
Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Jezioro Kobyleckie". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/1944 (Abgerufen: 6.12.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Jezioro Łęgowskie

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 11.11.2020 — ID: 1945

Gmina/miasto:	Łęgowo
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	existující
Obszar funkcjonalny:	Rolnictwo
Rodzaj elementu:	*nie określono*
Okres czasu decydujący (przybliżony):	nieokreślony
Okres czasu decydujący (dokładny):	*nie określono*
Status ochrony:	*nie określono*
użytkowanie:	współcześniewystępujący

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Jezioro o powierzchni ok. 68,47 ha. Przez akwen przepływa rzeka Wełna, która wpada do niego od strony północnej, gdzie znajdują się rozległe mokradła i trzcinowska. Rzeka wypływa z jeziora we wschodniej części (sztucznie utworzone koryto rzeki). Wzdłuż nabrzeży trzcinowska, zachodnia linia brzegowa pokryta lasami, wschodnia zaś zajęta jest przez pola uprawne i zabudowania wsi Łęgowo. Na południowym krańcu jeziora wąski kanał, stanowiący połączenie z Jeziorem Czekanowskim (Łęgowskie Małe, nazwa historyczna: Głęboczek).
Analiza kulturowo-historyczna:	W 1319 r. Opat Gotszalk kupił od Sędziwoja Wojciechowicza z rodu Zarembów rozległą posiadłość Łęgowo, w skład której wchodziły m.in. dwa jeziora. Kilkadziesiąt lat później w pobliżu założono miasto i rozpoczęto budowę nowej siedziby klasztoru (Wągrowiec). Od tego czasu jezioro odgrywało ważną rolę w gospodarce klasztoru, m.in. w XVI w. Cystersi skierowali do niego główny nurt rzeki Wełny i wykonali kanał, którym rzeka jest z akwenu wyprowadzona. Prace te związane były z budową młyna Ostrowo położonego na zachód od jeziora.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Jeziora należące do cystersów miały duże znaczenie dla gospodarki klasztornej. Odłów ryb zapewniał zaopatrzenie klasztoru w jeden z podstawowych składników diety zakonnej. Ponadto otoczenie jeziora i jego charakter (jezioro przepływowe) są w znacznej mierze ukształtowane w wyniku działalności klasztoru.
Opcje ochrony i opieki:	Prowadzenie regularnych badań i zabiegów rekultywacyjnych zmierzających do podniesienia jakości wody i zapewnienia odpowiednich warunków środowiskowych dla rozwoju fauny i flory. Utrzymanie dotychczasowego zadrzewienia wokół jeziora i naturalnego charakteru linii brzegowej.

Literatura:

WYRWA Andrzej M., Procesy fundacyjne wielkopolskich klasztorów cysterskich linii altenberskiej. Łekno, Ląd, Obra, Poznań 1995, s. 78-79.
ŚLIWIŃSKI Józef, Opactwo cystersów w Łeknie. Zarys dziejów o podstawach majątkowych od połowy XII do końca XIV wieku, Olsztyn 2013, s. 81.

Źródła archiwalne:	Kodeks Dyplomatyczny Wielkopolski, t. 2, nr 1007, 1008, 1010. Mapy: Gilly David, Karte von Südpreussen, kart N 14431, blatt XI [1793 r.] Urmesstichblatt, Bande 1646, 1715 [1830 r.].
Przekaz ustny:	*nie określono*
Źródła online:	*nie określono*

© Marcin Krzepkowski

Jezioro Łęgowskie. Widok od strony południowej. Zdjęcie lotnicze.

Prawa do tekstów i zdjęć tej oferty cyfrowej należą do odpowiednich autorów i projektu Cisterscapes - European Heritage Label. Pobieranie, zrzuty ekranu i jakiekolwiek inne wykorzystanie treści jest zabronione bez uprzedniej pisemnej zgody właściciela praw. Dane kontaktowe można znaleźć tutaj: http://cisterscapes.eu/Klosterlandschaften. Korzystając z tej bazy danych / strony głównej „Cisterscapes", wyrażasz zgodę na te warunki użytkowania.

© Wagrowiec1

Jezioro Łęgowskie na mapie z 1793 r. (Gilly David, Karte von Südpreussen, kart N 14431, blatt XI.

Prawa do tekstów i zdjęć tej oferty cyfrowej należą do odpowiednich autorów i projektu Cisterscapes - European Heritage Label. Pobieranie, zrzuty ekranu i jakiekolwiek inne wykorzystanie treści jest zabronione bez uprzedniej pisemnej zgody właściciela praw. Dane kontaktowe można znaleźć tutaj: http://cisterscapes.eu/Klosterlandschaften. Korzystając z tej bazy danych / strony głównej „Cisterscapes", wyrażasz zgodę na te warunki użytkowania.

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Jezioro Łęgowskie". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/1945 (Abgerufen: 6.12.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Jezioro Czekanowskie (Łęgowskie Małe)

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 11.11.2020 — ID: 1946

Gmina/miasto:	Czekanowo
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	existující
Obszar funkcjonalny:	Rolnictwo
Rodzaj elementu:	*nie określono*
Okres czasu decydujący (przybliżony):	nieokreślony
Okres czasu decydujący (dokładny):	*nie określono*
Status ochrony:	*nie określono*
użytkowanie:	współcześniewystępujący

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Jezioro o powierzchni ok. 7,5 ha., połączone wąskim kanałem z Jeziorem Łęgowskim. Wzdłuż nabrzeży trzcinowska, linia brzegowa zadrzewiona.
Analiza kulturowo-historyczna:	Jezioro Czekanowskie jest utożsamiane w literaturze historycznej z Jeziorem Głęboczek, które cystersom nadał w 1329 r. Wierzbięta z Prusiec. W XV w. rozpoczął się ostry spór dotyczący prawa własności do akwenu. Konflikt pomiędzy opatami klasztoru łekneńsko-wągrowieckiego a dziedzicami sąsiednich Prusiec ciągnął się przez długi czas.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Jeziora należące do cystersów miały duże znaczenie dla gospodarki klasztornej. Odłów ryb zapewniał zaopatrzenie klasztoru w jeden z podstawowych składników diety zakonnej.
Opcje ochrony i opieki:	*nie określono*

Literatura:	ŚLIWIŃSKI Józef, Opactwo cystersów w Łeknie. Zarys dziejów o podstawach majątkowych od połowy XII do końca XIV wieku, Olsztyn 2013, s. 81. WYRWA Andrzej M., Procesy fundacyjne wielkopolskich klasztorów cysterskich linii altenberskiej. Łekno, Ląd, Obra, Poznań 1995, s. 78-79.
Źródła archiwalne:	Kodeks Dyplomatyczny Wielkopolski, t. 7, nr 431. Kodeks Dyplomatyczny Wielkopolski, t. 2, nr 1105. Mapy: Gilly David, Karte von Südpreussen, kart N 14431, blatt XI [1793 r.] Urmesstichblatt, Bande 1646, 1715 [1830 r.].
Przekaz ustny:	*nie określono*

Źródła online: *nie określono*

© Marcin Krzepkowski

Jezioro Czekanowskie. Widok od strony południowej. Zdjęcie lotnicze.

Prawa do tekstów i zdjęć tej oferty cyfrowej należą do odpowiednich autorów i projektu Cisterscapes - European Heritage Label. Pobieranie, zrzuty ekranu i jakiekolwiek inne wykorzystanie treści jest zabronione bez uprzedniej pisemnej zgody właściciela praw. Dane kontaktowe można znaleźć tutaj: http://cisterscapes.eu/Klosterlandschaften. Korzystając z tej bazy danych / strony głównej „Cisterscapes", wyrażasz zgodę na te warunki użytkowania.

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Jezioro Czekanowskie (Łęgowskie Małe)". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/1946 (Abgerufen: 6.12.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Jeziora Bukowieckie

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 12.11.2020 — ID: 1947

Gmina/miasto:	Bukowiec
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	existující
Obszar funkcjonalny:	Rolnictwo
Rodzaj elementu:	*nie określono*
Okres czasu decydujący (przybliżony):	nieokreślony
Okres czasu decydujący (dokładny):	*nie określono*
Status ochrony:	Ochrona przyrody
użytkowanie:	współcześniewystępujący

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Dwa jeziora o łącznej powierzchni 52 ha. Akweny położone są w polodowcowej rynnie jeziornej rzeczki Struga Gołaniecka. Wzdłuż nabrzeży rozległe trzcinowska, linia brzegowa zalesiona.
Analiza kulturowo-historyczna:	Jeziora Bukowieckie, stanowiące dawniej jeden akwen, przeszły na własność klasztoru zapewne w 1293 r., kiedy opat Jan pozyskał dla klasztoru, w drodze zamiany za Białośliwie, wsie Buków i Bukowie (dzisiejszy Bukowiec). Prócz Bukowca i dwóch jezior w skład nabytych dóbr wchodziły młyny (ich lokalizacja nie jest znana).
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Jeziora należące do cystersów miały duże znaczenie dla gospodarki klasztornej. Odłów ryb zapewniał zaopatrzenie klasztoru w jeden z podstawowych składników diety zakonnej.
Opcje ochrony i opieki:	Utrzymanie dotychczasowego zadrzewienia wokół jeziora i naturalnego charakteru linii brzegowej. Jeziora znajdują się na obszarze chronionego krajobrazu "Dolina Wełny i Rynna Gołaniecko-Wągrowiecka".

Literatura:	WYRWA Andrzej M., Procesy fundacyjne wielkopolskich klasztorów cysterskich linii altenberskiej. Łekno, Ląd, Obra, Poznań 1995, s. 79.
Źródła archiwalne:	Kodeks Dyplomatyczny Wielkopolski, t. 1, nr 167. Kodeks Dyplomatyczny Wielkopolski, t. 2, nr 759. Mapy: Gilly David, Karte von Südpreussen, kart N 14431, blatt V [1793 r.] Urmesstichblatt, Bande 1646 [1830 r.].
Przekaz ustny:	*nie określono*
Źródła online:	*nie określono*

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Jeziora Bukowieckie". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/1947 (Abgerufen: 6.12.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Jezioro Kaliszańskie

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 12.11.2020 — ID: 1948

Gmina/miasto:	Kaliszany
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	existující
Obszar funkcjonalny:	Rolnictwo
Rodzaj elementu:	*nie określono*
Okres czasu decydujący (przybliżony):	nieokreślony
Okres czasu decydujący (dokładny):	*nie określono*
Status ochrony:	Ochrona przyrody
użytkowanie:	współcześniewystępujący

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Jezioro o powierzchni ok. 300 ha (jedno z największych jezior Wielkopolski). Wzdłuż nabrzeży trzcinowiska i zarośla, natomiast w szerszym otoczeniu jeziora znajdują się głównie pola uprawne. Na północnym brzegu: zabudowania wsi Kaliszany, na południowo-zachodnim: Kamienica (plaża gminna z infrastrukturą rekreacyjno-turystyczną).
Analiza kulturowo-historyczna:	Jezioro weszło w skład posiadłości klasztornych wraz z wsią Kamienica w 1375 r. Opat Herman pozyskał tę posiadłość w drodze zamiany za położone w bardziej odległej okolicy Pińsko. Na północnym brzegu jeziora znajduje się wieś Kaliszany, w której okresowo funkcjonowała rezydencja XVIII-wiecznych opatów klasztoru w Wągrowcu.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Jeziora należące do cystersów miały duże znaczenie dla gospodarki klasztornej. Odłów ryb zapewniał zaopatrzenie klasztoru w jeden z podstawowych składników diety zakonnej.
Opcje ochrony i opieki:	Jezioro znajduje się w obszarze ochrony przyrodniczej "Natura 2000". Ostoja ma bardzo duże znaczenie w skali ponadregionalnej dla zachowania siedlisk łąk ramieniowych, jest również ważną ostoją dla ptaków wodno-błotnych lęgowych, jak i migrujących. Do działań służących ochronie przyrodniczej należy włączyć działania służące ochronie krajobrazu kulturowego. Głównym zagrożeniem dla stanu jeziora jest niewłaściwa gospodarka wodno-ściekowa, intensywne wykorzystywanie (rybacko i wędkarsko) akwenu oraz nieodpowiednia działalność rekreacyjno-turystyczna - w tym zabudowywanie brzegów. Wszystko to prowadzi przede wszystkim do wzrostu trofii wód i obniżenia ich stanu sanitarnego.

Literatura:	WYRWA Andrzej M., Procesy fundacyjne wielkopolskich klasztorów cysterskich linii altenberskiej. Łekno, Ląd, Obra, Poznań 1995, s. 78-79.
Źródła archiwalne:	Kodeks Dyplomatyczny Wielkopolski, t. 3, nr 1653. Mapy: Gilly David, Karte von Südpreussen, kart N 14431, blatt V [1793 r.] Urmesstichblatt, Bande 1645 [1830 r.]. Karte von Kamnitz, Kreis Wągrowiec, Archiwum Państwowe w Poznaniu, sygn. 53/338/0/-/L.Wągr. 39 [1838 r.].

Przekaz ustny: *nie określono*

Źródła online: http://www.ine.eko.org.pl/index_areas.php?rek=1141

© Marcin Krzepkowski

Jezioro Kaliszańskie. Widok od strony południowo-wschodniej. Zdjęcie lotnicze.

Prawa do tekstów i zdjęć tej oferty cyfrowej należą do odpowiednich autorów i projektu Cisterscapes - European Heritage Label. Pobieranie, zrzuty ekranu i jakiekolwiek inne wykorzystanie treści jest zabronione bez uprzedniej pisemnej zgody właściciela praw. Dane kontaktowe można znaleźć tutaj: http://cisterscapes.eu/Klosterlandschaften. Korzystając z tej bazy danych / strony głównej „Cisterscapes", wyrażasz zgodę na te warunki użytkowania.

© Wagrowiec1

Jezioro Kaliszańskie oraz sąsiednie miejscowości - dawna własność klasztoru cystersów w Wągrowcu. Mapa z ok. 1830 r. (Urmesstichblatt, Bande 1645).

Prawa do tekstów i zdjęć tej oferty cyfrowej należą do odpowiednich autorów i projektu Cisterscapes - European Heritage Label. Pobieranie, zrzuty ekranu i jakiekolwiek inne wykorzystanie treści jest zabronione bez uprzedniej pisemnej zgody właściciela praw. Dane kontaktowe można znaleźć tutaj: http://cisterscapes.eu/Klosterlandschaften. Korzystając z tej bazy danych / strony głównej „Cisterscapes", wyrażasz zgodę na te warunki użytkowania.

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Jezioro Kaliszańskie". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/1948 (Abgerufen: 6.12.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Folwark w Koninku

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 6.11.2020 — ID: 1937

Gmina/miasto:	Koninek
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/ Łekno
Condition:	stracony
Obszar funkcjonalny:	Rolnictwo
Rodzaj elementu:	budynek gospodarczy (grangium)
Okres czasu decydujący (przybliżony):	nieokreślony
Okres czasu decydujący (dokładny):	*nie określono*
Status ochrony:	*nie określono*
użytkowanie:	współcześniewystępujący / kopalny

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Pałac oraz zabudowania gospodarcze z XIX-XX w., skupione wokół dziedzińca.
Analiza kulturowo-historyczna:	Koninek przeszedł na własność klasztoru przed 1286 r. i pozostał w jego trwałej własności do końca XVIII w. W miejscowości znajdował się folwark klasztorny. Jego zabudowania znajdowały się w pobliżu jeziora, które razem z posiadłością ziemską było oddawane przez cystersów w wieloletnią dzierżawę. W II poł. XVIII w. dzierżawcą był Bogusław Arent. Z zachowanego opisu zabudowań z 1778 r. oraz planu z 1805 r. wynika, że część zabudowań gospodarczych zachowała swoją lokalizację, ale istniejące obecnie pochodzą z późniejszych stuleci. Główny budynek mieszkalny, dwór z XIX w., zbudowano na skraju dawnych ogrodów i sadów, które zachowane są w szczątkowej formie. Na północ od folwarku znajdowały się 4 zagrody (w tym owczarzy), a w ich sąsiedztwie niewielki staw.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Pomimo zastąpienia dawnych budynków zabudową z XIX-XXI w., zachowany został układ przestrzenny wsi i folwarku, stanowiącego feudalną własność klasztoru.
Opcje ochrony i opieki:	*nie określono*

Literatura:

WYRWA Andrzej M., Procesy fundacyjne wielkopolskich klasztorów cysterskich linii altenberskiej. Łekno, Ląd, Obra, Poznań 1995.
ŚLIWIŃSKI Józef, Latyfundium opactwa cystersów w Łeknie: zarys dziejów od połowy XII do końca XIV wieku, Olsztyn 1995.
PRZYBYSZ Tadeusz, Stosunki społeczno-gospodarcze w dobrach klasztoru cystersów w Łeknie-Wągrowcu w okresie gospodarki folwarczno-pańczyźnianej (XVI-XVIII w.), Studia i Materiały do Dziejów Pałuk, t. 3, Poznań 2000.

Źródła archiwalne:	Lustracja 1778 - Lustracja dóbr klasztoru wągrowieckiego tak stołu klasztornego, jak części od opactwa oddzielonej, na gruncie każdej wsi urzędownie uczyniona Roku Pańskiego 1778, Archiwum Państwowe w Poznaniu, Cystersi Wągrowiec, sygn. 29. Mapy: Plan von dem Königliche Vorwerke n. Dorfe Koninek im Amte Wongrowiec, Archiwum Państwowe w Poznaniu, sygn. 53_338_0-L.Wągr. 163. Gilly David, Karte von Südpreussen, kart N 14431, blatt V [1793 r.] Urmesstichblatt, Bande 1646 [1830 r.].
Przekaz ustny:	*nie określono*
Źródła online:	*nie określono*

© Wagrowiec1

Zabudowania folwarku i wsi Koninek oraz jezioro na mapie z 1805 r. (Plan von dem Königliche Vorwerke n. Dorfe Koninek im Amte Wongrowiec, Archiwum Państwowe w Poznaniu, sygn. 53_338_0-L.Wągr. 163).

Prawa do tekstów i zdjęć tej oferty cyfrowej należą do odpowiednich autorów i projektu Cisterscapes - European Heritage Label. Pobieranie, zrzuty ekranu i jakiekolwiek inne wykorzystanie treści jest zabronione bez uprzedniej pisemnej zgody właściciela praw. Dane kontaktowe można znaleźć tutaj: http://cisterscapes.eu/Klosterlandschaften. Korzystając z tej bazy danych / strony głównej „Cisterscapes", wyrażasz zgodę na te warunki użytkowania.

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

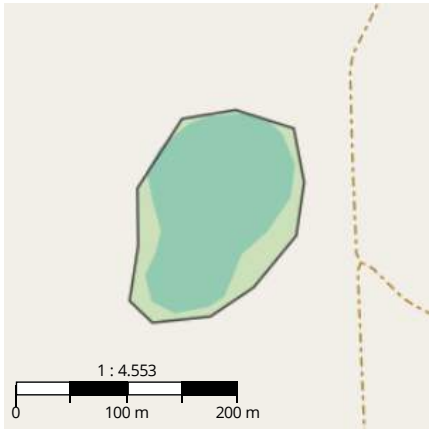
The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Folwark w Koninku". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/1937 (Abgerufen: 6.12.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Jezioro w Koninku

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 6.11.2020 — ID: 1936

© OpenStreetMap contributors.

Gmina/miasto:	Koninek
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/ Łekno
Condition:	existující
Obszar funkcjonalny:	Rolnictwo
Rodzaj elementu:	staw, nieużytkowany
Okres czasu decydujący (przybliżony):	nieokreślony
Okres czasu decydujący (dokładny):	*nie określono*
Status ochrony:	*nie określono*
użytkowanie:	współcześniewystępujący / kopalny

Opis formalny:	Akwen o powierzchni ok. 1,5 ha, otoczony rozległymi trzcinowiskami oraz połączony z dwoma mniejszymi, pokrytymi roślinnością stawami.
Analiza kulturowo-historyczna:	Koninek przeszedł na własność klasztoru przed 1286 r. i pozostał w trwałej własności klasztoru do końca XVIII w. W miejscowości znajdował się folwark klasztorny. Jego zabudowania znajdują się w pobliżu jeziora, które razem z posiadłością ziemską było oddawane przez cystersów w wieloletnią dzierżawę, z zastrzeżeniem określonych usług rybołówczych i dostarczania części połowu do klasztoru.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Przykład prowadzonej przez klasztor gospodarki związanej z połowem ryb.
Opcje ochrony i opieki:	*nie określono*

Literatura:

WYRWA Andrzej M., Procesy fundacyjne wielkopolskich klasztorów cysterskich linii altenberskiej. Łekno, Ląd, Obra, Poznań 1995.
ŚLIWIŃSKI Józef, Latyfundium opactwa cystersów w Łeknie: zarys dziejów od połowy XII do końca XIV wieku, Olsztyn 1995.
PRZYBYSZ Tadeusz, Stosunki społeczno-gospodarcze w dobrach klasztoru cystersów w Łeknie-Wągrowcu w okresie gospodarki folwarczno-pańczyźnianej (XVI-XVIII w.), Studia i Materiały do Dziejów Pałuk, t. 3, Poznań 2000.

Źródła archiwalne:	Lustracja 1778 - Lustracja dóbr klasztoru wągrowieckiego tak stołu klasztornego, jak części od opactwa oddzielonej, na gruncie każdej wsi urzędownie uczyniona Roku Pańskiego 1778, Archiwum Państwowe w Poznaniu, Cystersi Wągrowiec, sygn. 29. Mapy: Plan von dem Königliche Vorwerke n. Dorfe Koninek im Amte Wongrowiec, Archiwum Państwowe w Poznaniu, sygn. 53_338_0-L.Wągr. 163. Gilly David, Karte von Südpreussen, kart N 14431, blatt V [1793 r.] Urmesstichblatt, Bande 1646 [1830 r.].
Przekaz ustny:	*nie określono*
Źródła online:	*nie określono*

© Wagrowiec1

Zabudowania folwarku i wsi Koninek oraz jezioro na mapie z 1805 r. (Plan von dem Königliche Vorwerke n. Dorfe Koninek im Amte Wongrowiec, Archiwum Państwowe w Poznaniu, sygn. 53_338_0-L.Wągr. 163).

Prawa do tekstów i zdjęć tej oferty cyfrowej należą do odpowiednich autorów i projektu Cisterscapes - European Heritage Label. Pobieranie, zrzuty ekranu i jakiekolwiek inne wykorzystanie treści jest zabronione bez uprzedniej pisemnej zgody właściciela praw. Dane kontaktowe można znaleźć tutaj: http://cisterscapes.eu/Klosterlandschaften. Korzystając z tej bazy danych / strony głównej „Cisterscapes", wyrażasz zgodę na te warunki użytkowania.

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Jezioro w Koninku". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/1936 (Abgerufen: 6.12.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Folwark w Bracholinie

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 2.11.2020 — ID: 1927

Gmina/miasto:	Bracholin
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	zniszczony
Obszar funkcjonalny:	Rolnictwo
Rodzaj elementu:	budynek gospodarczy (grangium), niezachowany
Okres czasu decydujący (przybliżony):	Średniowiecze
Okres czasu decydujący (dokładny):	Późne średniowiecze
Status ochrony:	*nie określono*
użytkowanie:	kopalny

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Obszar dawnej zabudowy folwarcznej. Teren na wschodnim brzegu Jeziora Bracholińskiego Małego. Dziedziniec otoczony ruinami zabudowań: fundamenty z ciętego kamienia, cegła z XIX lub początku XX w. Całość pokryta zaroślami. Kilkadziesiąt metrów na południe od ruin znajduje się ścieżka przyrodnicza "Bracholińska Ostoja". Z folwarkiem związane było jezioro, które obecnie niemal w całości pokryte jest roślinnością wodną i szuwarową, stanowiąc unikalne siedlisko fauny i flory.
Analiza kulturowo-historyczna:	W 1216 r. Świętosław z rodu Pałuków, wyruszając na wyprawę krzyżową, sporządził testament, w którym darował klasztorowi wieś Bracholin wraz z jeziorem. W 1357 r. wieś przeniesiono na prawo magdeburskie, a sołtys otrzymał m.in. prawo połowu ryb w jeziorze i stawach w pobliskim Żydowie (miejscowość zaginiona) [KDW III, nr 1365; ŚLIWIŃSKI 1995, 97]. We wsi wydzielono część należącą bezpośrednio do klasztoru. W tej części wsi istniał w późniejszych czasach folwark, oddawany przez cystersów w wieloletnią dzierżawę prywatnym dzierżawcom. Według relacji z 1778 r. zabudowania były ogrodzone parkanem. Należał do nich budynek dworski, spichlerz o dwóch kondygnacjach, dwie obory, stajnia, owczarnia, kurnik i dwie stodoły. Zabudowania te, i przypisane do nich funkcje, opisują charakter produkcji folwarcznej. Dominujące znaczenie miały uprawy zbóż, hodowla bydła i owiec. Do powinności dzierżawców folwarku należał zimowy połów ryb w sąsiednim jeziorze, dostarczanych do klasztoru [Lustracja z 1778 r., k. 13-16]. To sezonowe zobowiązane było niewątpliwie związane ze znaczną liczbą dni postnych, obowiązujących w klasztorze w okresie zimowym i wczesnowiosennym (WYRWA 2010, s. 20). Zabudowania folwarczne uległy przebudowie w XIX i XX w. Chronologia zachowanych reliktów wymaga przeprowadzenia specjalistycznych badań.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Gospodarka klasztoru łekneńsko-wągrowieckiego opierała się przede wszystkim na produkcji rolnej i hodowlanej. Od XVI w. Ważną rolę odgrywały folwarki, oddawane przez klasztor w wieloletnią dzierżawę prywatnym użytkownikom.
Opcje ochrony i opieki:	Przeprowadzenie specjalistycznych badań i określenie chronologii zachowanych reliktów zabudowy. Na dalszym etapie podjęcie decyzji konserwatorskiej odnośnie zasad ich zabezpieczenia.

Literatura:	A. M. Wyrwa, Symbolika ryby i miejsce ryb w diecie klasztornej. Zarys problemu, w: Ryby w kulturze i rekultywacja środowiska wodnego, Bydgoszcz 2012. T. Przybysz, Stosunki społeczno-gospodarcze w dobrach klasztoru cystersów w Łeknie-Wągrowcu w okresie gospodarki folwarczno-pańszczyźnianej (XVI-XVIII w.), Studia i Materiały do Dziejów Pałuk, t. 3, Poznań 2000, s. 445-544.
Źródła archiwalne:	Kodeks Dyplomatyczny Wielkopolski, t. 3, nr 1365. Lustracja dóbr klasztoru wągrowieckiego tak stołu klasztornego, jak części od opactwa oddzielonej, na gruncie każdej wsi urzędownie uczyniona Roku Pańskiego 1778, Archiwum Państwowe w Poznaniu, Cystersi Wągrowiec, sygn. 29. Mapy: D. Gilly, Karte von Südpreussen, kart N 14431, blatt XI [1793]. Urmesstichblatt, Bande IX, blatt 6 [1830].
Przekaz ustny:	*nie określono*
Źródła online:	*nie określono*

© Tomasz Podzerek

Ruiny zabudowań folwarcznych w Bracholinie.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Folwark w Bracholinie". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/1927 (Abgerufen: 26.11.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Założenie dworskie w Durowie

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 15.11.2020 — ID: 1960

Gmina/miasto:	Wągrowiec
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	stracony
Obszar funkcjonalny:	Rolnictwo
Rodzaj elementu:	budynek gospodarczy (grangium), niezachowany
Okres czasu decydujący (przybliżony):	nieokreślony
Okres czasu decydujący (dokładny):	*nie określono*
Status ochrony:	zabytek chroniony prawem
użytkowanie:	kopalny

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	W XIX-wiecznym dworku ziemiańskim mieści się obecnie siedziba Nadleśnictwa Durowo. Na południe od głównego budynku znajduje się rozległy plac (relikt dawnego dziedzińca dworskiego). Na zachód od budynku usytuowany jest park, za nim - Jezioro Durowskie.
Analiza kulturowo-historyczna:	W 1211 roku Sławnik z rodu Pałuków, chcąc zapewnić odpowiedni posag swojej córce, pożyczył od opata 20 grzywien srebra, trzy wierzchowce i szaty purpurowe, zobowiązując się do spłacenia długu w ciągu trzech lat. W zastaw oddał dwa jeziora oraz wsie Durowo i Słosin. Prawdopodobnie pożyczka nie została spłacona w pełnym wymiarze. W każdym razie spór o te posiadłości pomiędzy klasztorem a potomkami Sławnika ciągnął się przez kolejne sto pięćdziesiąt lat. Ostatecznie Durowo pozostało własnością klasztoru. W 1282 r. cystersi przeprowadzili reformę wsi, przenosząc ją na tzw. prawo niemieckie (wprowadzono nowe rozwiązania prawne, m. in. wprowadzając elementy samorządu wiejskiego oraz zapewne dokonano reorganizacji układu pól - trójpolówka). W czasach nowożytnych istniał w Durowie folwark, który opaci oddawali w dziedziczną dzierżawę prywatnym właścicielom. Ostatnim właścicielem była rodzina Kegli, która utrzymała majątek po konfiskacie dóbr klasztornych. W ostatniej dekadzie XIX w. władze pruskie zajęły majątek durowski. W dworze rodziny Kegli urządzono siedzibę nadleśnictwa, a znaczną część obszarów uprawnych zalesiono.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Dwór rodziny Kegli (wraz z otoczeniem) kontynuuje tradycję istniejącego wcześniej w tej lokalizacji folwarku stanowiącego feudalną własność klasztoru. Założenie parkowe jest przykładem małej kompozycji przestrzennej z XIX w. Stanowi ważny element przyrodniczy, ma znaczenie ochronne i estetyczne dla dawnego dworku i osiedla.
Opcje ochrony i opieki:	Dwór oraz park objęte są ochroną konserwatorską (rejestr zabytków).

Literatura: WYRWA Andrzej M., Procesy fundacyjne wielkopolskich klasztorów cysterskich linii altenberskiej. Łekno, Ląd, Obra, Poznań 1995.
PRZYBYSZ Tadeusz: Z dziejów wielkiej własności ziemskiej w XIII i XIV w. Spór klasztoru cystersów w Łeknie z rodem Pałuków, Zeszyty Naukowe UAM, Historia, z. 6, 1967, s. 195-202.
HOCKENBECK Heinrich, Beiträge zur Geschichte des Klosters und der Stadt Wongrowitz, Leipzig 1879-1883, t. 1 – 3.
BOBROWSKA Maria, Dwór z elementami karty zespołu dworsko-folwarcznego w Durowie, 2003 (karta katalogowa, WUOZ Poznań).
MOEGLICH Marcin, Grobowiec Keglów w Durowie, Kronika Wielkopolski, nr 4, 2011, s. 112-116.

Źródła archiwalne: Kodeks Dyplomatyczny Wielkopolski, t. I, nr. 69, 373.
Kodeks Dyplomatyczny Wielkopolski, t. II, nr. 1086, 1091.
Kodeks Dyplomatyczny Wielkopolski, t. VI, nr 28.
Mapy:
Gilly David, Karte von Südpreussen, kart N 14431, blatt V [1793 r.]
Urmesstichblatt, Bande 1646 [1830 r.].
Karte von dem Dorfe Durowo, 1828 r., Archiwum Państwowe w Poznaniu, Zespół Starostwo Powiatowe w Wągrowcu, sygn. 53/338/0/-/L.Wągr. 17.
Karte von der den baeuerlichen Wirthe und der Schule in Durowo Kreis Wongrowiec, 1835 r., Archiwum Państwowe w Poznaniu, Zespół Starostwo Powiatowe w Wągrowcu, sygn. 53/338/0/-/L.Wągr. 19.

Przekaz ustny: *nie określono*

Źródła online: *nie określono*

© Tomasz Podzerek

Dworek z XIX w. w Durowie, obecna siedziba Nadleśnictwa Durowo.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

© Marcin Krzepkowski

Lokalizacja dawnego folwarku stanowiącego własność klasztoru cystersów.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:

"Założenie dworskie w Durowie". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/1960 (Abgerufen: 6.12.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Droga klasztorna

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 23.08.2020 — ID: 948

Gmina/miasto:	Wągrowiec
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	existující
Obszar funkcjonalny:	Religia
Rodzaj elementu:	droga do kościoła, droga na cmentarz
Okres czasu decydujący (przybliżony):	nieokreślony
Okres czasu decydujący (dokładny):	*nie określono*
Status ochrony:	*nie określono*
użytkowanie:	współcześniewystępujący

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Droga polna (ok. 0,8 km) rozpoczynająca się przy bramie klasztornej i ciągnąca się wzdłuż muru, do mostu na rzece Nielbie i dalej, w kierunku cmentarza parafii poklasztornej.
Analiza kulturowo-historyczna:	Droga klasztorna łączyła bezpośrednie otoczenie klasztoru ze wsią Łęgowo. Korzystali z niej między innymi zakonnicy pełniący funkcję proboszczów kościoła w Łęgowie. Kościół ten spłonął w 1818 roku, a około 1832 roku szczątki z łęgowskiego cmentarza przykościelnego przeniesiono na nową nekropolię, założoną bliżej Wągrowca, przy drodze klasztornej. Od tego czasu droga łączyła kościół klasztorny z cmentarzem, na którym pochowano między innymi ostatnich wągrowieckich cystersów.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Lokalna droga, ściśle związana z działalnością klasztoru.
Opcje ochrony i opieki:	Droga znajduje się w obszarze chronionego krajobrazu "Dolina Wełny i Rynna Gołanicko-Wągrowiecka. Wskazane jest wyłączenie otoczenia drogi od wszelkiej zabudowy.

Literatura:	MOEGLICH Marcin, PALUCH Jerzy, Z dziejów kościoła i parafii pw. św. Katarzyny w Łęgowie, Wangrovieciana, t. 2, , s. 60-71.
Źródła archiwalne:	Gilly David, Karte von Südpreussen, kart N 14431, blatt XI [1793 r.].
Przekaz ustny:	*nie określono*
Źródła online:	*nie określono*

© Tomasz Podzerek

Droga łącząca klasztor w Wągrowcu z cmentarzem parafialnym.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

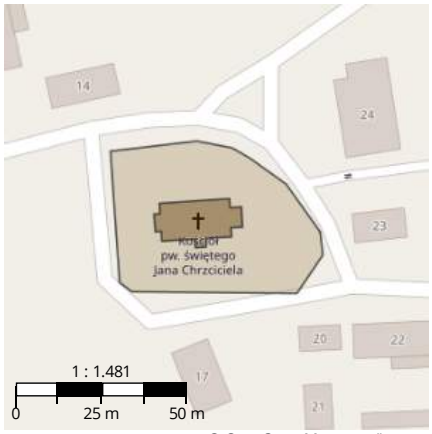
Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Droga klasztorna". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/948 (Abgerufen: 6.12.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Kościół pw. św. Jana Chrzciciela

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 28.10.2020 — ID: 1877

Gmina/miasto:	Panigródz
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	existující
Obszar funkcjonalny:	Religia
Rodzaj elementu:	kościół parafialny (z dziedzińcem)
Okres czasu decydujący (przybliżony):	Średniowiecze
Okres czasu decydujący (dokładny):	*nie określono*
Status ochrony:	zabytek chroniony prawem
użytkowanie:	współcześniewystępujący

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Kościół usytuowany na rozległym placu w centrum miejscowości, na niewielkim wzniesieniu. Budynek kościoła murowany, z wieżą od strony zachodniej.
Analiza kulturowo-historyczna:	Panigródz należał do pierwotnego uposażenia klasztoru w Łeknie (1153 r.). W 1233 r. opat Henryk osadził we wsi grupę osadników niemieckich, z zamiarem założenia tutaj ośrodka miejskiego. Inicjatywa ta nie zakończyła się pełnym powodzeniem, ale przez dłuższy czas funkcjonował tutaj targ. Kościół parafialny św. Jana Chrzciciela powstał zapewne z fundacji klasztoru cysterskiego z Łekna, być może ok. 1233 r. Początkowo był niewątpliwie budowlą drewnianą i spłonął w 1808 r. Obecny zbudowany został w 1830 r., a w XX w. poddano go rozbudowie.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Kościół parafialny ufundowany najprawdopodobniej przez klasztor cystersów w Łeknie - Wągrowcu, pozostawał przez stulecia pod ich patronatem.
Opcje ochrony i opieki:	*nie określono*

Literatura:	Panigródz, w: Polonia Maior - fontes , 2009 . Katalog zabytków sztuki w Polsce. Powiat wągrowiecki, Warszawa 1964. BRUST Mieczysław, Osiedla miejskie w dobrach cystersów łekneńsko-wągrowieckich (Próba rekonstrukcji procesów urbanizacyjnych w XII–XIV wieku), Studia i Materiały do Dziejów Pałuk, t. 3, 2000, s. 419–444. ŚLIWIŃSKI Józef, Latyfundium opactwa cystersów w Łeknie. Zarys dziejów od połowy XII do końca XIV wieku, Olsztyn 1995, s. 38.
Źródła archiwalne:	*nie określono*

Przekaz ustny: *nie określono*

Źródła online: *nie określono*

© Tomasz Podzerek

Kościół parafialny pw. św. Jana Chrzciciela w Panigrodzu.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

© Tomasz Podzerek

Kościół parafialny pw. św. Jana Chrzciciela w Panigrodzu.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

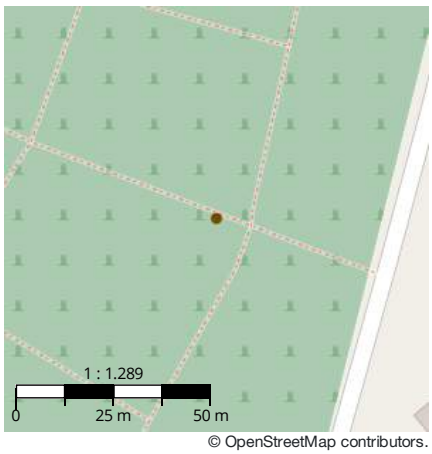
Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Kościół pw. św. Jana Chrzciciela". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/1877 (Abgerufen: 6.12.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.

Nagrobki cystersów na cmentarzu parafii klasztornej

Partnerzy projektu: Cistercian landscape of Wągrowiec/Łekno (Poland) — Changed: 26.08.2020 — ID: 1020

Gmina/miasto:	Wągrowiec
Cistercian Landscape:	Wągrowiec/Łekno
Condition:	existující
Obszar funkcjonalny:	Religia
Rodzaj elementu:	cmentarz klasztorny
Okres czasu decydujący (przybliżony):	Nowożytność (XVIII / XIX)
Okres czasu decydujący (dokładny):	Nowożytność (1800 -1871)
Status ochrony:	zabytek chroniony prawem
użytkowanie:	współcześniewystępujący

© OpenStreetMap contributors.

Opis formalny:	Na cmentarzu przy ulicy Klasztornej, w części należącej do parafii klasztornej, znajduje się kilka wartościowych artystycznie i historycznie nagrobków związanych z ostatnimi wągrowieckimi cystersami. Cmentarz ten zlokalizowany został w odległości około 500 m. na południowy-zachód od zabudowań klasztornych. Znajdują się tutaj nagrobki ostatniego opata Erazma Boezlera zmarłego w 1835 roku oraz podprzeora Jerzego Niwarda Musolffa zmarłego w 1872 roku. Nagrobki te usytuowane zostały obok siebie, w kwaterze ogrodzonej kamiennymi słupkami połączonymi łańcuchem.
Analiza kulturowo-historyczna:	Cmentarz parafii poklasztornej został założony przez ostatniego opata wągrowieckiego Erazma Boezlera. Grunt przeznaczony na cmentarz został zakupiony ok. 1832 roku i wkrótce pochowano w tym miejscu kości z kruchty i starego cmentarza przy spalonym kościele w Łęgowie, w której funkcję proboszczów pełnili cystersi. Od momentu założenia cmentarza było to miejsce pochówku wiernych związanych z nową parafią poklasztorną. Jej główną świątynię ustanowiono w kościele klasztornym w Wągrowcu. Na cmentarzu pochowano ostatnich wągrowieckich cystersów: opata Erazma Boezlera oraz podprzeora Jerzego Niwarda Musolffa, który został pierwszym proboszczem parafii poklasztornej i pełnił tę funkcję do 1872 roku. W XX wieku w sąsiedztwie cmentarza parafii poklasztornej założono cmentarz komunalny. Jest to obecnie najbardziej rozległa wągrowiecka nekropolia. Stara jej część zachowała jednak odrębność i utrzymała charakter cmentarza historycznego.
Znaczenie kulturowo-historyczne:	Cmentarz założony został w schyłkowym okresie działalności klasztoru. Znajdujące się tutaj nagrobki przypominają o ostatnich wągrowieckich cystersach.
Opcje ochrony i opieki:	*nie określono*

Literatura:	GRAJKOWSKA Leokadia, Zabytki sakralne Wągrowca, Ziemia Wągrowiecka, 1, 2000, s. 69-87. MOEGLICH Marcin, PALUCH Jerzy, From the history of the church and parish of st. Catherine in Łęgowo, Wangrovieciana, vol. 2, s. 60-71. WYRWA Andrzej M., Opactwo cysterskie Łekno-Wągrowiec (1153-1835/36). Zarys dziejów, Wągrowiec-Poznań 1998.
Źródła archiwalne:	*nie określono*
Przekaz ustny:	*nie określono*
Źródła online:	*nie określono*

© Tomasz Podzerek.

Zespół nagrobków ostatnich wągrowieckich cystersów na cmentarzu parafii klasztornej w Wągrowcu.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

© Tomasz Podzerek

Nagrobek ostatniego opata klasztoru cystersów w Wągrowcu Erazma Boezlera.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

© Tomasz Podzerek

Nagrobek ostatniego podprzeora klasztoru w Wągrowcu - pierwszego proboszcza parafii poklasztornej.

Creative-Commons-Lizenz by-nc-nd-4.0

Urheber- und Nutzungshinweise | Copyright:
Die Rechte an den Texten und Bildern dieses digitalen Angebots liegen bei den jeweiligen Erfassern und dem Projekt Cisterscapes. Für einzelne Medien gelten die dort zusätzlich angegeben Lizenzbedingungen. Eine kommerzielle Nutzung sowie die Verwertung und Weitergabe an Dritte bedarf der Zustimmung des Erfassers und des Projektpartners Cisterscapes.

The rights on the texts and images of this digital offer belong to the respective authors and the Cisterscapes project. For individual media, additional license conditions that have to be specified corresponding to them apply. A commercial use as well as the utilization and passing on to third parties requires the consent of the author and the project partner Cisterscapes.

Empfohlene Zitierweise | Recommended citation style:
"Nagrobki cystersów na cmentarzu parafii klasztornej". In: Cisterscapes, URL: https://cisterscapes.geoway.de/element/1020 (Abgerufen: 6.12.2020)

Gefördert durch das Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten und den Europäischen Landwirtschaftsfonds für Entwicklung des ländlichen Raums (ELER) sowie durch die Oberfrankenstiftung. Mit freundlicher Unterstützung des Erzbistums Bamberg und des Bistums Würzburg.